TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU YAYINIDIR.

mavikale

HAZİRAN 2020 • SAYI: 42 ISSN: 1309-1166

EVDE KALDIK, GÜZEL İŞLERE İMZA ATTIK

- RED BULL CHESS MASTERS ŞAMPİYONU VUGAR RASULOV VE EKATERİNA ATALIK
- MUSTAFA SEZGİN AVRUPA ÇEVRİMİÇİ SATRANÇ ŞAMPİYONU
- KORONAVİRÜS MAT ET SATRANÇ TURNUVASINDA ŞAMPİYON OLDUK
- MUSTAFA YILMAZ İLE LİVİU-DİETER NİSİPEANU HEYECAN DOLU KARŞILAŞMALARA İMZA ATTI

Türkiye için, **gelecek** için
Türk satrancının yanındayız.

SPOR TOTO
TEŞKİLAT BAŞKANLIĞI

Gülkız Tulay
Başkan
gulkiztulay@tsf.org.tr

Başlarken

EVDE KALDIK, GÜZEL İŞLERE İMZA ATTIK

Sevgili Satranç Ailemiz,
Mart ayında "Evde Satranç Var" Projesi ile "Evde Kal, Satrançla Kal" diyerek tüm Türkiye'ye seslendik. Satranç ailesi olarak "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı"na yönelik çok özel bir 100. yıl kutlama programını hayata geçirdik. "Türkiye İçin Varız, Satranç İçin Varız" diyerek "Türkiye İçin Satranç" kampanyası ile Türkiye'ye ve Atatürk'e duyduğumuz sevgimizi birleştirdik.
Türkiye'nin en iyi oyuncularını bir araya getiren satranç turnuvası Red Bull Chess Masters'da 3. sezonunun en iyileri, Gençlik ve Spor Bakanı Sn. Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun katılımıyla belli oldu. Türkiye genelinde gerçekleştirilen ve lisanslı oyuncuların katıldığı 10 çevrimiçi eleme sonrasında yine çevrimiçi olarak düzenlenen finalde açık kategoride Büyükusta Vugar Rasulov, kadınlarda da Uluslararası Usta Ekaterina Atalık şampiyon oldu. Açık kategoride Büyükusta Dragan Solak ikinci, Uluslararası Usta Tuna Onat Nalbant üçüncü, kadınlar kategorisinde Kadın Büyükusta Kübra Öztürk ikinci, Kadın Büyükusta Betül Cemre Yıldız Kadıoğlu üçüncü sırada yer aldı. Turnuvada hamle yapan tüm sporcularımızı yürekten tebrik ediyor, turnuvanın düzenlenmesinde emeği geçen herkese ve Red Bull ailesine teşekkür ediyorum.
Yüzlerce sporcumuzun hamle yaptığı Federasyonumuz tarafından düzenlenen ve ana sponsorumuz Türkiye İş Bankası tarafından desteklenen, İş Bankası 20 Yaş ve Altı Online Satranç Turnuvamızı hayata geçirdik. 24 Nisan tarihinde başlayıp, Mayıs sonuna kadar devam eden Turnuvamızda 20 yaş ve altı sporcularımız evde kaldıkları bu süreçte hamlelerini online ortam üzerinden yaptı. 2005 yılından beri satranç ailemizin her zaman yanında olan Türkiye İş Bankası ailesine bu güzel turnuva için bir kez daha teşekkür ediyorum.
Ülkemizin en güçlü sporcularından Büyükustamız Mustafa Yılmaz'ın, Almanya'nın bir numarası ünlü GM Liviu-Dieter Nisipeanu ile heyecan dolu karşılaşmalarına şahit olduk. Bu tür karşılaşmalar pandemi sürecinde sporcularımızın gelişimi, maç eksikliklerinin giderilmesi açısından çok değerli. A Milli Takım sporcumuzun aldığı başarı yüzümüzü güldürdü. Her iki sporcuyu da yürekten tebrik ediyoruz.
Satranç engel tanımıyor, kıtaları birleştiriyor. Türkiye ve Vietnam, engelli sporculardan oluşan takımlarla Engelliler Haftası'nda dostluk maçında online olarak bir araya geldi. Türkiye Satranç Federasyonu, Vietnam Milli Paralimpik Komitesi ile kurduğu dostluğu, dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgınında, iki ülke arasındaki dayanışmanın artması için dostluk maçında pekiştirildi. 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'na da denk gelen bu etkinlik online olarak da takip edilebildi. Turnuvaya katılan tüm sporcularımızı yürekten kutluyorum.
Akdeniz Satranç Birliği, FIDE'nin "Koronavirüsü Mat Et" projesi kapsamında 29 Mayıs – 14 Haziran 2020 tarihleri arasında düzenlenen ve sadece Akdeniz Satranç Birliği'ne üye federasyonlara tabi oyunculara açık olan takım turnuvalarında federasyon takımımız Bullet(1+0) zaman kontrolünde 20 ülke arasından şampiyon olmayı başardı. Takımımızı yürekten tebrik ediyorum.
ECU'nun düzenlediği Avrupa Çevrimiçi Satranç Şampiyonası'nın A grubunda final turnuvasını 8 puanla Mustafa Sezgin kazandı. Bu sonucun ardından oyuncumuz ayrıca birincilik ödülü olarak 2021 Avrupa Amatörler Satranç Şampiyonası'na davet kazandı. Tebrikler Mustafa Sezgin, başarılarının devamını dilerim.
19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı Turnuvası kapsamında 81 ilimizden 5 bin 548 lisanslı sporcumuzun kayıt yaptırdığı çok anlamlı ve büyük bir turnuvaya imza attık. Samsun'dan başlayan turnuvamızın açılış törenini online ortam üzerinden gerçekleştirdik. Sayın Samsun Valimiz Osman Kaymak'ın açılış konuşmasını gerçekleştirdiği, Sayın Gençlik ve Spor Bakanımız Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun açılış hamlesini yaptığı turnuvamız Türkiye'nin en büyük satranç turnuvası olarak tarihe adını yazdırdı. 81 ilimizde 684 sporcumuza madalya verildi. Bu anlamlı rekora imza atmamıza vesile olan tüm sporcularımıza yürekten teşekkür ediyor, dereceye giren tüm sporcularımıza başarılarının devamını diliyorum. Gençlik ve Spor Bakanımız Sayın Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu'na bizlere verdiği destekler ve her zaman yanımızda olduğu için, Samsun Valimiz Sayın Osman Kaymak'a böyle özel bir günde bizlerin yanında olduğu için ve gece gündüz demeden çalışarak bu anlamlı turnuvamızın başarıyla geçmesi için emek veren kıymetli satranç ailemize teşekkürlerimizi sunuyorum.
Hep birlikte güzel işlere imza atmak bizler için çok kıymetli. Sağlıklı günlerde buluşmak dileğiyle, sevgiyle kalın Satranç Ailemiz…

Sunuş

IA Fatma Yılmaz
Yayın Kurulu Başkanı
fyakademi@gmail.com

SAĞLIK OLSUN, GERİSİNİ BİZ HALLEDERİZ!

Değerli Mavikale okuyucuları,
Ruhi Su Seferberlik Türküsü adlı şiirinde "Gitsin gitsin de gelmesin/Çocukluğum geliyor aklıma." der. Bizler de 40. sayının hatırı, 41 kere maşallah derken 42. sayıya ulaştığımız bu günlerde gitsin gitsin de gelmesin dediğimiz bir süreci, pandemi dönemini, yaşıyoruz:
Önce Çin'in Wuhan bölgesinde görüldü haberlerini duyduğumuz, arkasından İtalya'yı açık hastaneye çevirdiğinin görüntülerini bir korku filmi gibi seyrettiğimiz Covid-19 salgını geçen süreçte ne yazık ki tüm dünyamızı adeta açık hastaneye çevirdi.
Okulların, pek çok işletmenin kapandığı, geniş katılımlı bütün etkinliklerin iptal olduğu bu salgın sürecinde bizler de yüzlerce hatta binlerce sporcunun yarıştığı yüz yüze satranç turnuvalarını, onlarca eğitim çalışma ve seminerlerini de ne yazık ki iptal etmek zorunda kaldık.
Hiçbir şey yüz yüze turnuvanın da eğitimin de yerini tutamazdı ama hiç yoktan da elbette çok çok iyi olan uzaktan turnuvalar, uzaktan eğitimler çözüm olarak işte bu süreçte hayatımıza girdi. Bu sayımızın içeriğini de düzenli eğitim yazılarımız ve sanat yazılarımıza ek olarak online ortamda düzenlenen bu turnuva haberlerinden oluşturduk.
İnternet ortamında yaptığımız turnuvalarımızdan en geniş katılımlısını, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı Turnuvamızı, FM Yasin Emrah Yağız kaleme alırken onlarca unvanlı sporcunun katılımıyla bu sürecin en güçlü turnuvası olan Red Bull Chess Masters'ı ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kapsamında yapılan Türkiye İş Bankası Online Satranç Turnuvası haberini Mert Tırak okuyucularımız için dergimizin sayfalarına taşıdı.
Yine bu dönemin çekişmeli maçlarının oynandığı GM Yılmaz- Nisipeanu karşılaşmalarını GM Yılmaz okuyucularımız için yazdı.
Dönemin uluslararası turnuvalarından Vietnam- Türkiye Engelliler Dostluk Turnuvasını Burçin Üre yazarken, Coronavirüsü Mat Et Akdeniz Takım Oyunlarını ve FIDE 20 Yaş Altı Engelli Oyuncular Kupasını FM Tarık Selbes, Avrupa Çevrimiçi Satranç Şampiyonası haberini FM Yasin Emrah Yağız okuyucularımız için yazdı.
Eğitim yazılarımızdan Vezirin Gücü WGM Betül Cemre Yıldız Kadıoğlu imzasını taşırken, IA Müslim Ersoy Satranç Tahtasında Simetri ve Asimetri başlıklı çevirisiyle ilginç yazı dizisine devam ediyor.
Söyleşe Söyleşe ve Ustaca'da konuğum olan IA Tahsin Aktar Başhakemin Teknik Hazırlığı dizisinin ikincisi ve kendine özgü ustaca sorularıyla bizlerle buluşuyor.
FM Fethi Apaydın Pandemi Sürecinde Satranç başlığını taşıyan yazısıyla okuyucularımızla buluşurken, Spor Psikoloğu Büşra Arığ Pandemi Sürecinde Psikolojik Becerileri Nasıl Düzenleyebiliriz yazısıyla bu sürecin ruhsal yönüne dikkat çekiyor. Bir Psikoloji yazısı da Psikolog Aytaç Kendircioğlu'ndan: Kimim Ben?
Prof. Dr. Ergin Çiftçi, Satranç ve Sanat köşesinde Yedi Hamlede Mat/ Son Hamle filmini okuyucularımızın beğenisine sunarken, Kazancı Bulun köşesinde de filmin konusundan esinlenerek en eski maçlardan oluşturduğu diyagramları okuyucularımızla buluşturuyor.
Dergimizin sonunda ise İlker Pazarcıoğlu'nun Petrosian'ın hayatının kaleme alındığı Temizlik İşçiliğinden Dünya Şampiyonluğuna yazısı okuyucularımızı bekliyor.
Bütün okuyucularımıza sağlıklı günlerde, keyifli okumalar dilerken bu okunası yazılarından dolayı yazarlarımızın da ellerine sağlık diyoruz.
Bir de dileğimiz var:
En kısa sürede yaşanası dünyamıza yeniden kavuşmak umuduyla diyoruz ki "sağlık olsun, gerisini biz hallederiz."

BU SAYIDA

BAŞLARKEN:
EVDE KALDIK,
GÜZEL İŞLERE İMZA ATTIK 1

SUNUŞ:
SAĞLIK OLSUN, GERİSİNİ BİZ HALLEDERİZ! 2

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK
ONLINE SATRANÇ TURNUVASINA REKOR KATILIM! 4

TÜRKİYE – VİETNAM
DOSTLUK MAÇINDA BİR ARAYA GELDİ 7

RED BULL CHESS MASTERS 3. SEZONU SONA ERDİ
ŞAMPİYONLAR IM ATALIK VE GM RASULOV 8

İŞ BANKASI ONLINE SATRANÇ
TURNUVASI TAMAMLANDI 14

BÜYÜKUSTALAR YILMAZ VE NİSİPEANU
HEYECAN DOLU KARŞILAŞMALARA İMZA ATTI 22

"KORONAVİRÜSÜ MAT ET"
AKDENİZ TAKIM OYUNLARI 26

1. FIDE ONLINE 20 YAŞ ALTI ENGELLİ
OYUNCULAR KUPASI'NDA
ÜLKEMİZİ AHMET TAHA İNAL TEMSİL ETTİ 28

AVRUPA ÇEVRİMİÇİ SATRANÇ ŞAMPİYONASI'NIN
A GRUP BİRİNCİSİ MUSTAFA SEZGİN 30

VEZİRİN GÜCÜ 32

MAKALE
SATRANÇ TAHTASINDA
SİMETRİ VE ASİMETRİ 36

SÖYLEŞE SÖYLEŞE
ULUSLARARASI HAKEM VE
ULUSLARARASI ORGANİZATÖR
TAHSİN AKTAR 42

USTACA YANITLAR 53

KURALLARA DAİR
BAŞHAKEMİN TEKNİK HAZIRLIĞI-2 54

MAKALE
PANDEMİ SÜRECİNDE SATRANÇ 58

USTACA 61

MAKALE
PANDEMİ SÜRECİNDE PSİKOLOJİK BECERİLERİ
NASIL DÜZENLEYEBİLİRİZ? 62

MAKALE
KİMİM BEN?... 66

SATRANÇ VE SANAT
YEDİ HAMLEDE MAT
SON HAMLEYİ YAPABİLEN KAZANIR! 70

KAZANCI BULUN
KAZANCI GÖRME VE HESAPLAMA 79

DOĞRU HAMLE
KAZANCI BULUN TEMİZLİK İŞÇİLİĞİNDEN
DÜNYA ŞAMPİYONLUĞUNA! 80

YAYININ ADI: Mavikale
Yıl: 12 • Sayı: 42 • Haziran 2020
ISSN: 1309-1166

İMTİYAZ SAHİBİ
Türkiye Satranç Federasyonu Adına
Gülkız Tulay

Yayın Kurulu Başkanı
IA Fatma Yılmaz

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Aşkın Keleş

Haber Koordinatörü
Burçin Üre

Yayın Kurulu
IA Fatma Yılmaz
Prof. Dr. Ergin Çiftçi
Hür Yasin
Alper Aydın
FM Tarık Selbes
M. Anıl Şengün
İbrahim Ege Bulduk
Deniz Coşgun
Deniz Seyhanoğlu
IA Müslim Ersoy

Görsel Yönetmen
Kasım Halis / www.medyatime.gen.tr

Yayın Türü/Aralığı
Yerel Süreli / Üç aylık

Yönetim Yeri
Türkiye Satranç Federasyonu
Şehit Yaşar Akansel Sokak
Özgürler İş Merkezi No:3 Kat:6
Ulus-Ankara
Tel: 0312 309 75 94
Faks: 0312 310 96 20
mavikale@tsf.org.tr

Mavikale dergisi, Türkiye Satranç Federasyonu tarafından yayımlanmaktadır. Dergide yer alan yazı, röportaj, fotoğraf, illüstrasyon, grafik v.s. gibi malzemeler izin alınmadan ve kaynak gösterilmeden yayımlanamaz.

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK ONLINE SATRANÇ TURNUVASINA REKOR KATILIM!

FM Yasin Emrah Yağız
FIDE Antrenörü
yasinemrahy@gmail.com

Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun açılış hamlesini yaptığı ve 7'den 70'e her sporcunun bayram coşkusunu bir arada yaşadığı "19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı Online Satranç Turnuvası'nda 81 ilden 5 bin 548 lisanslı satranç sporcusu aynı anda hamle yaptı. 81 il arasından turnuvaya 734 sporcu ile en çok katılımı İstanbul ili gerçekleştirirken, Bursa 336 lisanslı sporcu ile ikinci sırada, İzmir ise 286 sporcu ile üçüncü sırada yer aldı. Turnuvanın en genç sporcusu Ankara'dan 2013 doğumlu 7 yaşında Hamza Aydoğan olurken, en yaşlı sporcusu ise Ankara'dan 1949 doğumlu 71 yaşındaki Eyüp Türkücü oldu.

Türkiye'nin en büyük sporcu ailesine sahip olan federasyonumuz, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı içine alan Gençlik Haftası'nda il, ilçe temsilcilikleri ve kulüplerde de turnuvalar düzenleyerek adeta satranç rüzgârı estirdi. Pandemi döneminde, dönemin ruhuna uygun başarılı kampanya ve turnuvalar ile satranç heyecanına ara vermeden devam eden federasyonumuz, Türkiye'nin dört bir yanından binlerce sporcunun katılımıyla dijital dünyada da öncü olacağını gösterdi.

Turnuva sonunda kendi illerinde dereceye girerek madalya ile ödüllendirilen toplam 684 sporcuyu kutlarken, katılımları ile bu heyecana ortak olan tüm sporcularımıza teşekkür ediyoruz.

Servet Gül - Ataberk Türkmen

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘c3 ♗b4

Aron Nimzowitsch'in mimarı olduğu Nimzo-Hint savunması merkezdeki beyaz kareler üzerine baskı kurmayı amaçlar.

4.♗d2

Çok tercih edilmeyen bir devamyolu.

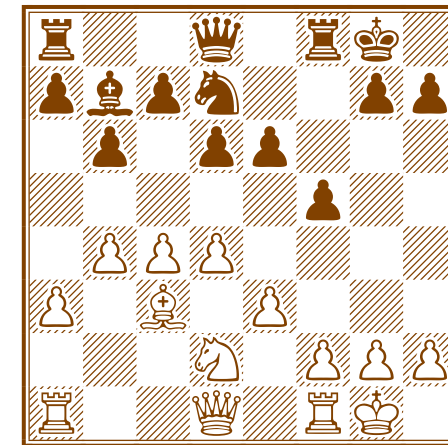
4...b6 5.a3 ♗×c3 6.♗×c3 ♗b7

Siyahın tüm dikkati merkezdeki beyaz kareler üzerine.

7.e3 0–0 8.♘f3 d6

İleride Abd7 ya da Ve7 hazırlık hamlesi sonrası e5 sürebilme fikri ile.

9.♗d3 ♘bd7 10.0–0 ♘e4 11.♗×e4 ♗×e4 12.♘d2 ♗b7 13.b4 f5

14.♘f3

14.♕e2 sonrası f3–e4 fikri denenebilirdi. Oyundaki tercih Beyazı fikirsizliğe doğru sürüklüyor.

14...♘f6 15.♘g5 ♕e8 16.d5?

Bu kötü hamlenin temel nedeni Beyazın bir şeyler yapmak istemesine dayanıyor.

16...e×d5 17.♗×f6 g×f6 18.♘f3 d×c4 19.♘d4 ♕e4 20.♕f3 ♕×f3 21.♘×f3 ♗×f3 22.g×f3

Beyazın tüm çabası sonrası iki piyon geride kaldığı kale oyunsonuna girilmiş oldu. Siyahın f dikeyindeki bingeç piyonları etkisiz olsa da vezirkanadındaki piyon çokluğu ile galibiyete ulaşacaktır.

22...b5 23.♖fd1 ♖fd8 24.♖d5 c6 25.♖×f5 ♔f7 26.e4 a5!

Hem kalelerin aktivitesi için hem de vezirkanadındaki direnci zayıflatmak için en belirgin tepki.

27.b×a5?

a3 piyonunu zayıf bırakan bu tercih yelkenleri suya indirmek olarak betimlenebilir.

27.♖b1 axb4 28.axb4 ♖a2 29.♖h5 ♔g6 30.♖h3 d5 31.♔g2 d4 32.f4 d3 yine Siyahın kazancı ile sonuçlanacaktı.

27...♖×a5 28.f4 ♔e6 29.♖h5 ♖d7 30.♔f1 d5 31.♔e2 d4 32.e5 f×e5 33.♖×e5+ ♔f6 34.♖c5 ♖a6 35.a4 ♖d5 36.♖×d5 c×d5 37.a5 b4 38.♔d2 b3 39.♖g1 ♖×a5 40.♖g5 ♖a2+ 41.♔c1 c3 42.♖×d5 ♖a1#

Siyahın çok daha kontrollü oynadığı ve Beyazın kendi kendini yiyip bitirdiği bir karşılaşma oldu diyebiliriz. Ankara şampiyonundan güzel bir teknik.

0–1

Umut Erdem Gündüz - Ege Danacı

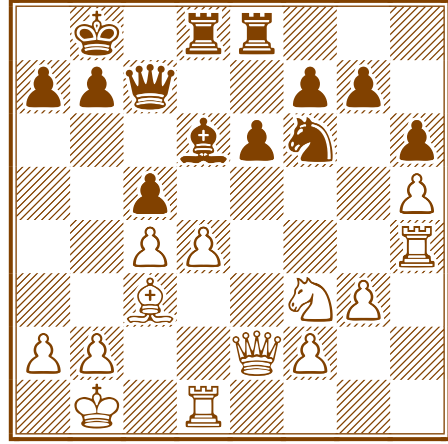
1.e4 c6 2.d4 d5 3.♘c3 d×e4 4.♘×e4 ♗f5 5.♘g3 ♗g6 6.h4 h6 7.♘f3 ♘d7 8.h5 ♗h7 9.♗d3 ♗×d3 10.♕×d3 ♘gf6 11.♗d2 e6 12.0-0-0 ♗d6 13.♘e4 ♘×e4 14.♕×e4 ♘f6 15.♕e2 ♕c7 16.g3 0-0-0 17.c4 c5 18.♗c3 ♖he8 19.♔b1 ♔b8

Caro-Kann savunmasının uzun teorisi Siyahın az tercih edilen devamyolu ile bozuluyor.

19...♕c6 20.♖h4 ♗c7 ile devam etmek daha çok tercih edilmektedir.

20.♖h4

Beyazın teorik tepkisi değişmiyor.

20...♖c8??

Siyahtan şaşırtıcı bir gaf geliyor. Adeta teorik bilgi bitti, oyun bitti senaryosu oluşuyor!

21.d×c5!

ve Siyah ne oynarsa oynasın materyal kaybeder.

21...♗×g3

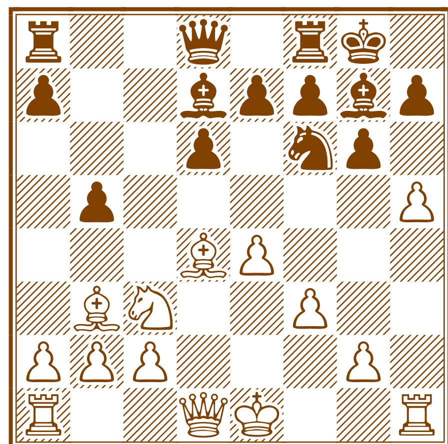
Teorik sularda yüzerken rakibin gafını yakalayan Beyaz böylece İzmir şampiyonu oluyor.

21...♕xc5 22.♖xd6 ♕xd6 23.♗e5;

21...♗xc5 22.♗e5 **1–0**

Işık Can - İlhan Serhat Salman

1.e4 c5 2.♘f3 ♘c6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 g6 5.♘c3 ♗g7 6.♗e3 ♘f6 7.♗c4 0–0 8.♗b3 d6 9.f3 ♗d7 10.h4 ♘×d4 11.♗×d4 b5 12.h5

Sicilya Savunmasının Dragon devamyolunu seçen Siyaha Yugoslav Atak ile karşılık veren Beyaz için pratik şanslar bir hayli fazla. Bu nedenle Siyahın seçimi günümüzde çok tercih edilmemektedir.

♘×h5

h dikeyinin Beyaz lehine açılmasına razı olmak büyük bir meydan okuma anlamına gelir.

12...e6 Daha doğru bir devamyolu olurdu. 13.hxg6 hxg6 14.♕d2 b4 15.♘e2 a5 16.g4 ♕c7 17.g5 ♘h5 18.♗xg7 ♔xg7

13.♗×g7 ♔×g7 14.♕d2 ♗e6?

14...♖h8 Pasif ama gerekli. 15.g4 ♘f6 16.♕h6+ ♔g8 17.0–0–0 a5 Siyah zor da olsa oyunda kalırdı.

15.g4 ♘f6?

15...♗xb3 Son deneme olurdu. 16.axb3 b4 17.♘d5 (17.♘e2 ♘f6 18.♕h6+ ♔h8 Siyahın işi bir hayli zor.) 17...e6 18.gxh5 exd5 19.♕d4+ ♔g8 20.h6 f6 21.♕xd5+ ♖f7 22.♖a6 Beyazın üstünlüğü devam ederdi.

16.♕h6+ ♔g8 17.0–0–0

17.e5! d×e5 18.♘e4 Koruyanı yok et, matı hak et sloganıyla!

17...b4

17...♕b6 18.♔b1 ♖fc8 19.♗×e6 f×e6 20.g5 ♘h5 21.♖×h5 g×h5 22.g6 Beyaz yine galibiyete emin adımlarla yürürdü ama Siyah başka ne deneyebilirdi ki.

18.e5 b×c3 19.e×f6 c×b2+ 20.♔b1

ve mattan kurtuluş kalmadı. Bu zaferle Işık Can, İstanbul şampiyonu olmayı başarıyor! **1–0**

Koruyanı yok et, matı hak et sloganıyla!

TÜRKİYE – VİETNAM
DOSTLUK MAÇINDA BİR ARAYA GELDİ

Satranç engel tanımıyor, kıtaları birleştiriyor. Türkiye ve Vietnam, engelli sporculardan oluşan takımlarla "Engelliler Haftası"nda dostluk maçında online olarak bir araya geldi. Türkiye Satranç Federasyonu, Vietnam Milli Paralimpik Komitesi ile kurduğu dostluğu, dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgınında, iki ülke arasındaki dayanışmanın artması için 10 - 16 Mayıs Engelliler Haftası kapsamında 10 Mayıs Pazar günü Türkiye saati ile 11.30'da gerçekleştirilen dostluk maçında pekiştirdi.

Seçkin Serpil kaptanlığında "Engelsiz Satranç Takımı", Kerim Altınok, Selim Altınok, Uğur Deniz, Ünal Dönmez, Süleyman Saltık, Gökhan Güngör, Orhan Yeter, Ertan Yardımcı isimlerinden oluşan Türk takımı, Thuy Tran kaptanlığında oluşturulan Vietnam takımından Quan Nguyen, Huyen Doan, Thuy Tran, Binh Le, Bao Lam, Kieu Nguyen, Hong Nguyen, Truong La mücadele etti.

Türkiye Satranç Federasyonu tarafından Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın katkılarıyla hayata geçirilen "Satranç Eğitimini Geliştirme" Projesi kapsamında hazırlanan "Görme Engelliler İçin Eğitim Metodojisi-Antrenörler İçin Rehber" kitabını, Vietnam Milli Paralimpik Komitesi talebiyle Vietnam diline de çevirme kararı aldı. FIDE Engelliler Komisyonu Üyesi Seçkin Serpil tarafından yazılan daha önce Türkçe'den Rusça, İngilizce, İspanyolca, Almanca, Fransızca, Arapça olmak üzere 6 dile çevrilen kitap, Vietnamca diline de çevrilecek. İki ülke alınan bu kararı 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'nda dostluk maçıyla kutladı. Turnuvada hamle yapan tüm sporcuları gönülden tebrik ederiz.

Burçin Üre
TSF Basın Koordinatörü
burcin.ure@tsf.org.tr

RED BULL CHESS MASTERS 3. SEZONU SONA ERDİ

ŞAMPİYONLAR IM ATALIK VE GM RASULOV

Mert Tırak
sporcu
merttirak0@gmail.com

Türkiye Satranç Federasyonu ve Red Bull'un ortaklaşa düzenlediği, Red Bull Chess Masters'da 3. sezonun şampiyonları belli oldu. Türkiye genelinde gerçekleştirilen 10 çevrim içi eleme sonrasında finale adını yazdıran 40 erkek ve 40 kadın satranç oyuncusunun Türkiye'nin en iyisi olabilmek için mücadele ettikleri finalde Açık Kategori şampiyonu Vugar Rasulov olurken, kadınlar kategorisinde de Ekaterina Atalık mutlu sona ulaştı. Bu sene ilk kez tamamı çevrim içi olarak gerçekleştirilen Red Bull Chess Masters Açık Kategori Finali'nin açılış konuşmasını ise Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu yaptı.

Türkiye genelinde gerçekleştirilen ve lisanslı oyuncuların katıldığı 10 çevrim içi eleme sonrasında 30 Mayıs 2020 tarihinde kadınlar finali ve 31 Mayıs 2020 tarihinde ise açık kategori finali gerçekleştirildi. Finalde açık kategoride Büyükusta Vugar Rasulov, kadınlarda da Uluslararası Usta Ekaterina Atalık şampiyon oldu. Açık kategoride Büyükusta Dragan Solak ikinci, Uluslararası Usta Tuna Onat Nalbant üçüncü, kadınlar kategorisinde Kadın Büyükusta Kübra Öztürk ikinci, Kadın Büyükusta Betül Cemre Yıldız Kadıoğlu üçüncü sırada yer aldı.

Kadınlar kategorisi finaline baktığımızda finallere favori olarak gelen ustalarımız Ekaterina Atalık, Betül

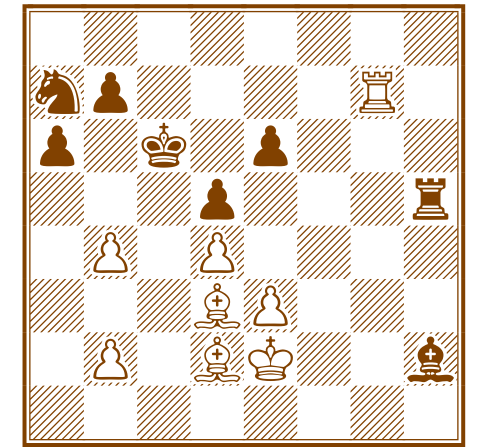

Cemre Yıldız Kadıoğlu ve Kübra Öztürk zirveyi kimseye bırakmayarak 7,5 puan ile ilk üç derecelerinin sahibi oldular. Her üç sporcu da birbirleri ile oynadıkları maçlardan beraberlik ile ayrılırken kalan 7 maçta 6 galibiyet ve 1 beraberlik aldılar. Eşitlik bozma puanları sonucunda ise şampiyon IM Atalık olurken WGM Öztürk ikinci ve WGM Yıldız Kadıoğlu üçüncü oldular. Turnuvanın kaderini belirleyen maç ise 6. turda oynanan WCM Emel Kaya – IM Ekaterina Atalık maçı oldu. Beyaz taşlar ile açılıştan kötü çıksa da sonrasında rakibinin hatası sonucu avantajı eline alan WCM Kaya zaman sıkışmasının da etkisi ile kazanç konumdan faydalanamadı ve maç beraberlik ile sonuçlandı. Turnuvanın en heyecanlı maçı ise kuşkusuz 7. turda oynanan IM Ekaterina Atalık – WGM Kübra Öztürk maçı oldu. Oyunortasında yapılan taş değişmeler sonucunda eşit bir kale oyunsonuna giden mücadelede oyun çok ilginç bir piyon oyunsonuna gitti. Bir Beyazın bir Siyahın kazanç şansı kaçırdığı maç beraberlik ile sonuçlandı ve böylece zirvenin de resmi çizilmiş oldu.

Açık kategori finali ise her tur değişen zirve mücadeleleri ile seyircilere adeta seyir keyfi yaşattı. Ülkemizin genç yeteneklerinden IM Cem Kaan Gökerkan ilk 5 maçını da kazanmayı başararak turnuvaya adeta damgasını vurdu. 6. turda ise GM Vugar Rasulov karşısında çok iyi bir konumda kalan sporcumuz yıldırım satrancının gazabına uğradı ve çok dramatik bir şekilde maçı kaybetti. 7. turda ise turnuvanın favorilerinden GM Mustafa Yılmaz karşısında siyah taşlar ile galibiyet elde eden GM Vugar Rasulov zirveye tek başına oturdu ve son iki turda da sürprize izin vermeyerek turnuvanın şampiyonu olmayı başardı. Böylece turnuvanın ilk turunda mağlubiyetin kıyısından son anda dönen GM Vugar Rasulov masadan yarım puan ile ayrılarak şampiyonluk ümitlerini daha ilk turdan yitirmemiş oldu ve sonrasında da inanılmaz bir geri dönüşe imza attı.

WGM Kübra Öztürk – WIM Nelli Aleksanyan Çadır
3. Red Bull Chess Masters (4)

çift fil avantajına sahip olan Beyazlar konumu açıp kazanca zorlamak istiyor

1.e4 ♗c7 2.e×d5+ e×d5 3.♖g6+ ♔d7 4.♖g7+ ♔c6 5.♗g6 ♖h2+ 6.♔d3 ♘b5 7.♗e8+ ♔b6 8.♖g6+ ♘d6? Siyahlar atını açmaza koyarak taş geri düşüyor

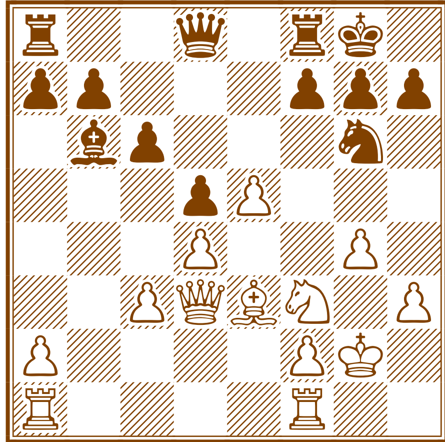
8...♔a7 9.♗×b5 a×b5=

9.♗f4 ♖h3+ 10.♔c2 ♖h8 11.♗×d6 ♖×e8 12.♗e5+ ♔b5 13.♗×c7 ♖c8 14.♖g7 ♔×b4 15.♔b1 b5 16.♗e5 a5 17.♖g3 a4 18.♗d6+ ♔c4 19.♖c3+ ♔×d4 20.♖×c8 1–0

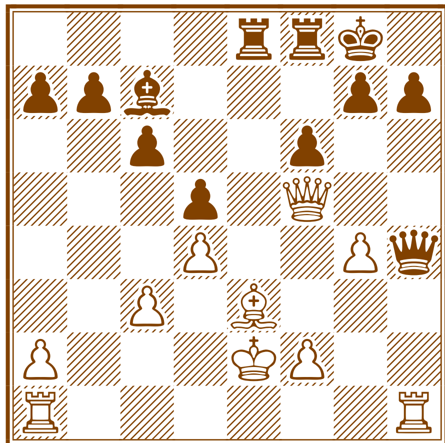
WCM Emel Kaya – IM Ekaterina Atalık
3. Red Bull Chess Masters (6)

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♗c4 ♗c5 4.c3 ♘f6 5.d4 e×d4 6.e5 d5 7.♗b5 ♘e4 8.c×d4 ♗b6 9.♘c3 0–0 10.♗e3 ♗g4 11.♗e2 [11.♗×c6 b×c6 12.♕a4 c5 13.d×c5 ♗×f3 14.g×f3 ♘×c5 15.♗×c5 ♗×c5 16.0–0–0∓]

11...♘×c3 12.b×c3 ♘e7 13.0–0 c6 14.h3 ♗h5 15.g4 ♗g6 16.♗d3 ♗×d3 17.♕×d3 ♘g6 18.♔g2 Güzel bir yarma harekatı ile Siyahlar avantajı eline geçiriyor

18...f6! 19.e6 ♕e7 20.♕f5 ♖ae8 21.♖fe1 ♕×e6 22.♕c2 ♕d6 23.♕f5 ♗c7 24.h4 ♘×h4+ 25.♘×h4 ♕h2+ 26.♔f3 ♕h3+ 27.♔e2 ♕×h4 28.♖h1

28...♗h2?

28...♕g5 29.♕×h7+ ♔f7 30.♔f3 ♕g6 31.♕×g6+ ♔×g6∓

29.♔d3

29.♖ag1 g6 (29...♖e7 30.♖g2 g6 31.♕f3 f5 32.♖h×h2+–) 30.♕f3 f5 31.g×f5 ♕f4 32.♕h3 ♕×f5 33.♕×f5 ♖×f5 34.♖×h2+–

29...♕h3 30.♖ag1 ♖e7 31.♖g3 ♖×e3+ 32.♔×e3 ♕h6+ 33.♔d3 g6 34.♕e6+ ♔g7 35.♖g2 ♕h3+ 36.♖g3 ♕h6 37.♖g2

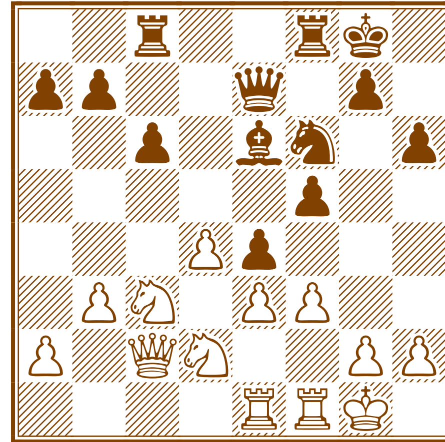
37.♔e2 ♗×g3 38.♖×h6 ♔×h6 39.f×g3+–

37...♕h3+ 38.♖g3 ♕h4 39.♖g2 ♕h3+ ½–½

Siyahlar bu maçtan aldığı yarım puan şampiyonluk yolundaki en değerli yarım puan oldu.

IM Ekaterina Atalık – WGM Kübra Öztürk
3. Red Bull Chess Masters (7)

1.d4 d5 2.c4 e6 3.♘c3 ♘f6 4.c×d5 e×d5 5.♗g5 ♗e7 6.e3 h6 7.♗h4 c6 8.♗d3 0–0 9.♘f3 ♘e4 10.♗×e7 ♕×e7 11.♗×e4 d×e4 12.♘d2 f5 13.♕c2 ♘d7 14.0–0 ♘f6 15.♖ae1 ♗e6 16.b3 ♖ac8 17.f3

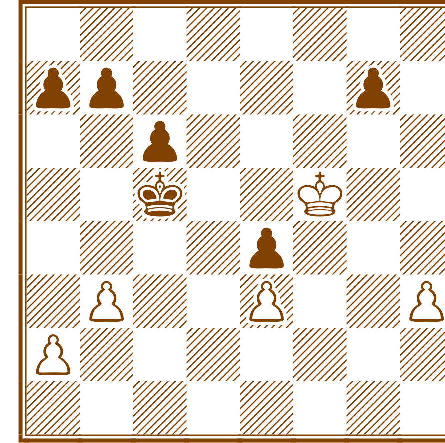
17...♗d5

17...c5 18.d5 ♘×d5 19.f×e4 f×e4 20.♖×f8+ ♖×f8 21.♘c×e4 b6∓

18.f×e4 ♗×e4 19.♘c×e4 ♘×e4 20.♘×e4 ♕×e4 21.♕×e4 f×e4 22.♖×f8+

22.♖c1 g5 23.♖c5 b6 24.♖e5 c5 25.♖×e4 c×d4 26.e×d4 ♖c2 27.a4 ♖c3 28.♖e6 ♖×f1+ 29.♔×f1 ♖×b3 30.♖×h6 ♔g7=

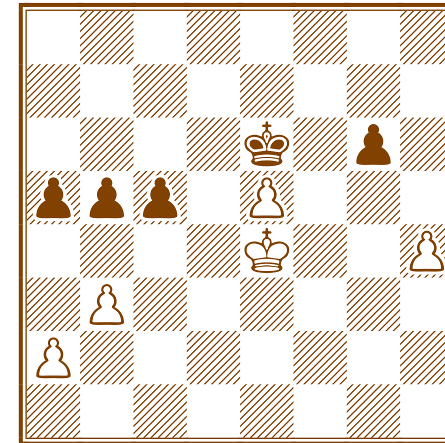
22...♖×f8 23.♖c1 ♖f5 24.h3 ♔f7 25.g4 ♖a5 26.♖c2 ♔e6 27.♔f2 h5 28.♔g3 h×g4 29.♔×g4 ♖f5 30.♖c5 ♖×c5 31.d×c5 ♔d5 32.♔f5 ♔×c5

33.♔×e4

Oynaması oldukça zor olan bu oyunsonunda Beyazlar kazanca gidebilirdi 33.h4! b5 34.h5 ♔b4 35.♔×e4 ♔c3 36.♔f5 c5 37.♔g6 c4 38.♔×g7 ♔b2 39.b×c4 b×c4 40.h6 c3 41.h7 c2 42.h8♕ c1♕ 43.♕b8+ ♔a1 44.♕×a7+-

33...♔d6 34.♔f5 a5 35.e4 b5 36.e5+ ♔e7 37.♔g6 c5 38.♔f5 g6+ 39.♔e4 ♔e6 40.h4

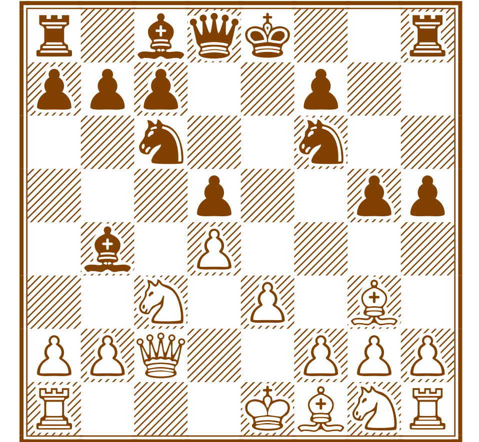
40...c4

Oyun bir anda Siyahların lehine dönebilirdi 40...b4‡ 41.♔d3 ♔×e5–+

41.b×c4 b×c4 42.♔d4 c3 43.♔×c3 ♔×e5 44.a4 ♔f5 45.♔c4 ♔g4 46.♔b5 ♔×h4 47.♔×a5 g5 48.♔b5 g4 49.a5 g3 50.a6 g2 51.a7 g1♕ 52.a8♕ ♕b1+ ½–½

Oyunsonunda gitgellerin yaşandığı maç beraberlik ile sonuçlandı

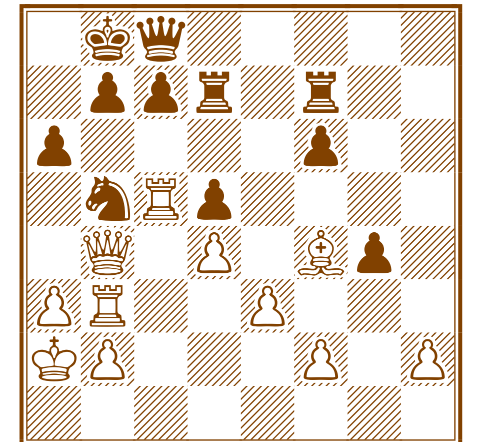
IM Melih Yurtseven – GM Mustafa Yılmaz
3. Red Bull Chess Masters (2)

1.♗d3 ♕e7 2.♘f3 h4 3.♗e5 g4 4.♘d2 ♗×c3 5.♕×c3 ♖h5 6.♗f4 ♗f5 7.♗b5

7.♗a6 ♘b4 8.♗×b7 ♖b8 9.0–0 ♖×b7 10.a3±

7...♗d7 8.0–0–0 h3 9.g×h3 ♖×h3 10.♗f1 ♖h5 11.♗g2 0–0–0 12.♔b1 ♗f5+ 13.♔a1 ♘e4 14.♘×e4 ♗×e4 15.♗×e4 ♕×e4 16.a3 ♖d7 17.♖hg1 ♕e6 18.♖c1 f6 19.♔a2 ♖hh7 20.♕c5 ♖hf7 21.♖c3 ♔b8 22.♕b5 a6 23.♕a4 ♘a7 24.♖gc1 ♘b5 25.♖b3 ♖de7 26.♕b4 ♕c8 27.♖c5 ♖d7

28.a4

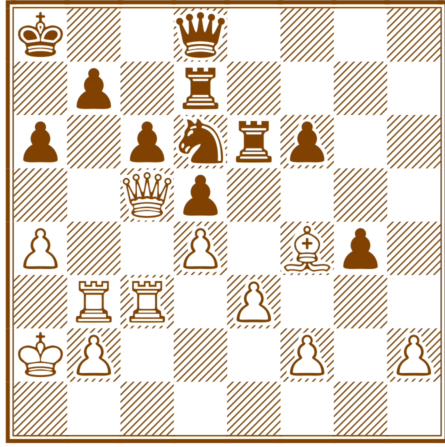
28.♕a5 f5 29.a4 ♘a7 30.♕×a6 ♔a8 31.♕a5 ♕d8 32.♗e5+–

28...♘a7 29.♕a5 ♔a8 30.♕c3

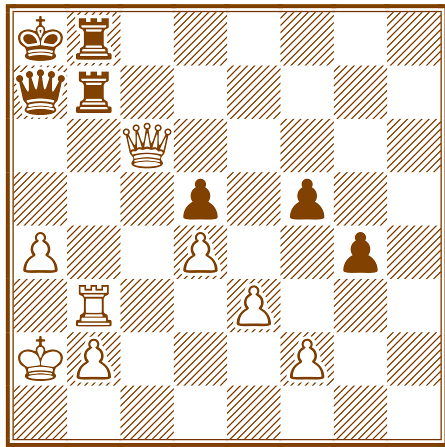
Beyazlar d5 piyonunu alabiliyordu 30.♖×d5 b6 31.♖×d7 b×a5 32.♖×f7

30...c6 31.♖b6 ♕d8 32.♖b3 ♖h7 33.♕b4 ♖he7 34.♖c2 ♖e6 35.♕c5 ♘c8 36.♖cc3 ♘d6

Konumdan avantaj çıkaramayan Beyazlar karşısında Siyahlar konumunu geliştirmeyi başardı ve ibreyi kendisine çevirdi

37.♗×d6 ♖e×d6 38.♖b6 ♖e6 39.♖cb3 ♕c8 40.♕a5 ♖e8 41.♕b4 ♖c7 42.♕d6 f5 43.♕c5 ♖h8 44.♕d6 ♖d7 45.♕e5 ♖c7 46.♕f4 ♖e8 47.♕d6 ♖h7 48.♕g3 ♕c7 49.♕g1 ♖b8 50.♕e1 ♕×h2 51.♕a5 ♕c7 52.♖×a6+ b×a6 53.♕×a6+ ♕a7 54.♕×c6+ ♖hb7

55.♔a3

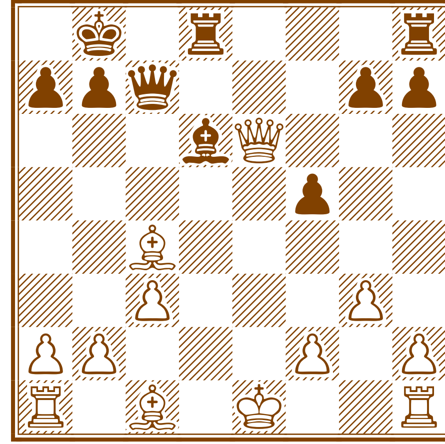
55.a5! ♕×a5+ 56.♖a3 ♕×a3+ 57.b×a3 ♔a7 58.♕a4+ ♔b6 59.♕b4+ ♔a6 60.♕a4+ ♔b6 61.♕b4+=

55...♖d8 56.♖b5 ♔b8 57.♖×d5 ♖×d5 58.♕×d5 ♕b6 59.♕e5+ ♔a7 60.d5 ♕b3# 0–1

IM Cem Kaan Gökerkan – GM Vugar Rasulov
3. Red Bull Chess Masters (6)

İlk 5 maçın tamamını kazanan genç sporcumuz IM Gökerkan turnuvanın favorisi konumunda son 4 tura giriş yapıyordu

1.e4 c5 2.c3 ♘f6 3.e5 ♘d5 4.d4 c×d4 5.♕×d4 e6 6.♘f3 ♘c6 7.♕e4 f5 8.♕e2 d6 9.g3 d×e5 10.♘×e5 ♘×e5 11.♕×e5 ♕d6 12.♕e2 ♗d7 13.♘d2 0–0–0 14.♘c4 ♕c7 15.♗g2 ♗b5 16.♕×e6+ ♔b8 17.♗×d5 ♗×c4 18.♗×c4 ♗d6

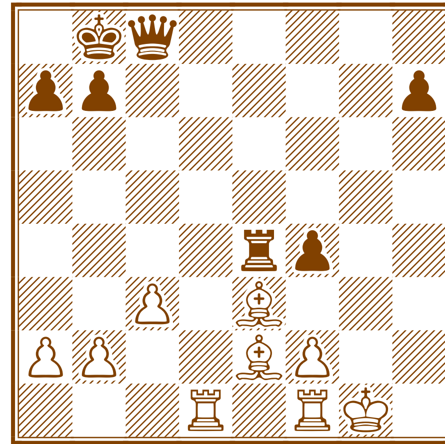
19.♗e3

19.♗b5 a6 20.♗g5 a×b5 21.♗×d8 ♖×d8 22.0–0–0+–

19...♖he8 20.♕f7 ♖e7 21.♕d5

21.♕×f5 ♕×c4 22.0–0–0 ♕×a2 23.♖×d6 ♕a1+ 24.♔c2 ♕a4+ 25.♔b1 ♖×d6 26.♗f4 ♖ed7 27.c4 b6 28.♕d5 ♔c7 29.♖d1 ♕c6 30.♕e6+–

21...♗×g3 22.♕×d8+ ♕×d8 23.h×g3 g5 24.0–0 f4 25.g×f4 ♖e4 26.♖ad1 ♕c8 27.♗e2 g×f4

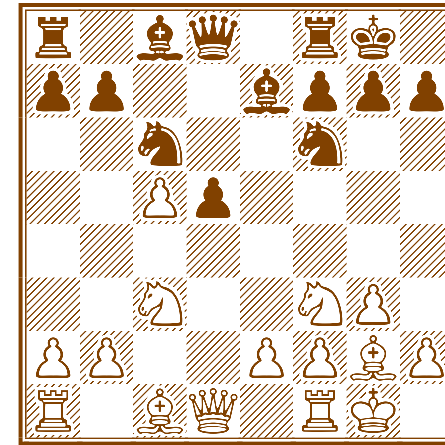
28.♗f3

28.♖d4 ♕f5 29.♗f3 ♕g6+ 30.♔h1 ♕h6+ 31.♔g1 ♕g6+ 32.♔h1 ♕h6+=

28...f×e3 29.♗×e4 e2 30.♗f3 e×f1♕+ 31.♔×f1 ♕f5 32.♔e2 ♔c7 33.♖d5 ♕b1 34.♖b5 b6 35.a3 ♕c2+ 36.♔e3 a6 37.♖h5 ♕×b2 38.♖×h7+ ♔d6 39.♖h6+ ♔e7 40.♔d3 a5 41.♖c6 b5 42.♗d5 ♕×a3 43.f4 ♕c1 44.f5 ♕d1+ 45.♔e4 ♕e2+ 46.♔d4 ♔d7 47.f6 ♕d2+ 48.♔c5 ♕×c3+ 49.♔×b5 ♕b2+ 50.♔c4 a4 51.f7 ♕b3+ 52.♔d4 ♕b4+ 53.♔e5 a3 54.♖a6 ♕b2+ 55.♔f5 ♕f2+ 56.♔e5 ♕e2+ 57.♔d4 ♕d2+ 58.♔e5 ♕e2+ 59.♔f5 ♕×a6 60.f8♕ ♕f1+ 0–1

Beyazlar erken safhada aldığı üstünlüğü galibiyete çevirse şampiyonluğa çok yakın olacaktı

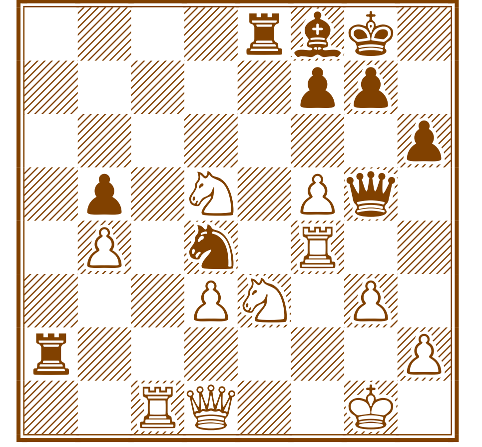
GM Mustafa Yılmaz – GM Vugar Rasulov
3. Red Bull Chess Masters (7)

1...d4 2.♘a4 ♗f5 3.♗g5 h6 4.♗×f6 ♗×f6 5.♖c1 ♖e8 6.a3 ♗e4 7.b4 b5 8.c×b6 a×b6 9.♘e1 ♗×g2 10.♘×g2 d3 11.e×d3 ♘d4 12.♘e3 b5 13.♘c3 ♖×a3 14.♘cd5 ♗g5 15.f4

15.♖c5 ♗e7 16.♘×e7+ ♖×e7 17.♕g4 ♕d7 18.♕×d7 ♖×d7 19.♘f5 ♖×d3 20.♘×d4 ♖7×d4 21.♖×b5 ♖b3=

15...♗e7 16.♖f2 ♗f8 17.f5 ♕g5 18.♖f4 ♖a2

19.♖×d4

19.♖g4! ♖×e3 20.♖×g5 ♘f3+ 21.♔f1 ♘×h2+ 22.♔g1 ♘f3+ 23.♔f1 ♘h2+=

19...♖×e3 20.♖g4 ♕×f5 21.♘f4 h5 22.♕b3 ♖×h2 23.♖×g7+ ♗×g7 24.♔×h2 ♕g4 25.♖g1 h4 26.♕c2 h×g3+ 27.♔g2 ♕×f4 28.♖f1 ♕g4 29.♕c7 ♕e2+ 30.♔g1 ♕h2# 0–1

Siyahlar muazzam bir oyun oynayarak şampiyonluk yolundaki en önemli galibiyetini aldı

Heyecan dolu karşılaşmaların ardından GM Vugar Rasulov ve IM Ekaterine Atalık Şampiyon!

İŞ BANKASI ONLINE SATRANÇ TURNUVASI TAMAMLANDI

TSF tarafından hayata geçirilen “Türkiye için satranç” kampanyası kapsamında, Türkiye İş Bankası 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’na özel “İş Bankası Online Satranç Turnuvası” düzenlendi. Koronavirüs nedeniyle 20 yaş ve altı evde kalan sporcular 23 Nisan ve 19 Mayıs coşkusuna online satranç turnuvası ile ortak oldular. 24 Nisan - 13 Mayıs 2020 tarihleri arasında Playchess platformu üzerinde gerçekleştirilen olan turnuvaya 9 - 14 yaş arası sporcular ve 18 - 28 Mayıs 2020 tarihleri arasındaki turnuvaya ise 15-20 yaş arası sporcular yarıştılar.

Sporcular turnuvada; 9 - 10 yaş genel, 9 - 10 yaş kızlar, 11 - 12 yaş genel, 11 - 12 yaş kızlar, 13 - 14 yaş genel, 13 - 14 yaş kızlar, 15 - 16 yaş genel, 15 - 16 yaş kızlar, 17 - 18 yaş genel, 17 - 18 yaş kızlar, 19 - 20 yaş genel, 19 - 20 yaş kızlar olmak üzere 12 kategoride mücadele ettiler. Toplamda bini aşkın sporcunun mücadele ettiği turnuvada her yaş kategorisinde birinciye tablet, ikinciye E-kitap okuyucu, üçüncüye ise kitap seti ödülleri verildi.

9 - 10 Yaş Genel	9 - 10 Yaş Kızlar
1.Yağız Kaan Erdoğmuş – 9/9	1.Derin Su Yaşar – 8/9
2.Yiğit Karaca – 7,5/9	2.Övgü Zengin – 7,5/9
3.Yunus Emre Günebakan – 7/9	3.Elif Naz Tutar – 7,5/9
11 - 12 Yaş Genel	**11 - 12 Yaş Kızlar**
1.CM Ediz Gürel – 8,5/9	1.Ceren Tırpan – 7,5/9
2.Mert Pehlivan – 7/9	2.Elif Ecrin Mirazlı – 7,5/9
3.Mert Ceyhan – 7/9	3.Miray Harbi – 7,5/9
13 - 14 Yaş Genel	**13 - 14 Yaş Kızlar**
1.CM Yankı Taşpınar – 8/9	1.Çisel Anaçoğlu – 8,5/9
2.Metehan Özen – 7,5/9	2.WCM Gülenay Aydın – 8/9
3.Refik Efe Gani – 7,5/9	3.Beyza Nur Yılmaz – 6,5/9
15 - 16 Yaş Genel	**15 - 16 Yaş Kızlar**
1.IM Işık Can – 9/9	1.Ceylin Tikveşli – 8/9
2.Berkay Ekinci – 7,5/9	2.Gülce Nehir Kara – 7/9
3.Ege Alpin – 7/9	3.Ceren Süral – 6/9
17 - 18 Yaş Genel	**17 - 18 Yaş Kızlar**
1.IM Tuna Onat Nalbant – 7,5/9	1.WCM Sude Hereklioğlu – 7/7
2.FM Umut Erdem Gündüz – 7,5/9	2.WCM Hayrun Nisa Şahin – 5/7
3.IM Alparslan Işık – 7,5/9	3.İlayda Kaygısız 4/7
19-20 Yaş Genel	**19-20 Yaş Genel**
1.FM Dinçer Taşdöğen – 6,5/7	1.Didem Nuray Yurdakul – 6,5/7
2.FM Okan Özsakallıoğlu – 6/7	2.Çiğdem Onur – 5,5/7
3.Kadir Akın – 5/7	3.Hafize Demirtaş – 4/7

Mert Tırak
sporcu
merttirak0@gmail.com

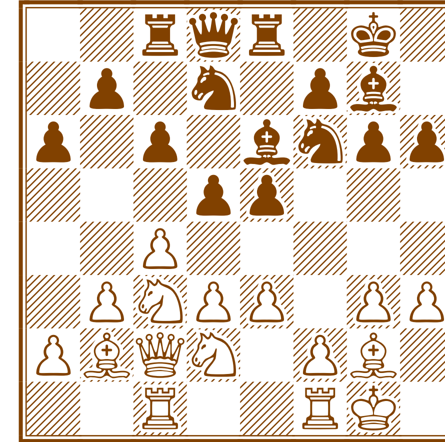
IM Tuna Onat Nalbant – IM Kayra Kamer
İş Bankası Online Satranç Turnuvası 17-18 Yaş Genel (6)

1.♘f3 ♘f6 2.c4 g6 3.b3 ♗g7 4.♗b2 0–0 5.g3 d6 6.♗g2 e5 7.d3 ♖e8 8.0–0 c6 9.e3 h6 10.♘c3 ♗e6 11.h3 ♘bd7 12.♖c1 a6

İki taraf da gelişimini tamamladı, merkezi yarmak için hazırlanıyor

13.♕c2 ♖c8 14.♘d2 d5(♕) 15.e4

15.♘f3 b5 16.c×d5 c×d5 17.♕d2 ♕b6 18.♖c2 ♗f8 19.♖fc1 ♕b7 20.♘e2 ♗d6

15...d×c4

15...d4 16.♘e2 c5 17.f4 e×f4 18.g×f4 ♘h5 19.♖ce1 ♘b8 20.♗c1 ♘c6∓

16.♘×c4 ♗×c4 17.d×c4 ♘c5 18.♖cd1 ♕c7 19.♘e2 ♖cd8 20.b4 ♘e6 21.c5 ♖d7 22.f4 e×f4

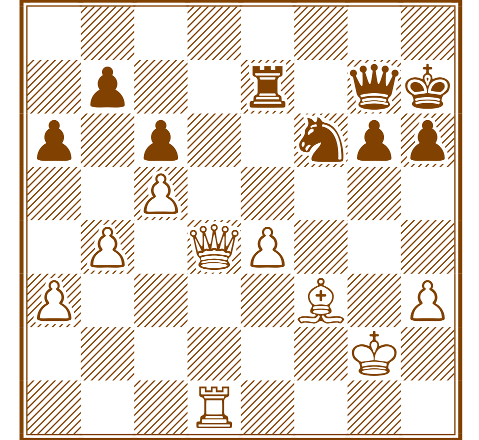
22...♖×d1 23.♕×d1 e×f4 24.e5 ♖d8 25.♕e1 ♘d5 26.♘×f4 ♘d×f4 27.g×f4 ♖d3∓

23.♖×d7 ♕×d7 24.g×f4 ♘h5 25.♗×g7 ♘h×g7 26.♔h2 ♕c7 27.♔h1 ♘h5 28.f5 ♘ef4 29.♘×f4 ♘×f4 30.f×g6 f×g6 31.♕d2 ♘h5

31...g5 32.♕d6 ♕×d6 33.c×d6 ♔f7 34.♗f3 ♔e6 35.e5 h5

32.♔g1 ♘g3 33.♖d1 ♕g7 34.♕e3 ♘h5 35.a3 ♘f6 36.♕d4 ♖e7 37.♗f3 ♔h7 38.♔g2(♕) ♘h5?

Beyazlar bu hamle ile kazanç kale oyunsonuna giriyor 38...h5 39.♕c3 ♖e6 40.♖d8 ♕f7 41.♕d4 ♘e8=

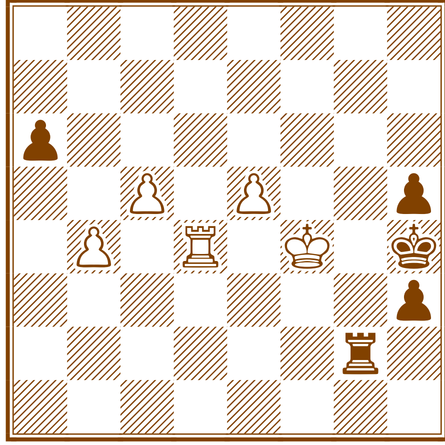
39.♗×h5 g×h5+ 40.♕×g7+ ♖×g7+ 41.♔f3 h4 42.♔f4 ♖g3 43.♖d7+ ♔g6 44.♖×b7 ♖×h3 45.♖b6 ♖×a3 46.♖×c6+ ♔h5 47.♖d6 h3 48.♖d2 ♔h4 49.♖d6?

49.e5 ♖a1 50.e6 ♖e1 51.♔f5 ♔g3 52.c6 h2 53.♖×h2 ♔×h2 54.c7 ♖c1 55.e7 ♖×c7 56.e8♕+–

49...h5 50.♖d2 ♖g3 51.e5 ♖g2 52.♖d4(♕) h2??

Siyahlar çok büyük bir şansı kaçırıyor 52...♖g4+ 53.♔e3 h2 54.♖d1 ♖g1–+

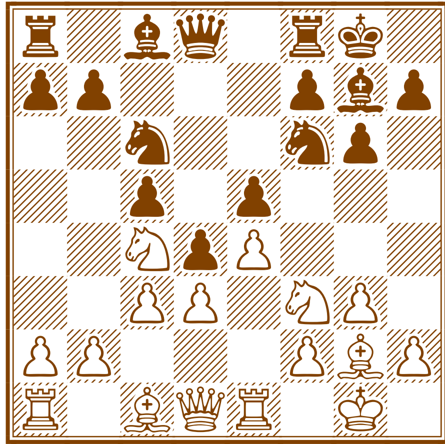

53.♔f3+ ♔h3 54.♖h4+ ♔×h4 55.♔×g2 ♔g5 56.c6 1–0

İki tarafa da gidip gelen maçın kazananı Beyazlar oldu

WCM Hayrun Nisa Şahin – WCM Sude Hereklioğlu
İş Bankası Online Satranç Turnuvası 17-18 Yaş Kızlar (2)

1.g3 d5 2.♗g2 ♘f6 3.♘f3 g6 4.d3 ♗g7 5.c3 0–0 6.0–0 c5 7.♘bd2 ♘c6 8.♖e1 e5 9.e4 d4 10.♘c4(♕) ♘d7 10...♕c7 11.a4 ♗e6 12.c×d4 c×d4 13.b3 ♖fe8 14.♘g5 ♗×c4 15.b×c4 ♘d7

11.a4

11.♘d6 ♕e7 12.♘×c8 ♖a×c8 13.♗h3 ♖c7 14.c×d4 c×d4 15.a3 a5 16.b4 a×b4 17.a×b4 b5±

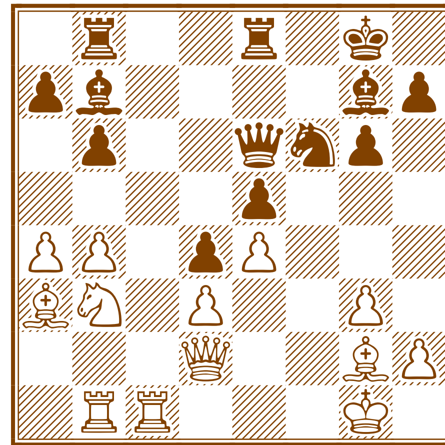
11...♘a5 12.♘×a5 ♕×a5 13.b4 c×b4 14.c×b4 ♕b6 15.♗a3 ♖e8 16.♘d2 ♕e6 17.♘b3 b6 18.♕d2 ♗b7 Online turnuvalarda görülebilen bir hata, Beyazlar atını boşta bırakıyor 18...

♕×b3-+

19.♖ab1 ♖ab8 20.♖ec1 f5 21.f3 f×e4 22.f×e4 ♘f6(♕) 23.♕d1

23.b5 ♖bc8 24.♗b4 ♖×c1+ 25.♕×c1 ♖c8 26.♕d2 h5 27.h3 a6∓

23...♕g4 24.♗f3 ♕h3 25.♘d2 h5 26.♗g2

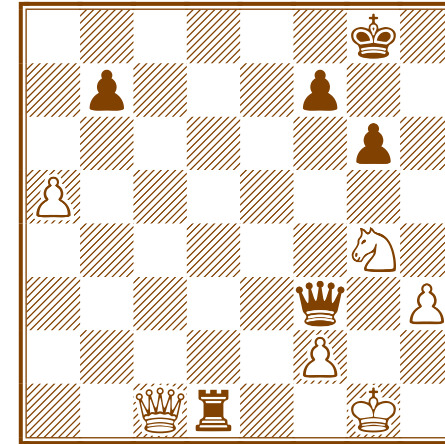
26.♕b3+ ♔h7 27.♖c7 ♗c8 28.♕f7 ♗d7 29.♗g2 ♕e6 30.♕×e6 ♗×e6 31.♘f3+–

26...♕e6 27.♕b3 ♗h6 28.♖d1 ♗e3+ 29.♔h1 ♘g4 30.♕×e6+ ♖×e6 31.♗h3 ♘f2+ 32.♔g2 ♖ee8 33.b5 ♘×d1 34.♖×d1 ♗c8 35.♘c4 ♗×h3+ 36.♔×h3 g5 37.♔g2 ♔g7 38.♗d6 ♖bc8 39.♗×e5+ ♔g6 40.♘×e3 d×e3 41.♗d4 ♖c2+ 42.♔f3 e2 43.♖e1 ♖f8+ 44.♔e3 g4 45.♖×e2 ♖f3# 0–1

FM Okan Özsakallıoğlu – FM Dinçer Taşdöğen
İş Bankası Online Satranç Turnuvası 15-16 Yaş Genel (4)

1.e4 g6 2.d4 ♗g7 3.♘f3 c6 4.♘c3 d5 5.h3 d×e4 6.♘×e4 ♘f6 7.♘×f6+ e×f6 8.♗c4 0–0 9.0–0 ♖e8 10.a4 ♗e6 11.♗×e6 ♖×e6 12.a5 ♘a6 13.♗e3 f5 14.♕d2 ♕d5 15.b3 ♖d8 16.♖ad1 ♕b5(♕) 17.♖fe1

17.c4 ♕×b3 18.♖b1 ♕×c4 19.♖×b7 c5 20.♖c1 ♕a4 21.♘g5 ♖f6 22.♖×a7±

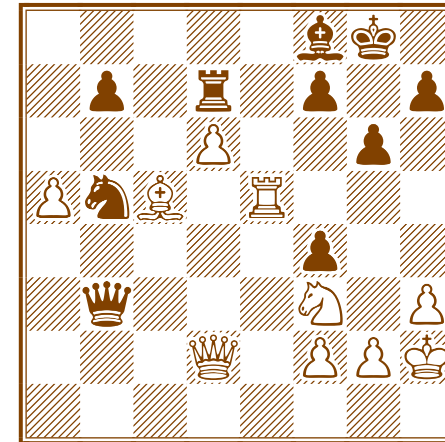

17...♘c5 18.♗g5 ♖d7 19.♖×e6

19.♕f4 ♘a6 20.♖×e6 f×e6 21.♕e3 ♘c7 22.♕e1 ♕d5 23.♗f4 ♘a6 24.♕d2+–

19...♘×e6 20.♗e3 ♕d5 21.c4 ♕e4 22.d5 f4 23.♗×a7 c×d5 24.c×d5 ♘c7 25.d6 ♘b5 26.♗c5 ♗f8 27.♖e1 ♕f5 28.♖e5 ♕b1+ 29.♔h2 ♕×–b3(♕) 30.♕×f4

30.♖e8! f6 31.♕×f4 ♕f7 32.♖×f8+ ♔×f8 33.♕b4 ♘×d6 34.♗×d6++–

30...♘×d6 31.♗×d6? ♗×d6 32.g3 ♗×e5 33.♘×e5 ♖e7 34.♘g4 ♕e6 35.♕b8+ ♔g7 36.♕f4 h5 37.♕h6+ ♔g8 38.♘e3 ♕f6 39.♔g1 ♖d7 40.g4 h×g4 41.♘×g4 ♕f3 42.♕c1 ♖d1+ 0–1

Beyazlar için çok dramatik bir kayıp

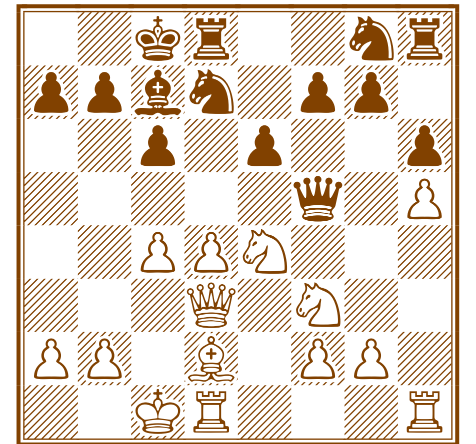
Ege Alpin – IM Işık Can
İş Bankası Online Satranç Turnuvası 15-16 Yaş Genel (4)

1.e4 c6 2.d4 d5 3.♘c3 d×e4 4.♘×e4 ♗f5 5.♘g3 ♗g6 6.h4 h6 7.h5 ♗h7 8.♘f3 ♘d7 9.♗d3 ♗×d3 10.♕×d3 e6 11.♗f4 ♕a5+ 12.♗d2 ♗b4 13.c3 ♗d6

Genellikle eşit varyant olarak değerlendirilen Caro-Kann Savunmasında oldukça heyecanlı bir maç bizleri bekliyor

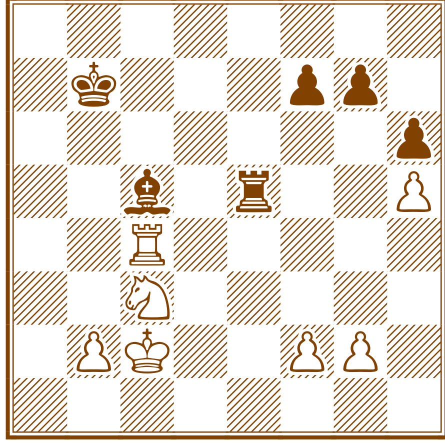
14.♘e4 ♗c7 15.c4 ♕f5 16.0–0–0 0–0–0(♕) 17.♗e3?!

17.♗c3 ♘gf6 18.♘×f6 ♕×d3 19.♖×d3 ♘×f6 20.♖h4 ♖hg8 21.♔c2 g5 22.h×g6 ♖×g6=

17...♘gf6 18.♘×f6 ♕×d3 19.♖×d3 ♘×f6 20.♔c2 ♘g4 21.♖hd1 ♗d6 22.d5 e×d5 23.c×d5 c5 24.♖c3 ♘×e3+ 25.♖×e3 ♖he8 26.♖de1 ♖×e3 27.♖×e3 c4 28.♖e4 b5 29.a4 a6 30.a×b5 a×b5 31.♘d4 ♗c5 32.♘×b5 ♖×d5 33.♖×c4 ♔b7 34.♘c3(♕) ♖e5 35.♘e4

35.g4 ♗×f2 36.♖f4 ♗c5 37.♖×f7+ ♖e7 38.♖×e7+ ♗×e7+–

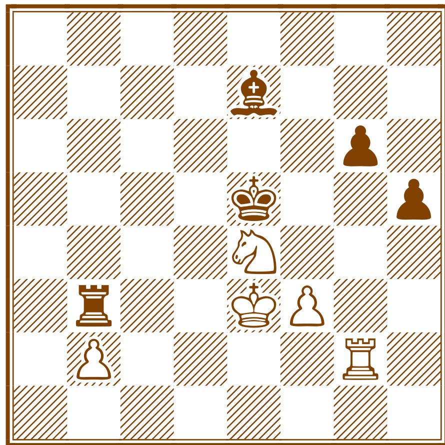

35...♗e7

35...♗×f2 36.♘d6+ ♔b6 37.♖f4 ♖c5+ 38.♘c4+ ♔b5 39.b3 ♗g1 40.♖×f7 ♖×h5 41.♖×g7=

36.g4 f5 37.g×f5 ♖×f5 38.♔d3 ♖×h5 39.♔e3 ♖b5 40.♖c2 ♖b4 41.f3 ♖b3+ 42.♔e2 ♖b5 43.♔e3 ♖b3+ 44.♔e2 ♔b6 45.♖d2 ♔c6 46.♖c2+ ♔d5 47.♘c3+ ♔e6 48.♔e3 ♗f6 49.♔e4 ♖b4+ 50.♔e3 h5 51.♘e4 ♗e7 52.♖h2 g6 53.♖g2 ♔f5 54.♘g3+ ♔e5 55.♘e4 ♖b3+(♕) 56.♔e2

Siyahlar artık üstünlüğü eline alıyor 56.♘c3 ♔f5 57.f4 ♖b4 58.♘d5 ♖b3+ 59.♘c3 ♗f6 60.♔f3 ♗×c3 61.♖g5+ ♔f6 62.b×c3 ♖×c3+ 63.♔g2=

56...♖×b2+ 57.♔f1 ♖b1+ 58.♔f2 ♖b6 59.♔e3 ♔f5 60.♖c2 ♖b3+ 61.♔f2 ♔f4 62.♖c7 ♖×f3+ 63.♔g2 ♖e3 64.♖×e7 ♖×e4 65.♖f7+ ♔g4 66.♖g7 g5 67.♖b7 ♖e2+ 68.♔f1 ♖a2 69.♖b4+ ♔h3 70.♖b3+ ♔h4 71.♔g1 g4 72.♖e3 g3 73.♖e5 ♔g4 74.♖e4+ ♔h3 75.♖e1 h4 76.♖d1 ♖e2 77.♖c1 ♔g4 78.♖c4+ ♔f3 79.♔f1 g2+ 80.♔g1 ♖e1+ 81.♔h2 g1♕+ 82.♔h3 ♕g3# 0–1

Ege Alpin kuvvetli rakibi karşısında açılışta avantajı eline alsa da IM Işık Can maçı rakibine bırakmıyor

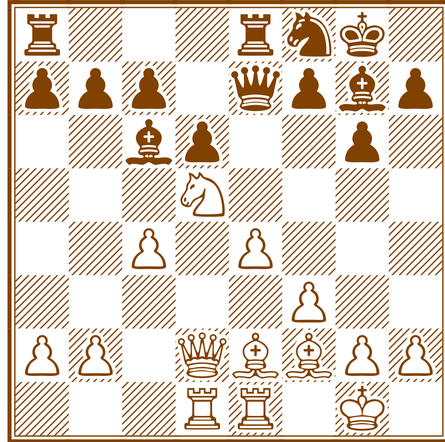
CM Yankı Taşpınar – Sungur Gürsu
İş Bankası Online Satranç Turnuvası 13-14 Yaş Genel (4)

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 ♗g7 4.e4 d6 5.♘f3 0–0 6.♗e2 e5 7.0–0 e×d4

Şah-hint Savunması'nda Siyahlar genelde e5 piyonunu değişmeyi tercih etmez 7...♘c6 8.d5 ♘e7 9.♘e1 ♘d7 10.♘d3 f5 11.♗d2 ♘f6 12.f3 f4 13.c5 g5

8.♘×d4 ♘c6 9.♗e3 ♖e8 10.f3 ♗d7 11.♕d2 ♘×d4 12.♗×d4 ♗c6 13.♖ad1 ♕e7 14.♖fe1 ♘d7 15.♗f2 ♘f8 16.♘d5(♕) ♗×d5

[16...♕d8 17.b3 ♘d7 18.♗e3 a5 19.g3 ♘e5 20.♗g5 ♕d7 21.f4 ♘g4±]

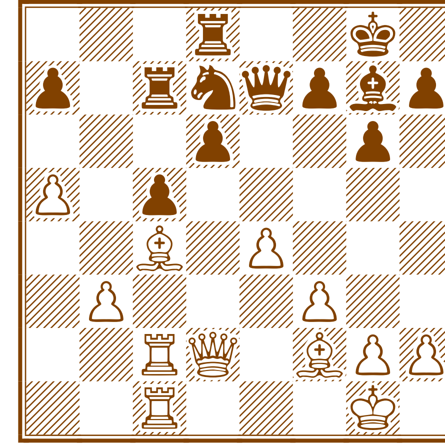
17.c×d5 ♘d7 18.♖c1

c hattını açan Siyahlar bütün oyun planını c7 piyonu üstüne kuracak

18...♖ac8 19.♗f1 ♘b6 20.♖c2 c6 21.d×c6 b×c6 22.♖ec1 c5 23.b3 ♖c7 24.a4 ♖ec8 25.♗a6 ♖d8 26.a5 26.♖d1 ♗f6 27.♕d3 ♕e6 28.f4 ♔g7 29.a5 ♘d7 30.♗c4+– ♕g4

26...♘d7 27.♗c4 ♘f8

27...♘b8 28.♗b5 a6 29.♗a4 ♘c6 30.♗×c6 ♖×c6 31.b4 ♖cc8 32.b×c5 d×c5 33.♕e2=

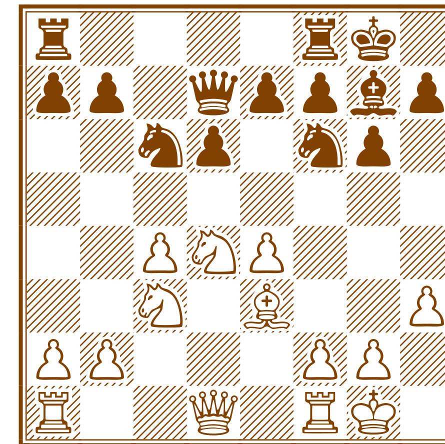

28.b4 ♘e6 29.♗×e6 f×e6 30.♕e2 ♖dc8 31.b×c5 d×c5 32.♕c4 ♗d4 33.♗×d4 c×d4 34.♕×c7 ♖×c7 35.♖×c7 ♕a3 36.♖b1 ♕f8 37.♔f1 e5 38.♖bb7 a6 39.♔e2 h5 40.h4 ♕e8 41.♖g7+ ♔f8 42.♖h7 ♔g8 43.♖bg7+ ♔f8 44.♖h8+ ♔×g7 45.♖×e8 ♔f7 46.♖d8 ♔e7 47.♖d5 ♔e6 48.♔d3 ♔e7 49.♖×e5+ ♔d6 50.♔×d4 1–0

Çisel Anaçoğlu – WCM Gülenay Aydın
İş Bankası Online Satranç Turnuvası 13-14 Yaş Kızlar (5)

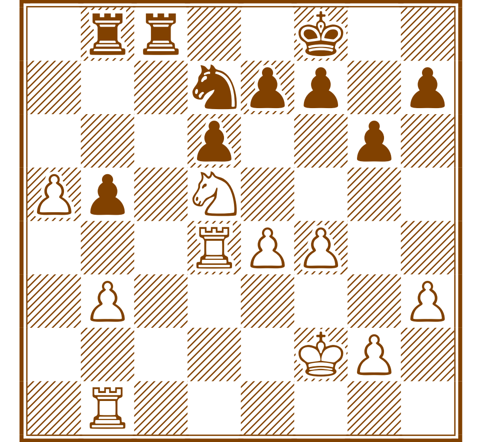
1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.♗b5+ ♗d7 4.♗×d7+ ♕×d7 5.c4 ♘c6 6.d4 c×d4 7.♘×d4 ♘f6 8.♘c3 g6 9.h3 ♗g7 10.♗e3 0–0 11.0–0(♕)

İki taraf da gelişimini tamamladı. Beyazların alan avantajına karşılık Siyahlar c hattında oyun kurmaya çalışacak.

11...a6 12.a4 ♖fc8 13.b3 ♕d8 14.♕d2 ♕a5 15.♖fd1 ♘d7 16.♖ab1 ♘×d4 17.♗×d4 ♗×d4 18.♕×d4 ♕c5 19.♘d5 ♕×d4 20.♖×d4 ♔f8 21.f4 ♖ab8 22.♔f2 b5 23.c×b5 a×b5 24.a5(♕) ♘c5?

Siyahların daha aktif bir oyun sergilemesi gerekiyordu 24...♖c2+ 25.♔f3 ♖bc8 26.b4 e6 27.♘e3 ♖2c6=

25.♘b6 ♖c7 26.b4 ♘a6

Siyahların oyunu karıştırması gerekirdi 26...♘e6 27.♖d5 ♖c2+ 28.♔f3 ♖b7 29.♖d3 g5 30.f5 ♘f4 31.♖db3 ♖×g2 32.♘d5

27.♖d5 ♖c2+ 28.♔f3 ♘c7 29.♘d7+ ♔g7 30.♘×b8 h5 31.a6 ♖a2 32.♖d3 h4 33.♖c3 ♘e6 34.♖d3 f5 35.e×f5 g×f5 36.♖e1 ♔f6 37.g3 h×g3 38.♔×g3 ♘c7 39.♘d7+ ♔f7 40.♘b6 ♘×a6 41.♘d5 ♘b8 42.♖×e7+ ♔g6 43.♖e6+ ♔h5 44.♖×d6 ♘a6 45.♘f6+ ♔g6 46.♘d7+ ♔h5 47.♘c5 ♘×b4 48.♖c3 ♘c2 49.♖d2 ♖a1 50.♖d×c2 ♖d1 51.♖d3 ♖g1+ 52.♔h2 ♖f1 53.♘e6 b4 54.♖g2 ♖b1 55.♖g5+ ♔h6 56.♖d8 ♔h7 57.♖d7+ ♔h6 58.♘f8 ♖b2+ 59.♖g2 ♖×g2+ 60.♔×g2 b3 61.♖h7# 1–0

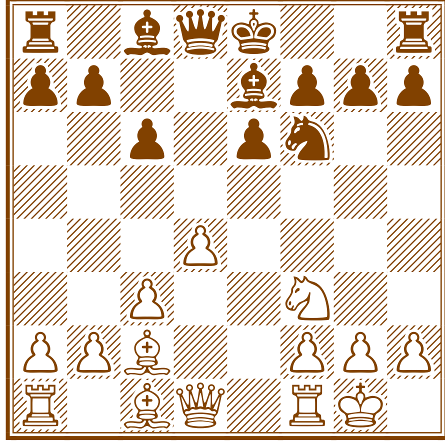
Ceylin Tikveşli – Ceren Süral
İş Bankası Online Satranç Turnuvası 15-16 Yaş Kızlar (6)

1.e4 d5 2.e×d5 ♕×d5 3.♘c3 ♕d8 4.♘f3 ♘f6 5.d4 e6 6.♗d3 c6?!

6...♗e7 7.0–0 0–0 8.♘e4 ♘bd7 9.♕e2 b6 10.c3 ♗b7

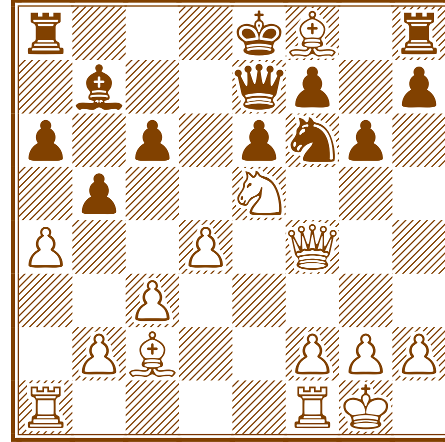
7.0–0 ♗e7 8.♘e4 ♘bd7 9.c3 ♘×e4 10.♗×e4 ♘f6 11.♗c2(♕) b5

Beyazlar açılıştan istediği gibi çıkmasına karşın Siyahlar çok pasif kaldı 11...c5 12.d×c5 ♕×d1 13.♖×d1 ♗×c5 14.b4 ♗b6 15.c4 ♗c7 16.♗b2 ♔e7 17.♘e5+–

12.♘e5 ♗b7 13.a4 a6 14.♕d3 ♗d6 15.♕g3 g6 16.♗h6 ♗f8 17.♕f4 ♕e7 18.♗×f8(♕) ♖×f8

18...♔×f8 19.♕h6+ ♔g8 20.h4 ♕f8 21.♕f4 ♔g7 Siyahlar bir nebze de olsa rahatlayabilirdi

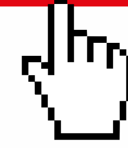
19.a×b5 c×b5 20.c4 ♘h5 21.♕e3 b×c4 22.♗a4+ ♔d8 23.♘c6+ ♗×c6 24.♗×c6 ♖a7 25.d5 e×d5 26.♕d4 ♘f6 27.♖fe1 ♘e4 28.♕×d5+ ♕d6 29.♕×e4 ♖e7 30.♕h4 f5 31.♖×e7 ♕×e7 32.♖d1+ ♔c8 33.♕×e7 ♖g8 34.♕b7# 1–0

Açılışta çok pasif oynayan siyahlar bütün maç bunun cezasını çekti ve varlık gösteremeden maçı kaybetti

Satranç Market

www.tsfmarket.com.tr

BÜYÜKUSTALAR YILMAZ VE NİSİPEANU

HEYECAN DOLU KARŞILAŞMALARA İMZA ATTI

GM Mustafa Yılmaz

Ocak ve şubat aylarına Cebelitarık Open, Milli Takım Kampı ve devamında Aeroflot Open Turnuvaları ile çok iyi başlamışken maalesef tüm dünyanın yaşamış olduğu covid-19 nedeniyle mart ayından itibaren evlerimize çekilmek zorunda kaldık. Haziran ayında yaptığımız milli takım toplantısı sonrası pratik eksikliğimizi gidermek için kuvvetli oyuncularla pratik yapma isteğimizi dile getirdik ve menajerimiz Fatma Koç ile harekete geçtik.

Oynamak istediğim bazı oyuncuları not alıp bu isimlerle milli takım menajerimiz Fatma ablanın görüşmesini istedim. Sonuç olarak Almanya'nın 1 numarası Rumen asıllı Liviu-Dieter Nisipeanu ile anlaşmaya vardık. 4 gün sürecek olan 15+10 rapid formatında günde 4 maç yapılması konusunda anlaştık ve oyunlar başladı.

Bu maçımız 16 oyunluk serinin on dördüncüsüydü ve 7-6 üstünlüğüm vardı.

Mustafa Yılmaz (2630) - Liviu-Dieter Nisipeanu (2657) (A84)
Grand Masters Battle Tournament, 2020

1. d4 d5 2.c4 e6 3.♘c3 c6 4.e3 ♗d6

Kazanmak zorunda olduğunu hisseden Nisipeanu Taş Duvar Sistemini dizmek istedi.

4...♘f6 5.♘f3 a6 Bu devamyolunu daha önce birkaç defa oynamıştık.

5.♘f3 f5 6.♗e2

6.♘e5 ♘f6 7.♗e2 O–O 8.O–O Son maçımız da bu şekilde oldu.

6...♘d7

Bu hamlenin erkenden oynanmış olmasının nedeni Ae5'i engellemekti.

7.♕c2

Bu hamle ile cxd5 sonrası f5 erinin boşta kalacağından rakibe cxd5'i zorlamak için oynadım.

7…♘h6 !?

Buna benzer bir planı daha önce görmüştüm. Hem f5 piyonunu kontrol altına alıyor aynı zamanda Af7 oynayabiliyor ve de f6 karesini diğer taşlar için boş bırakıyor.

8.h3

Amacım ilerde g4 sürüp rakip piyon yapısına hasar vermek.

8.b3 buna benzer bir fikri 2.oyunumuzda yapmıştım. 8…O–O 9.a4 a5 10.♗a3 ♗×a3 11.♖×a3 ♘f6 12.O–O ♕e7 13.♖aa1 ♘f7 14.♖ab1 daha sonra b4 fikri ile.

8...O–O 9.g4♘ ♔h8

9...e5! Merkezi açma fikri burada çok kuvvetli olurdu. 10.c×d5 c×d5 11.♘×d5 e4 12.♘d2 ♘b6 13.♘×b6 a×b6 14.♘c4 ♗e6 belirsiz.

10.♗d2

Kısa rok atamayacağımdan uzun roka gitmek istiyorum.

10…d×c4

Doğru bir değişim. Siyahlar oyalanır birkaç tempo verirse Beyazın hücum şansları yüksek olurdu.

11.e4

Fxh6, Ag5 gibi tehditlerin yanı sıra merkezi de ele geçirmeyi istiyordum. 11.O–O–O b5 12.g5 ♘g8 13.h4 ♘e7 14.h5 ♖b8 15.♔b1 ♘b6 =+

11...b5 =+

Rakibim her şeyi doğru yaptı ve hafif üstün konuma geçti. Böylesine komplike bir pozisyonda piyonları saymanın manası olmadığını düşünüyordum.

12.O–O–O b4

12...♘b6 Bu hamle biraz daha sert olurdu fakat g5 sonrası fxe4'ü görmek o kadar da kolay değil çünkü Siyahın her hamlede 3-4 tane aday hamlesi oluyor ve en iyisini seçmek hep mümkün olmadı. 13.g5 f×e4 14.g×h6 e×f3 15.h×g7+ ♔×g7 16.♖dg1+ ♔h8 17.♗d1 ♘d5 −+

13.♘a4 c3

Ters kanatta rok atıldığında prensip olarak yapılması gerekenleri eski Avrupa şampiyonu güzel bir şekilde uyguluyor.

14.b×c3 b×c3?!

Siyahların ilk hatası. 14...f×e4! 15.♕×e4 b×c3 16.♘×c3 ♘f6 17.♕d3 ♘f7 −+ Benim şahım daha zayıf.

15.♗×c3

Bu hamle sonrasında Şd2-Şe1 fikri oluştu.

15…♖b8

Fa3 ve Ff4 gibi tehditleri var. 15...fxe4 16.Nd2! (16.♕×e4?! ♖b8 17.♘e5 ♕e7 18.♘×c6 ♗b7 −+) 16...♖×f2 17.♘×e4 ♗a3+ 18.♗b2 ♗×b2+ 19.♔×b2 ♖g2 20. ♖d2 belirsiz.

16.g×f5 e×f5 17.e5

Böylece merkez kapandı ve şah güvenliğini sağlamaya çok yakınım.

17…♗a3+ 18.♔d2!

18.♗b2 ♗×b2+ 19.♘×b2 ♘b6 20. ♔b1 ♗e6 21.♔a1 ♗d5 =+

18...♘b6

18...c5?! Siyahların daha fazla parçalama fikri yok. 19.d5 +- Şe1 geliyor.

19.♘×b6 a×b6 20.♔e1

20. ♕b3 böyle başlamak daha iyi olurmuş. 20… ♖a8 21.♖hg1 ♕e7 22.d5 c×d5 23.e6 ♖g8 24.♘g5 belirsiz.

20...♗e6 21.d5!

Bunu oynamak zorundaydım. Konumu acık tutup tehditleri devam ettirebilmenin tek yolu bu. Başında da söylediğim gibi piyonlardan çok şah güvenliği ve taşların aktifliği ön plana çıkıyor bu tür konumlarda. 21.♖g1 ♗d5 -+ bloke sonrası hücum şanslarım biterdi.

21...♗×d5

21...c×d5 22.♘d4 ♕d7 23.♕b3 ♗c5 24.♘×e6 ♕×e6 25.♕×d5 ♕e7 26.e6 Beyazın baskısı sürse de Siyahlar Ag8-Af6 fikri ile eşitliğe ulaşacak.

22.♖g1 ♕e7

İyi hamle. Açmazdan kaçarken savunmaya da gelip a3'teki fili de koruma altına alıyor.

23.♔f1 ♖b7

g7'yi savunmak için oynanmış mantıklı bir hamle. 23...♘g8! e6 sürüşüne karşı Af6 ile önlem almak için Ag8 mantıklı olurdu fakat format da rapid olduğu için her şeyi çok detaylı incelemek için vakit bulmak zordu.

24.♕a4

Vezirimi aktif bir kareye koymakla beraber a3'teki filinin de sallantıda kalmasını istedim. e6 sürüşü ve Vf4 ya da Ag5-Vh4 gibi fikirler oluştu zihnimde. 24.♘g5 Bu hamle de son derece etkili.

24...♖a7?!

24...f4! -+Muhtemelen bu hamle sonrası oyunu kazanamazdım ama devamındaki hesabı yapmak hiç de kolay değil. 25.♖×g7 !? 25.e6 ♘f5 −+ 25… ♔×g7 (25...♕×g7 26.♕×a3 belirsiz.)

26.e6+ ♔g8 27.♖×d5! c×d5 28.♕d4 ♖f6! (28… ♕g7 29.♕×d5 ♕×c3 30. e7+ ♘f7 31.e×f8=♕+ ♗×f8 32.♕×b7 =) 29.♕×f6 ♕×f6 30. ♗×f6 ♗e7 31.♗e5 ♖a7 −+

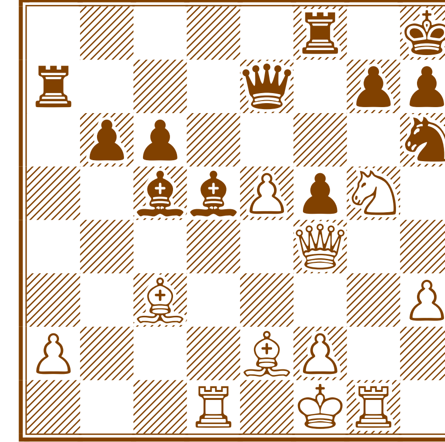
25.♕f4

Artık burada kazanacağımı hissetmeye başlamıştım. Hızlı zaman kontrollü bir formatta Siyah olmak istemezsiniz.

25…♗c5!

Rakibim yine en iyi hamleyi bulmayı başardı.

26.♘g5

Bu konumda Siyahın çok kuvvetli bir hamlesi var bunu bulmaya çalışabilirsiniz. 26.e6 işe yaramıyor. Vxe6 her şey korunaklı.

26...♖×a2

Bu hamle de henüz kaybetmiyor.

26...♖a3 27.♖g3 belirsiz 26...♘g4! Evet en iyi hamle ve devamındaki bilgisayar analizlerini inceleyebilirsiniz. Tabii ki zaman sıkışmasında bunları görmek mümkün değil ama Fc5'teyken f8'deki kale ile iş birliği yapması sonucu Siyahlar bu şekilde baskı oluşturabilirdi. 27.h×g4 f×g4 (27...♗×f2?! 28.♗b4 c5 29.♖×d5 f×g4 30. ♕×g4 ♗e3+ 31.♔g2 +−)

28.♕×g4 ♗×f2 (28...♖×f2+ 29.♔e1 ♖×a2 30. ♗f3!! ♖fc2 31.♗×d5 c×d5 32.♕c8+ ♕f8 33.♘f7+♔g8 34.♘h6+ ♔h8)

29.♖×d5! c×d5 30. ♘×h7! ♔×h7 31.♖h1+ ♔g8 32.♗d3 = ♗h4+ 33.♔e2 ♖×a2+ 34.♔d1 ♕a3 35.♕e6+ ♖f7 36.♕c8+ ♖f8 37.♕e6+

27.e6!=

Tek hamle.

27…♖g8 ??

27...♘g8! = Ancak bu hamle Siyahı kurtarırdı. 28.♕h4 h6 29.♕h5 ♖a3 30.♕g6 h×g5 31.♕h5+ ♘h6 32.♕×h6+ ♔g8 33.♗×g7 ♖×h3!! 34.♕×h3 ♕×g7 35.♕h5 ♗e7 36.♗f3 ♗×e6 37.♗×c6 ♕f7 =

28.♕h4! +−

Vxh6 durdurulamıyor.

28…♖×e2

Burada biraz panikle beraber çok az zamanım olmasına rağmen Kxf2'ye izin vermenin bir zararı olmadığını gördüm ve Vxh6 sonrası oyunu kazandım.

29.♕×h6 ♖×f2+ 30.♔e1 1–0

Bir sonraki oyunun beraberlikle sona ermesinin ardından galibiyeti elde etmeyi başardım. İki tarafın da Beyazlarla rakibine baskı kurduğu bu maçlar benim adıma öğretici oldu. Yeniden turnuva atmosferini ve tatlı stresini yaşadım. Meşhur bir satranççı olan rakibim de bu oyunları benim kadar ciddiye aldığı için rekabet düzeyi yüksekti. Dostluk maçı sonrasında yaptığımız 3 saatlik genel analizle de fikir alışverişi yapıp bu organizasyonu bitirmiş olduk. Emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Bu zorlu günleri kısa sürede atlatıp masa başı satranç oynanan turnuvalara dönme dileğiyle hoşça kalın...

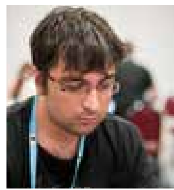
"İki tarafın da Beyazlarla rakibine baskı kurduğu bu maclar benim adıma öğretici oldu. Yeniden turnuva atmosferini ve tatlı stresini yaşadım."

“KORONAVİRÜSÜ MAT ET” AKDENİZ TAKIM OYUNLARI

Akdeniz Satranç Birliği, FIDE’nin “Koronavirüsü Mat Et” projesi kapsamında 29 Mayıs – 14 Haziran 2020 tarihleri arasında sadece Akdeniz Satranç Birliği’ne üye federasyonlara tabi oyunculara açık takım turnuvalarından oluşan “Koronavirüsü Mat Et” Akdeniz Takım Oyunları’nı düzenledi. Lichess’in “Team Battle” (Türkçe versiyonunda “Takım Çarpışması”) formatında üç ayrı zaman kontrolünde (1’+0”, 3’+2” ve 10’+ 5”) oynanan turnuvaların ardından her takımdan en iyi 10 oyuncunun puanları toplandı ve bu toplam puanlara göre final sıralamaları belirlendi.

Toplam 20 federasyondan oyuncuların mücadele ettiği ve ülkemizden de geniş bir katılımın olduğu turnuvada Türkiye, 1 dakikalık “bullet” kategorisinde birinci olurken 3 dk+2 sn zaman kontrolünde üçüncü, 10 dk+5 sn zaman kontrolündeki hızlı satranç kategorisinde ise dördüncü sırayı elde etti. Turnuvaya katılan tüm oyuncularımızı tebrik ediyoruz!

Birinci olduğumuz “bullet” kategorisinde takımımız adına en yüksek skoru elde eden Ataberk Eren’den neredeyse ağır parti dakikliğinde oynanmış iki partiyle yazıyı sonlandıralım:

FM Tarık Selbes
Sporcu
tarikselbes@gmail.com

IM Luka Draskovic – FM Ataberk Eren
1+0, Lichess

1.g3 e5 2.♗g2 ♘c6 3.d3 g6 4.c4 ♗g7 5.♘c3 ♘ge7 6.♖b1 0–0 7.♘f3 a5 8.0–0 d6 9.a3 h6 10.♘d2 f5 11.b4 a×b4 12.a×b4 g5 13.b5 ♘d4 14.e3 ♘e6 15.♘d5 f4 16.e×f4 g×f4 17.♖e1 ♔h8 18.♕h5 ♘f5 19.♘e4 c6 20.b×c6 b×c6 21.♘b6 ♖b8 22.c5 d×c5 23.♘×c8 ♖×b1 24.♘a7 ♕a5 25.♘×c6 ♕×e1+ 26.♗f1 ♖×c1

0–1

CM Yousef Khaled - FM Ataberk Eren
1+0, Lichess

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♘c3 ♘f6 4.♗g5 d×e4 5.♘×e4 ♗e7 6.♗×f6 ♗×f6 7.♘×f6+ ♕×f6 8.c3 0–0 9.♘f3 b6 10.♗e2 ♗b7 11.0–0 ♘d7 12.♕c2 c5 13.♖ad1 ♖ac8 14.d×c5 ♘×c5 15.♖fe1 ♗e4 16.♕c1 ♖fd8 17.♕e3 h6 18.♘d4 ♗b7 19.f3 e5 20.♘b5 a6 21.♘a3 ♕g5 22.♕×g5 h×g5 23.♘c2 f6 24.♔f2 b5 25.♔e3 ♔f8 26.♗f1 ♘a4 27.♖×d8+ ♖×d8 28.♖b1 ♔e7 29.♗d3 ♖c8 30.♘a3 ♔e6 31.c4 b4 32.♘c2 a5 33.b3 ♘c3 34.♖a1 f5 35.a3 f4+ 36.♔f2 ♖d8 37.♗h7 ♖d2+ 38.♔g1 e4 39.f×e4 ♖×c2 40.a×b4 a×b4 41.♖a7 ♗×e4 42.♖a6+ ♔e5 43.♖a5+ ♔d4 44.♗×e4 ♘×e4 45.♖d5+ ♔e3 46.h3 ♖c1+ 47.♔h2 ♘g3 48.♖e5+ ♔d4

0–1

Mediterranean “Checkmate Coronavirus” Team Games
Blitz Final Standings

Rank	Federation	Points
1.	Kosovo	1.409
2.	Greece	1.263
3.	Turkey	1.224
4.	Egypt	1.210
5.	Syria	1.101
6.	Morocco	1.057
7.	Tunisia	1.043
8.	Algeria	1.015
9.	North Macedonia	1.009
10.	Croatia	946
11.	Albania	918
12.	Malta	899
13.	Montenegro	896
14.	Andorra	887
15.	Lebanon	790
16.	France	744
17.	Cyprus	651
18.	Portugal	496
19.	Monaco	439
20.	San Marino	62

Mediterranean “Checkmate Coronavirus” Team Games
Bullet Final Standings

Rank	Federation	Points
1.	Turkey	3.319
2.	Greece	2.991
3.	Kosovo	2.950
4.	Egypt	2.663
5.	Algeria	2.522
6.	Syria	2.423
7.	Lebanon	2.376
8.	Albania	2.342
9.	Montenegro	2.254
10.	Malta	2.095
11.	North Macedonia	2.062
12.	Andorra	1.907
13.	Croatia	1.860
14.	Tunisia	1.800
15.	France	1.768
16.	Portugal	1.752
17.	Cyprus	1.361
18.	Morocco	1.293
19.	Monaco	692
20.	San Marino	248

Mediterranean “Checkmate Coronavirus” Team Games
Rapid Final Standings

Rank	Federation	Points
1.	Egypt	1.245
2.	Kosovo	1.235
3.	Greece	1.219
4.	Turkey	1.152
5.	Syria	1.034
6.	Morocco	1.005
7.	Albania	973
8.	Algeria	919
9.	Malta	888
10.	Tunisia	874
11.	Croatia	787
12.	Montenegro	759
13.	France	748
14.	Lebanon	747
15.	Cyprus	695
16.	Monaco	640
17.	North Macedonia	600
18.	Andorra	563
19.	Portugal	272
20.	San Marino	123

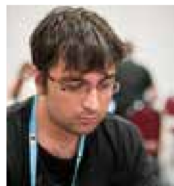
1. FIDE ONLINE 20 YAŞ ALTI ENGELLİ OYUNCULAR KUPASI'NDA

ÜLKEMİZİ AHMET TAHA İNAL TEMSİL ETTİ

Yeni FIDE yönetiminin hedefleri arasında kendi söylemlerine göre engelli oyuncuların yarışabileceği şampiyona ve turnuva sayısını artırmak da var ve son zamanlarda buna dair farklı organizasyonların da düzenlendiğine tanık oluyoruz. Nitekim pandemi sürecinde FIDE Online 20 Yaş Altı Engelli Oyuncular Kupası düzenlenmesi de bunlardan biri olarak satranç takviminde yerini aldı.

Playchess üzerinden 10 dakika+-hamle başı 5 saniye ekleme zaman kontrolünde 5 tur olarak düzenlenen ve 16 farklı ülkeden toplam 38 oyuncunun yarıştığı şampiyonada Türkiye'yi genç satranççımız Ahmet Taha İnal temsil etti. Birinci ve üçüncü turlarda talihsiz bir şekilde ilk iki seri başıyla eşleşen Ahmet Taha İnal, bu oyunları kaybetse de diğer üç turdan 2,5 puan çıkarmayı başardı. Üstelik ikinci turda berabere kaldığı Şilili Valeska Rozas, tek yarım puanını oyuncumuza karşı kaybederek final sıralamasında ikinci sırada yer aldı. Genç oyuncumuzu mücadelesinden ötürü tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyoruz.

FM Tarık Selbes
Sporcu
tarikselbes@gmail.com

Şimdi isterseniz Ahmet Taha İnal'ın son turda Malezyalı Amirul Shahrulizam karşısında aldığı güzel galibiyete bir bakalım:

Ahmet Taha İnal - Amirul Shahrulizam
1. FIDE Online 20 Yaş Altı Engelli Oyuncular Kupası (5)

1.d4 d6 2.e4 ♘f6 3.♗d3 g6 4.♘f3 ♗g7 5.0–0 0–0 6.h3 b6 7.♘c3

7.♖e1 biraz daha dakik bir hamle olurdu. Beyaz atın mı yoksa piyonun mu c3'te olacağı sorusu henüz belirsiz, filin d3'e çıktığı bu yapıda genellikle merkezi c3 ile sağlamlaştırmak isteriz.

7...♗b7 8.♗e3 ♘bd7 9.♕d2 e5 10.d×e5 ♘×e5 11.♘×e5 d×e5 12.♗h6

Fianchetto filini değişmek rakip şaha baskı kurabildiğimiz durumlarda iyidir ancak burada bir atak yapmak çok uzak bir olasılık gibi görünüyor. Belki de filleri tahtada tutmak daha iyi olurdu.

12.a4 ile vezirkanadında operasyona girişmek veya; 12.f3 ile merkezi sağlamlaştırmak diğer seçeneklerdi.

12...♗×e4??

Malezyalı oyuncu yanlış hesap yapıyor ve açmazdan piyon alacağını düşünüyor ancak açmaz yok!

13.♘×e4 ♘×e4 14.♗×e4 ♗×h6

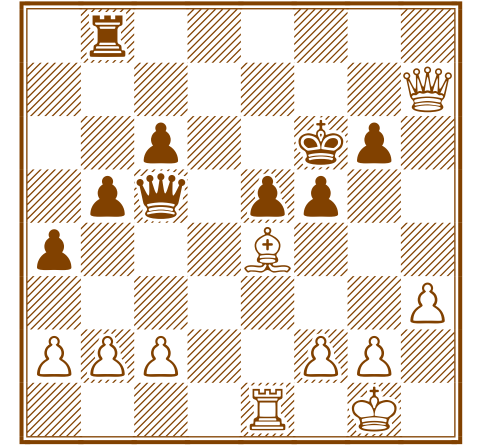
14...♕×d2 15.♗×d2

Siyah, herhalde filin veziri koruduğunu gözden kaçırdı.

15.♕×h6 ♖b8 16.♖ad1 ♕e7 17.♗c6 ♕c5 18.♗a4 a5 19.♖fe1 b5 20.♗b3 a4 21.♗d5 c6 22.♗e4 f5 23.♖d7!

Kuşkusuz en iyi hamle ve İnal fırsatı kaçırmıyor. Tehdit mat!

23...♖f7 24.♖×f7 ♔×f7 25.♕×h7+ ♔f6

26.♕c7!

Yine çok güzel bir çifte tehdit.

26...♖e8 27.♕×c6+ ♕×c6 28.♗×c6

Bu oyunsonu elbette net bir kazanç ve Ahmet Taha İnal da yavaş fakat emin adımlarla galibiyete ulaşıyor.

28...♖c8 29.♗×b5 ♖×c2 30.♖b1 a3 31.b×a3 ♖×a2 32.a4 e4 33.♖b4 ♖a3 34.g3 e3 35.f×e3 ♖×e3 36.♔f2 ♖a3 37.♗c4 ♔g5 38.♗b5 ♔f6 39.♖h4 ♔g5 40.♖f4 ♔f6 41.♖f3 ♖a2+ 42.♔e3 ♔e5 43.h4 ♖a3+ 44.♔f2 ♖a2+ 45.♔g1 ♖a1+ 46.♔g2 ♖a2+ 47.♖f2 ♖a3 48.♖e2+ ♔f6 49.♗d7 ♖a1 50.♖e6+ ♔f7 51.♖a6 ♖a3 52.♖a7 ♔f6 53.♗e8 ♖a2+ 54.♔h3 ♖a1 55.a5 ♖h1+ 56.♔g2 ♖a1 57.a6 ♖a2+ 58.♔h3 ♖a3 59.♖f7+ ♔e6 60.a7 f4 61.♖×f4 ♖×a7 62.♗×g6 ♖g7 63.h5 ♔e5 64.♔h4 ♖g8 65.♔g5 ♔e6 66.h6

1–0

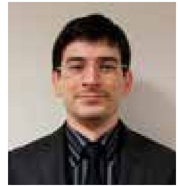
AVRUPA ÇEVRİMİÇİ SATRANÇ ŞAMPİYONASI'NIN
A GRUP BİRİNCİSİ MUSTAFA SEZGİN

Avrupa Satranç Birliği'nin (ECU) düzenlediği Avrupa Çevrimiçi Satranç Şampiyonası 16-31 Mayıs 2020 tarihlerinde Chess.com satranç platformu üzerinde düzenlendi. 10 dakika + 2 saniye eklemeli tempoda oynanan şampiyona hızlı satranç ELO puanlarına göre ayrılan beş farklı kategoride düzenlendi. Grup A; 1000 – 1400 ELO, grup B; 1401 – 1700 ELO, grup C; 1701 – 2000 ELO, grup D; 2001 – 2300 ELO, grup E; 2301 ELO ve üstü.

Her kategoride ayrı ayrı genel, en iyi kadın, en iyi veteran ve en iyi 12 yaş altı ödüllerinin olduğu şampiyonada ayrıca E kategorisinde nakdi ödüller de verildi.

Şampiyonada yarışan sporcularımızdan 9 yaşındaki sporcumuz Mustafa Sezgin A grubu final turnuvasını tüm maçlarını kazanarak 8 puanla birinci olarak tamamladı ve önemli bir başarıya imza attı. B kategorisinde Ahmet Dönmez 3. ve İlker Özcan 5., Doruk Karaoğlan 11., Alparslan Işık 15. ve Arda Altun 17. oldular. C kategorisinde ise Tuna Onat Nalbant ve Ekin Barış Özenir şampiyonayı 8. ve 9. sıralarda noktaladılar. Oyuncularımızı tebrik ederiz.

FM Yasin Emrah Yağız
FIDE Antrenörü
yasinemrahy@gmail.com

Adam Geszler - Mustafa Sezgin

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘c3 d5 4.♘f3 ♗e7 5.e3 0–0 6.♗e2 ♘bd7 7.0–0 c6

Bu piyonun c5 ile merkez mücadelesinde kullanılması daha çok tercih edilir.

Daha çok tercih edilen devamyolu 7...b6 8.b3 ♗b7 9.♗b2 c5

8.b3 ♘e4 9.♘×e4 d×e4 10.♘d2 ♘f6?

10...f5 Daha doğru olurdu. Aksi halde Siyah piyonunu koruyamaz.

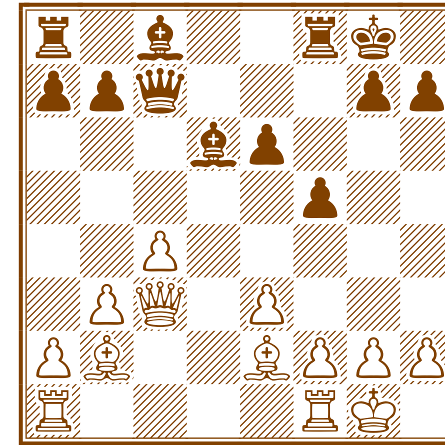
11.♕c2 c5 12.d×c5 ♗×c5 13.♘×e4 ♘×e4 14.♕×e4 f5!

Piyon kaybı sonrası karşı oyun kurabilmek adına çok doğru bir karar!

15.♕e5 ♗d6 16.♕c3 ♕c7 17.♗b2?

Diagram h2 piyonu kritik öneme sahipti. Beyaz bunu gözden kaçırıyor.

17.f4 Siyahın f4 fikirlerini de engellemek amacıyla daha doğru olurdu.

17...♗×h2+ 18.♔h1 ♗d6??

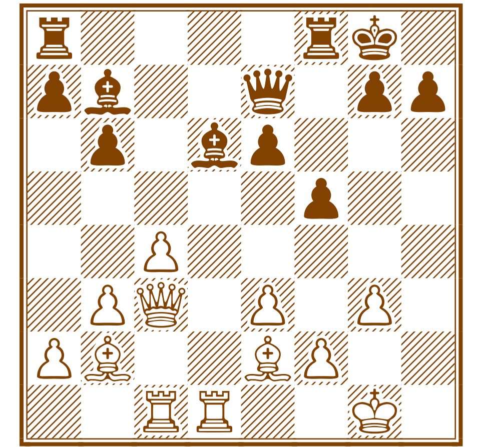
18...♖f6! Direkt bu hamle gerekliydi! 19.g3 ♗xg3 20.fxg3 ♕xg3 Siyah kazanırdı.

19.♖ac1

19.c5! ♗xc5 (19...♕xc5?? 20.♕xg7#) 20.♖ac1 b6 21.b4 ile Beyaz taş kazanırdı. h2 piyonunun fedası belki de bu amaçlaydı ama bu fırsatı Macar oyuncu göremiyor.

19...♕e7 20.g3 b6 21.♖fd1 ♗b7+ 22.♔g1

Diagram

22...♖f6!

Mustafa taşlarını hedefe hızlıca yöneltiyor. Artık Beyaz için savunulması güç bir konuma giriliyor.

23.♔f1 ♖h6 24.♔e1 ♗b4

Yağmurdan kaçan Beyaz doluya tutuluyor!

25.♕×b4 ♕×b4+ 26.♗c3 ♕e7 27.♖d4 ♖h1+ 28.♔d2 ♖×c1 29.♔×c1 ♖d8 30.♖h4 ♕a3+ 31.♗b2 ♕×a2 32.♔c2 ♗e4+ 33.♔c3 ♕b1 34.♗a3 ♕c2+ 35.♔b4 ♕d2+ 36.♔b5 ♕a5# 9 yaşındaki Mustafa Sezgin'den güzel bir galibiyet! Kutlarım. 0–1

VEZİRİN GÜCÜ

WGM Betül Cemre Yıldız Kadıoğlu
Sporcu
betulcemreyildiz@gmail.com

Vezirler, oyunortası ve oyunsonlarında çok güçlüdür. Vezir oyunsonlarını çalışmak kolay değildir. Piyon veya kale oyunsonlarında teorik bilgiler vardır. Teknik olarak bazı temel oyunsonu bilgilerine sahip olmanız gerekir. Bu oyunsonları hakkında çokça kitap yazılmış ve pozisyon incelenmiştir. Ancak, vezir oyunsonlarını çalışmak için örnekler incelemeniz her zaman yeterli değildir.

Vezir oyunsonuna kaldığınız zaman birçok varyant karşınıza çıkar. Sürekli şah tehdidi, en büyük tehlikedir. Sürekli şahtan kaçmak için şahımızı genelde saklamak isteriz. Ancak, bazı özel durumlarda kazanmak için şahımızı oyunun ortasına çıkarmamız gerekebilir.

Geçer piyonunuz var ise, o zaman işiniz biraz daha kolay olur. Her oyunsonunda olduğu gibi uzak geçer piyon, kazanmak için yeterli olabilir.

Vezir Oyunsonlarında temel kurallar:

1- Vezir merkezde önemli kareleri kontrol edecek yerde durmalı.

2- Rakip zayıflıklarına saldırmalıyız.

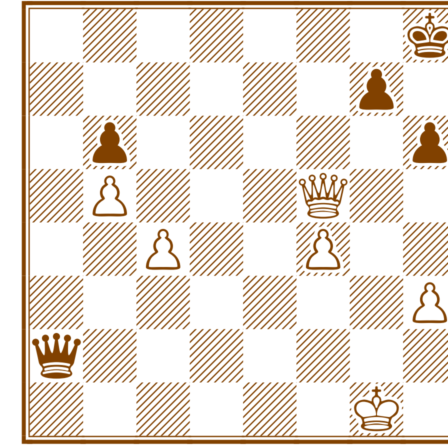
3- Kendi zayıflıklarımızı azaltmaya çalışmalıyız.

4- Şah güvenliği önemlidir.

5- Şah doğru zamanda ortaya çıkmalıdır.

Bu makalemizde özellikle vezir oyunsonlarında veziri nasıl kullanmamız gerektiğinden bahsedeceğim. Örneklerin çoğunu kendi maçlarımdan seçtim. İlk örneğimiz benim için önemli bir maçtan olacak. Bu maçı son IM (uluslararası usta) normunu alabilmem için kazanmam gerekiyordu.

Betül Cemre Yıldız – Borka Franciskovic
ETCC (Open) Warsaw POL (9.53), 17.11.2013

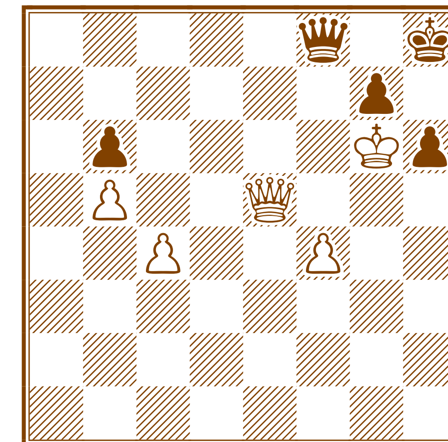
49.♕e4 ♕a3 50.♔g2 ♕d6 51.♔g3 ♕d1 52.♕d5

vezir merkezde her noktaya hakim ve güvende olmalı

52...♕g1+ 53.♔f3 ♕f1+ 54.♔g4 ♕e2+ 55.♔f5

şahın ortaya çıkma vakti

55...♕h5+ 56.♔e6 ♕×h3+ 57.♔f7 ♕c8 58.♕e6 ♕c7+ 59.♔g6 ♕d8 60.♕e5 ♕f8

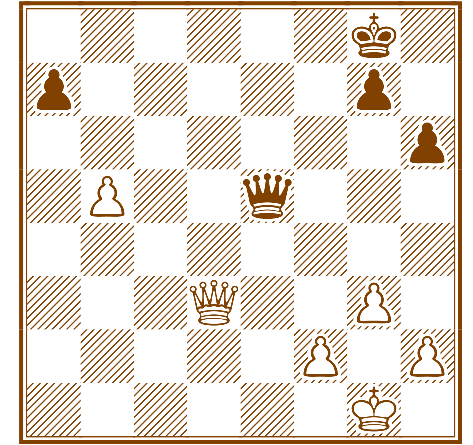
61.c5!

ve uzak geçer piyon!

61...b×c5 62.b6 ♔g8 63.♕e6+ ♔h8 64.b7

1–0

Betül Cemre Yıldız - Siranush Andriasian
Jinan 3 Arrows Cup Jinan (3), 15.04.2005

37.h3 ♕e1+ 38.♔g2 ♕e5 39.♕c4+ ♔h7 40.♕c2+ ♔h8 41.♕c6

a8–h1 çaprazı önemli

41...♕d4 42.♕c8+ ♔h7 43.♕f5+ ♔h8 44.h4 ♕b6 45.♕d5

vezir önemli çaprazı kontrol ediyor.

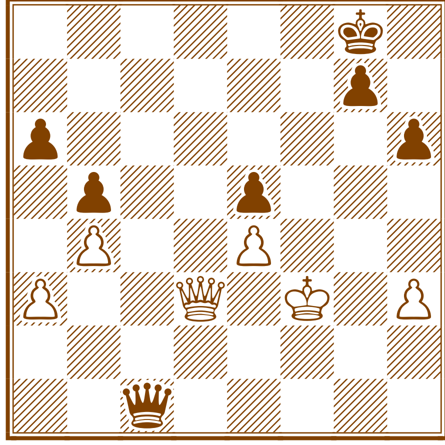
45...♔h7 46.g4

Rakip şahkanadında zayıflık yaratarak tehditlerde bulunmamız gerek. Bekleyerek oyunu kazanamayız.

46...♕c7 47.♕e4+ ♔h8 48.g5 h×g5 49.h×g5 ♔g8 50.♕e8+ ♔h7 51.♕h5+ ♔g8 52.g6 ♕d6 53.♕f5 ♕e7 54.♕c8+ ♕f8 55.♕c4+ ♔h8 56.♕h4+ ♔g8 57.♕h7#

1–0

Selen Sop – Betül Cemre Yıldız
Turkiye Bayanlar Satranc Sampiyonasi Konya (5), 12.07.2009

39...♔h7

Şah güvenliği önemli olsa da bazen kazanmak için şahımızı oyuna sokmamız gerekir.

40.♔g3 h5

40...♕g1+! 41.♔f3 ♕h2 42.♕d7 ♕f4+ 43.♔e2 ♕×e4+

41.♕f3 ♔h6 42.♕d3 h4+ 43.♔g2

43.♔×h4 ♕g5#

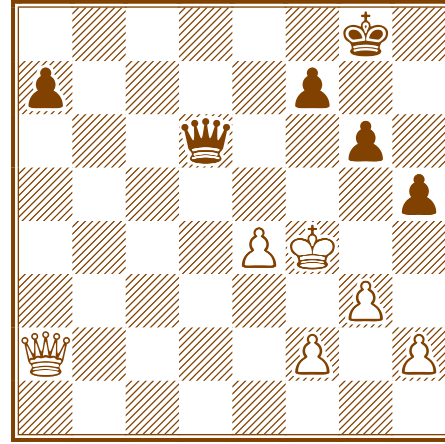
43...♕g5+ 44.♔f2 g6 45.♕d5 ♕g3+ 46.♔e2 ♕g2+ 47.♔d1 ♕×h3 48.♕×e5 ♕d3+ 49.♔c1 ♕×a3+ 50.♔d1 ♕d3+ 51.♔c1 ♕f1+ 52.♔c2 h3

h geçer piyonu oyunu kazanmamı sağlayacak.

53.♕h8+ ♔g5 54.♕e5+ ♔h4 55.♕e7+ g5 56.♕h7+ ♔g3 57.♕h5 ♕f4 58.♕h8 h2 59.♕c3+ ♔g2

0–1

Betül Cemre Yıldız – Irina Bulmaga
2014 Super Lig KOCAELI, 29.08.2014

Durum eşit gibi görünse de, Siyahların a uzak geçeri benim için tehlikeli görünüyor.

38.e5 ♕d4+ 39.♔f3 ♕d3+ 40.♔g2 a6 41.f3 ♔f8 42.h4 ♔e8 43.♔h2

43.e6! f6 44.♕b2 ♔e7 45.♔h2 ♔×e6 46.♕b6+ ♔f7 47.♕c7+ ♔f8 48.♕b8+ ♔g7 49.♕c7+ ♔h6 50.♕f4+ ♔g7=

43...♕×f3 44.e6?!

Elbette ki tehlikeli piyonu almalıydım. 44.♕×a6 ♕f2+ 45.♔h3 ♕f5+ 46.♔h2 ♕×e5 47.♕a8+ ♔e7 48.♔g2=

44...♕c6 45.e×f7+ ♔f8 46.♔g1 ♕b6+ 47.♔g2 a5 48.♔h2 ♕a6 49.g4?

Rakibin şahının açıkta olması sürekli şah imkanı vermektedir. Elbette böyle kritik konumlarda zaman sıkışıklığı hata yapmak için elverişlidir. 49.♕a3+ ♔×f7 50.♕f3+ ♔g7 51.♕e3=

49...♕d6+?

49...h×g4 50.♔g3 a4 51.♔×g4 a3 52.♔g3 ♔g7 53.h5 ♕d3+ 54.♔h2 g×h5–+

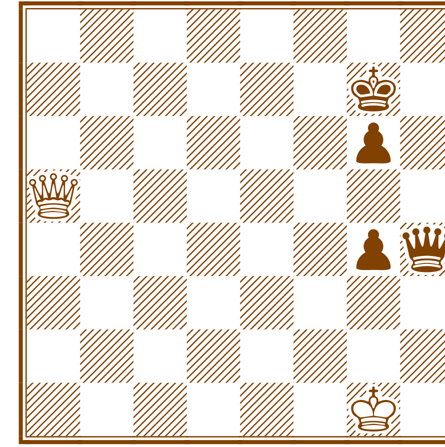
50.♔g2 ♕c6+ 51.♔g3 ♕c3+ 52.♔g2 h×g4 53.♕e6 ♕f3+ 54.♔g1 ♕×f7

54...g3 55.♕e8+ ♔g7 56.♕g8+

55.♕c8+ ♔g7

55...Qe8 56.Qc5+ Kf7 57.Qxa5 Qe3+ 58.Kg2

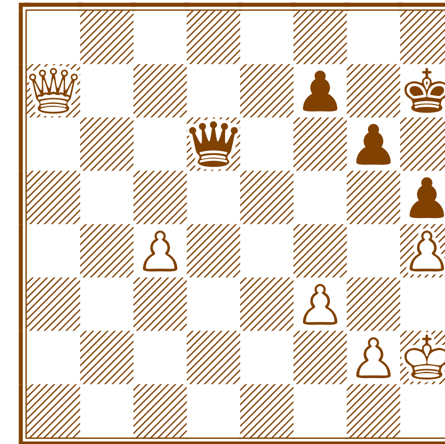
56.♕c3+ ♕f6 57.♕×a5 ♕×h4

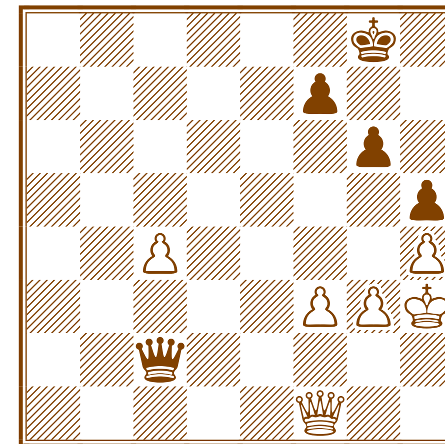
58.♕c7+ ♔h6 59.♕f4+ ♔g7 60.♕c7+ ♔f8 61.♕d6+ ♔f7 62.♕d7+ ♔g8 63.♕c8+ ♔g7 64.♕c7+

1/2

Peter Lombaers - Nigel Short
Gibraltar 131/183, 2017

47.g3 ♕d2+ 48.♔h3 ♔g7 49.♕a1+ ♔g8 50.♕f1 ♕c2

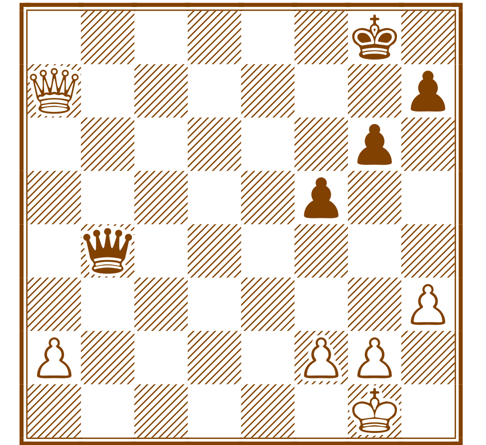
Bekleyerek oyunu kazanamayız. Ya rakip alanında zayıflık yaratacağız, ya da şahımızı oyuna sokmalıyız.

51.g4 h×g4+ 52.f×g4 ♕c3+ 53.♔g2 ♕c2+ 54.♔f3 f5 55.♕e2 f×g4+ 56.♔f2 ♕c3 57.♕×g4 ♕d2+ 58.♔f1 ♕c1+ 59.♔e2 ♕c2+ 60.♔e3 ♕c3+ 61.♔f2 ♕d2+ 62.♔g3 ♕c3+ 63.♔g2 ♕c2+ 64.♔h3 ♕d3+ 65.♕g3 ♕×c4 66.♕×g6+ ♔h8 67.♕h6+

Kazanmak için yeterli olamadı. Çünkü siyah vezir çok aktifti ve siyah şah çok güvenli idi. Ayrıca Siyahların herhangi bir zayıflığı yoktu. Siyahlar hafif kötü pozisyonu savunabildi.

1/2

Andrei Istratescu - Marius Manolache
Bicaz 134/196, 2017

31.a4 ♕e1+ 32.♔h2 ♕e5+ 33.g3 f4 34.♕a8+ ♔g7 35.♕b7+ ♔h6

35...♔g8 36.♕c8+ ♔g7 37.♕d7+ ♔g8 38.g×f4 ♕×f4+ 39.♔g1 ♕c1+ 40.♔g2 ♕g5+ 41.♔f1 ♕c1+ 42.♔e2 ♕c2+ 43.♔f3! ♕c3+ 44.♔g2 ♕e5 45.♕b5+–

36.♕f3 f×g3+ 37.♕×g3 ♕a1 38.♕f4+ g5

38...♔g7 39.♕c7+ ♔h6 40.a5+–

39.♕d6+ ♔h5 40.♕c7 ♕b1 41.♕f7+ ♔h6 42.♕f6+ ♔h5 43.a5 ♕b7 44.a6 ♕a7 45.♔g2

1–0

SATRANÇ TAHTASINDA
SİMETRİ VE ASİMETRİ

Sevgili satrançseverler,

Satranç tahtasında simetri ve asimetri konumları,hem pratik oyunda hem de kompozisyon türlerinde ortaya çıkan popüler geometrik motiflerdir.

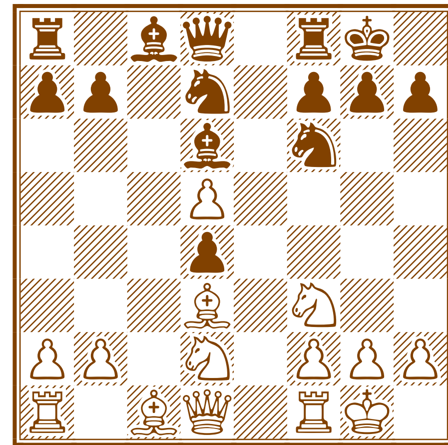
Bu konuya birkaç kez değindik ama konu o kadar geniş ve büyüleyici ki birçok kez ele alınabilir.

İşte, size satranç harikaları koleksiyonundan bir oyun.

M. Botvinnik - N. Ryumin, SSCB Şampiyonası (Moskova, 1931)

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6 4.e3 e6 5.♗d3 ♘bd7 6.♘bd2 ♗d6 7.0–0 e5 8.e4 0–0 9.c×d5 c×d5 10.e×d5 e×d4

Açılışta rakipler Slav savunmasını oynadılar ve Siyahların, özellikle de beyazların hamleleri tekrar etme gibi bir arzusu yoktu.

wKg1,Qd1,Nd2,f3,Bc1,d3,Ra1,f1,Pa2,b2,d5,f2,g2,h2/
bKg8,Qd8,Nd7,f6,Bc8,d6,Ra8,f8,Pa7,b7,d4,f7,g7,h7

Ancak on hamle yaptıktan sonra partnerler tahtada tam bir simetriyi gördüklerinde muhtemelen çok şaşırdılar.Figürlerin "d" hattında sıra dışı yoğunluğundan bahsetmeye gerek bile yok .

Gene de simetrik bir pozisyonda, tercih genellikle hamlede olan tarafa aittir.

Bu durumda Botvinnik, bu avantajı ustaca kullanır.Güvenli bir şekilde d5 piyonunu korumaya alır sonra da rakip d4 piyonu kolayca kazanır.

11.♘e4! ♘×e4 12.♗×e4 ♘c5

12...♘f6! daha iyi

13.♗c2 ♗g4 14.♕×d4 ♗×f3 15.g×f3 ♖e8 16.♖d1 ♖e2 17.♗f5 g6 18.♗h3 ♘d7 19.♗e3 ♗e5 20.♕c4 ♖×b2 21.♖ac1

Botvinnik kendi yorumunda burada d6 hamlesi daha çabuk kazandığını söylüyor

21...♘b6 22.♕e4 ♕d6

22...♗d6! daha dirençli olurdu, şimdi ise her şey kayıp

23.f4 ♗g7 24.♗c5 ♕d8 25.♗e7 ♕e8 26.d6 ♕b5 27.d7 ♘×d7 28.♗×d7

ve birkaç hamle sonrası Siyahlar terk ediyor.

Hamlelerin kopyalanması ne kadar fayda sağlayabileceğini düşünen bazı uyanıklar için eski bir satranç anekdotunu aktarmak istiyorum.

Uluslararası bir turnuva esnasında, E.Lasker`e yabancı biri yaklaşır ve yetenekli oğlu ile yazışmalı bir oyun önerisinde bulunur. Aynı zamanda bu öneri büyük bir maddi ödülle de desteklenir. Ödülün miktarını duyan Lasker düşünmeden hemen kabul eder.

O zaman dolar çok değerliydi ve galibiyet durumunda 500 dolar kazanacaktı. Eğer, çocuk mucize eseri kazanacak olursa ki babanın pek fazla umudu yoktu, o zaman Büyükusta 1500 dolarlık kesenin ağzını açmak zorunda kalacaktı.

Sonuçta dünya şampiyonu büyük zorluklarla da olsa kazanmayı başarır.

Ancak işin sırrı daha sonra açığa çıkar. Uyanık yabancı aynı koşullarda oynamayı Capablanca'ya da teklif eder. Dolaysıyla iki büyük ustayı yazışmalı oyunda karşı karşıya getirir. Çocuk bir aldatmacaydı.

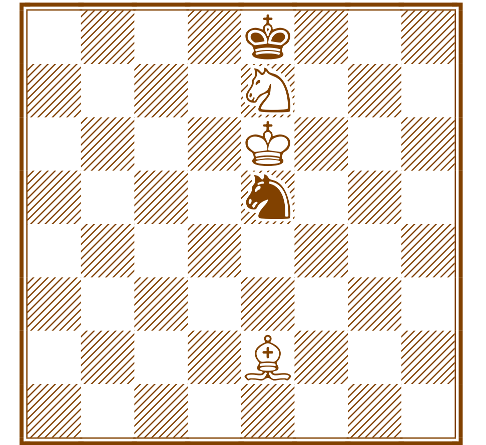
Beyazlarla oynayan Lasker ilk hamleyi yaptığında, düzenbaz yabancı aynı hamleyi Capablanca`ya karşı tekrarlar. Siyahlarla oynayan Capablanca'nın cevabını ise sahtekar adam Lasker'e gönderir. Devamında 2. hamle aynı şekilde oynanıyor ve bu böyle sonuna kadar devam ediyor. Belli ki böyle bir simetrik stratejiyle, çocuğun babası binlerce dolarlık net karı garanti etmeyi umuyordu. Fakat bazen evdeki hesap çarşıya uymuyor.

Bu anekdotun başka bir versiyonunda Alekhine yer alıyor. İddiaya göre, tanımadığı iki kişiyle büyük bir bahis oynamayı kabul eder. İki kafadar, hamlelerin tekrarlanmasıyla Alekhin'i kendi kendisiyle oynamaya zorlayan , yukarıda bahsettiğimiz bir benzer sahtekarlığı düşünür. Tabi, kısa sürede Alekhine durumu anlar ve dolandırıcıları cezalandırmanın bir yolunu bulur. Oyunun birinde, kasıtlı olarak büyük bir hata yapar. Kafadarlar, her iki oyunu da kazanma düşüncesiyle Büyükustanın kaybettiren hamlesini ikinci tahtada yapmamaya karar verir. Ancak güvenilir taktiğin reddedilmesi ölümcül sonuçlara yol açar. Alekhine her iki rakibini de mat etmeyi başarır!

Satranç kompozisyonunun simetri-asimetri türünün ana fikri, dışarıdan bakıldığında simetrik görünen pozisyonun asimetrik bir çözüme sahip olmasıdır.Elbette,"ekstra" bir dikeyin olması nedeniyle satranç tahtasında mutlak bir dikey simetri yoktur.Paradoksal durumların ortaya çıkmasının nedeni de bu dikey sayesindedir.

Etüt alanından örneklerle başlayalım.

G. Adamson, 1924

wKe6,Ne7,Be2/bKe8,Ne5

Beyaz oynar, kazanır.

1.♘d5! ♘d7! (1...♘f7? 2.♗h5; 1...♘g6? 2.♗h5; 1...♘c6 2.♗b5) **2.♔d6!** [2.♗b5? olmaz 2...♔d8! 3.♗×d7 pat) **2...♔d8!** (2...♘b8 3.♗b5+ ♔d8 4.♘b6 ♘c6 5.♔×c6! veya 2...♘f8 3.♗h5+ ♔d8 4.♘f6! ♔c8 5.♔e7!)

3.♗d3! ♔c8 4.♘e7+ ♔d8 5.♘c6+ ♔e8 6.♗g6+

Diğer varyantlar : (3...♔e8 4.♘c7+ ♔d8 5.♘d5 ♔c8 6.♗a6+; 3...♘b8 4.♘b6 ♔e8 5.♔c7;

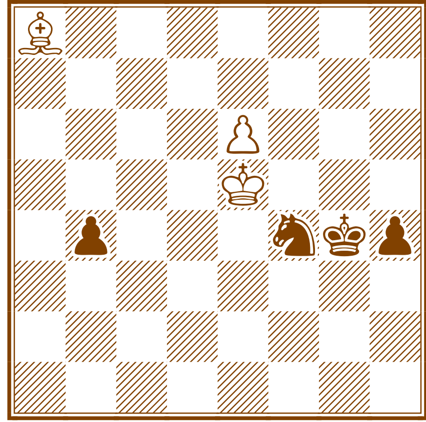

Müslim Ersoy
Uluslararası Hakem
mersoy01@yahoo.com

3...♘f8 4.♘f6 ♔c8 5.♔e7 ve At yakalanıyor)

Beyazın 1.♘f5? hamlesi neden uygun değil ? Mesele şu ki,1...♘f7 2.♔f6 ♔f8 3.♗f3 ♔e8 4.♘g7+ ♔f8 5.♘e6+ ♔g8 sonrasında beyaz Filin "şah" çekebilmesi için bir dikey yetmiyor.

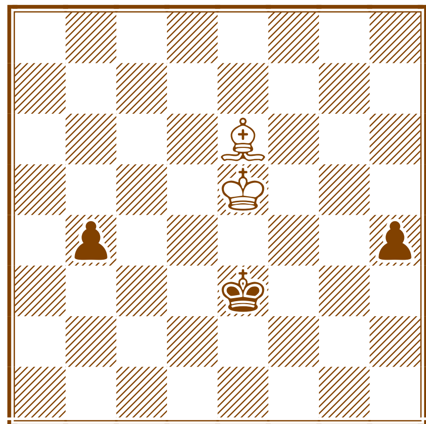
A. Seleznev, 1917

wKe5,Ba8,Pe6/bKg4,Nf4,Pb4,h4

Beyaz oynar, beraberlik.

Bunun simetri ile ne ilgisi var? diyeceksiniz.Fakat üç hamleden sonra: 1.♗e4! ♘×e6! 2.♗f5+ ♔f3 3.♗×e6 ♔e3! konumuza geliyoruz.

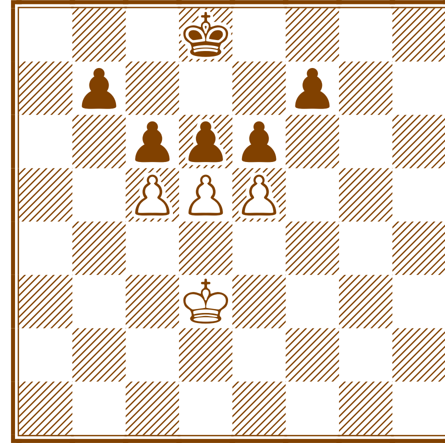
wKe5,Be6/bKe3,Pb4,h4

Görünüşe göre Beyaz için kurtuluş yolu yok (piyonlardan biri vezire terfi eder), ama yine de: **4.♔d6 ♔d4 5.♔c6 ♔c3 6.♔d5! b3 7.♔e4 b2 8.♗a2 h3 9.♔f3**

İki piyon da durduruldu. Beyazın 4.♔f6? hamlesinde durum ne olurdu? O zaman, beyaz fil için a2 karesine karşılık gelen sağda bir kare bulunmazdı.

Galiba bu, tarihte «simetri-asimetri» temalı ilk etüt örneği olmalı.

O. Riihimaa, 1942

wKd3,Pc5,d5,e5/bKd8,Pb7,c6,d6,e6,f7

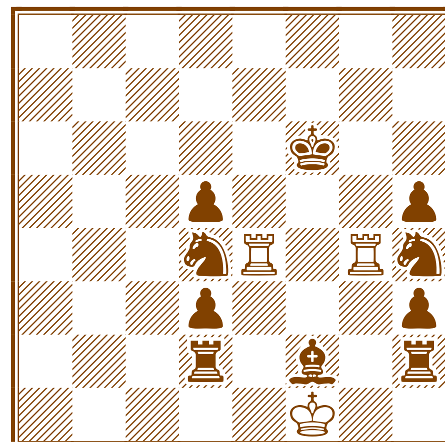
Beyaz oynar, beraberlik.

Beyazın iki piyonu eksik ama yine de kendini kurtarıyor.Ama burada "h" dikeyini dikkate almak zorunda.

1.d×e6,d×e5 (1...d×c5 2.e×f7 ♔e7 3.e6 siyah piyonların hareketi eninde sonunda sadece pata yol açacaktır) 2.e×f7 ♔e7 3.♔e4 ♔×f7 4.♔×e5 ♔e7 5.♔f5! ♔d7 6.♔e5 ♔c7 7.♔d4 ♔b8 8.♔c4 ♔a7 9.♔b4 ♔a6 10.♔a4 ve berabere.

1.d×c6? yürümez 1... d×c5 2.c×b7 ♔c7 3.♔c4 ♔×b7 4.♔×c5 ♔c7 5.♔b5 ♔d7 6.♔c5 ♔e7 7.♔d4 ♔f8 8.♔e4 ♔g7 9.♔f4 ♔h6 ve siyah, uzak "h" dikeyi üzerindeki manevra sayesinde üstünlüğü ele geçiriyor.

V. Heynonen,1967

wKf1,Re4,g4/
bKf6,Nd4,h4,Bf2,Rd2,h2,Pd3,d5,h3,h5

Beyaz oynar, beraberlik.

Beyazın şahı mat tehdidi altında ancak mıhlanmış pat durumunda. Kalelerden kurtulabilirse beraberliğe ulaşacak.

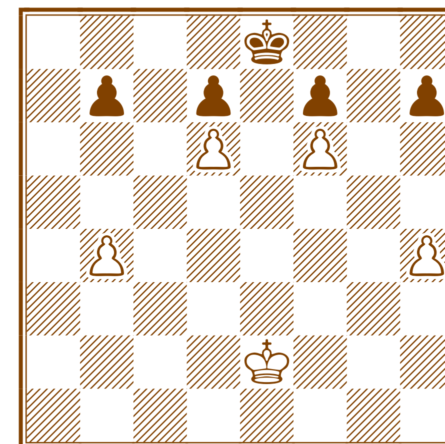
1.♖e6+? hamlesiyle başlamak önce atın sonra da filin devreye girmesini sağlar 1... ♘×e6 2.♖g6+ ♔e5 3.♖×e6+ ♔d4 4.♖e4+ ♔c5 5.♖c4+ ♔b5 6.♖b4+ ♔c6 7.♖c4+ ♗c5 ve beyaz şah artık pat olmaktan çıktı.

1.♖ef4+ veya 1.♖gf4+ ♘df5 2.♖×f5+ ♘×f5 3.♖e6+ ♔g5 4.♖g6+ ♔f4 5.♖g4+ ♔e5 6.♖e4+ ♔d6 7.♖e6+ ♔c5 8.♖c6+ ♔b5 ve herhangi bir "şah" çekmede, fil f2 karesinden ayrılır ve beyaz şaha e1 karesini serbest bırakır. Demek, dikeyden şah ilan etmemiz gerekir ama hangi kaleyle,e4 veya f4?

Bu simetrik pozisyonda sadece bir devamyolu beraberliğe yol açar.

1.♖g6+! ♘×g6 2.♖e6+ (2.♖f4+? olmaz çünkü ♘f5 ve kazanç. Biliyoruz ki file yol açılmamalı) **2...♔g5 3.♖×g6+ ♔f4 4.♖g4+ ♔e5 5.♖e4+ ♔d6 6.♖e6+ ♔c5 7.♖c6+ ♔b4 8.♖c4+** önemli olan atın b5 karesine gitmesine izin vermemek ,ardından da filin gelmemesidir. **8... ♔a5 9.♖a4+** ve "kuduran" kale amansızca siyah şahı takip etmeye başlıyor. **9...♔b6 10.♖a6+ ♔c5 11.♖c6+ ♔b4 12.♖c4+ ♔a3 13.♖a4+ ♔b2 14.♖a2+ ♔c3 15.♖c2+ ♔b4 16.♖c4+=.**

U. Mutovaara Stella Polaris,1967

wKe2,Pb4,d6,f6,h4/bKe8,Pb7,d7,f7,h7

Beyaz oynar, kazanır.

Asimetrik çözüme sahip başka bir simetrik konum.

Materyal eşitliği durumunda beyazın avantajı açıktır ancak kazancın oldukça zarif olduğunu görelim.

1.♔d3 Simetri ilk hamlede bozuluyor.

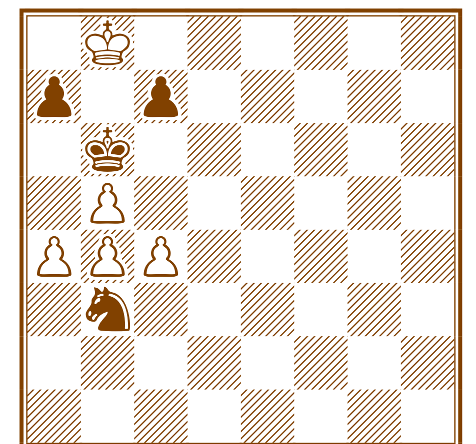
(1.♔e3(f3) zaferi elden kaçırır b6 **2.♔f4 (2.♔d4 ♔d8) 2...♔f8 3.♔g5 ♔g8 4.♔h6 ♔h8 5.♔g5 ♔g8** den sonra beyaz hamle tekrarını kabullenmek zorunda çünkü **6.♔f5 ♔f8 7.♔e5 ♔e8 8.♔d5 ♔d8 9.♔c4 ♔c8 10.♔b5 ♔b7 11.h5 h6 12.♔c4 ♔c6** siyahları zafere götürür)

1...b5 siyahlar, b7 karesinde piyon varken beyaz şahın b6 karesine girmesine izin veremez. **2.♔e3** (2.♔d4?olmaz ♔d8 3.♔c5 ♔c8 4.♔×b5 ♔b7 ve beyaz şah daha fazla gidemez.Şu hamleler de hiçbir şey vermez :4.♔b6 ♔b8 5.h5 h6 ve beraberlik) **2...♔d8 3.♔f4** Bildiğimiz gibi b5 piyonunu kovalamak işe yaramaz **3...♔e8 4.♔g5 ♔f8 5.♔h6** (5.♔h5? olmaz ♔g8 6.♔h6 ♔h8 7.h5 ♔g8)

5...♔g8 6.h5! İşte,bu tempo uğruna beyaz şah, şahkanadını ziyaret etti. **6...♔h8 7.♔g5 ♔g8 8.♔f5** Şimdi artık geri dönülebilir **8...♔f8 9.♔e5 ♔e8 10.♔d5 ♔d8 11.♔c5 ♔c8 12.♔b6! ♔b8 13.h6!** Sonunda beyazların fikri ortaya çıktı, "h"piyonları birbirine yaslandı ve her şey bitti. **13...♔c8 14.♔a7**

v.s.

S. Johnson, 1967

wKb8,Pa4,b4,b5,c4/bKb6,Nb3,Pa7,c7

Beyaz oynar, kazanır.

Beyaz piyonlar müthiş bir güçtür ve kesin bir avantaj elde etmek için şah bir bekle ve gör hamlesi yapmalıdır. Ama bu simetrik pozisyonda nereye gitmeli, a8 karesine mi, yoksa c8 karesine mi?

Ne fark eder ki? Hayır, fark eder.

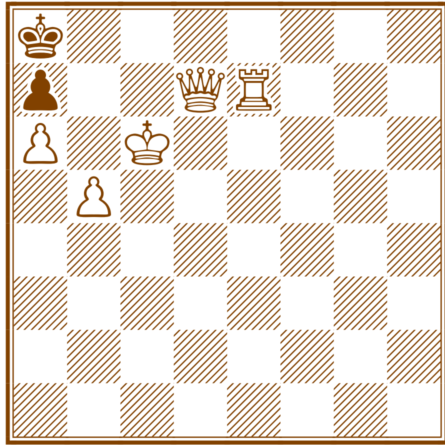
1.♔a8! c6 2.a5+ ♘×a5 3.b×a5+ ♔×a5 4.♔×a7 c×b5 5.c5 b4 6.c6 b3 7.c7 b2 8.c8♕ b1♕ 9.♕a6+ ♔b4 10.♕b6+ ve vezir kazancı.

1.♔c8? hedefe ulaşamıyor **1...a6 2.c5+** (2.b×a6 c5 3.b5 ♔a7 4.♔c7 ♘a5 ve basitçe beraberlik) **2...♘×c5 3.b×c5+ ♔×c5 4.♔×c7 a×b5 5.a5** ve beraberlik çünkü artık terfi eden siyah vezir alınamaz.

Son olarak sizleri satranç masalları diyarına götüreceğim.

Aralık 2012 tarihinde "GENESİS" Web sitesinde yayınlanan ilginç ve öğretici bir masal bilmecesini dikkatinize sunuyorum. Umarım beğenirsiniz!

Bir satranç oyununda şöyle bir pozisyon elde edilir.

wKc6,Qd7,Re7,Pa6,b5/bKa8,Pa7

Burada, beyaz figürler arasında kimin nasıl mat yapabileceği konusunda tartışma başlar.

Vezir, siyah şahı beş farklı şekilde mat yapabileceğini, fakat hangisinin en iyi olduğuna dair henüz karar veremediğini söyler.

"Benim seçim yapmama gerek yok, tek hamlede matım var!" diye gururlanır kale.

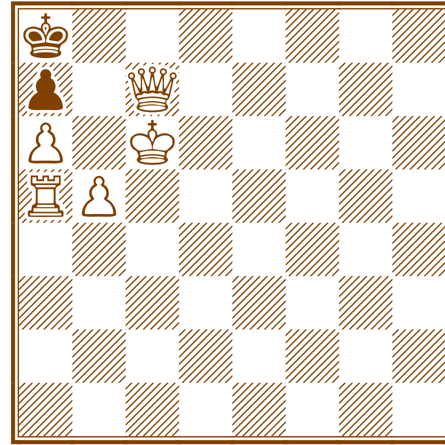
"b5" karesinde sessiz duran piyon bir anda "Ben de mat yapabilirim" diye seslenir.

"Sen mi!" ,şaşırır beyaz şah. "Daha ilk hamlede siyah piyon seni yer"

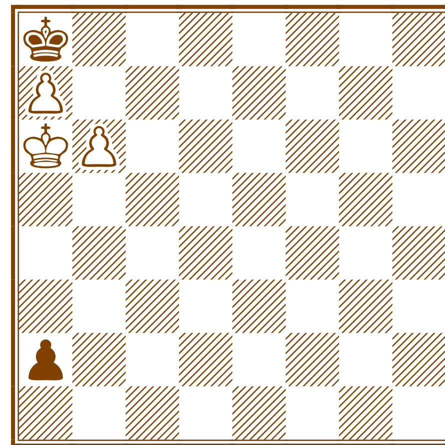
"Yiyemez. Eğer beyaz figürler benim dediğimi yaparsa, ben 10 hamlede mat ilan ederim. Hatta siyah piyon da bu arada sapasağlam kalır" diye cevap verir piyon.

Bütün taşlar piyonu görevlendirir. Tam yetkiyi eline alan beyaz piyon harekete geçer. Niyetinde ne vezire ,ne de kaleye acımak vardı.

İlk önce kale a5 karesine aktarıldı: **1.♖e4 ♔b8 2.♖a4 ♔a8 3.♖a5 ♔b8 4.♕c7+ ♔a8**

Şimdi artık büyük fedakarlıklar için her şey hazır hale geldi ve fedalar başlar: **5.♕b6 a×b6 6.a7 b×a5 7.♔b6 a4 8.♔a6 a3 9.b6 a2**

Piyon sözünü tutar ve son darbeyi vurur: 10.b7#
Bu eski problemin yaratıcısı bilinmemektedir.

Derleme ve çeviri: Müslim Ersoy
Kaynak: Ev.Gik, "Nauka i zhizn" dergisi, № № 2,8,2016 , "Kvant"

GUINNESS
REKORTMENİ
TÜRKİYE'NİN TEK
SATRANÇ
MÜZESİ

Pazartesi hariç her gün
10:00 - 12:30 / 13:30 - 18:00

Altındağ Belediyesi Arkası, Sakarya Mah.
Basamaklı Sokak No:3 06230 Samanpazarı, Ankara

gokyaysatrancvakfi.org.tr

ULUSLARARASI HAKEM VE ULUSLARARASI ORGANİZATÖR

TAHSİN AKTAR

Hocam biz sizi, hakem, antrenör, organizatör, hakem hocası, satranç yazarı, Türkiye Satranç Federasyonunun yönerge ve talimatlarının pek çoğunun altındaki imza olarak tanıyoruz.

Ünlü kişisel gelişim uzmanı Jim Rohn "Kimlerle vakit geçirdiğinize dikkat edin, insan en çok zaman geçirdiği beş kişinin ortalamasıdır." der. Bugün Türkiye'nin en üst düzeyli hakemleri, dünya standartlarında hakem olabilmişlerse hakem olarak çevrelerindeki beş kişiden birisi siz olduğunuz içindir dersem sanırım kimseye haksızlık etmiş olmam.

Bende de emeğiniz çok. Tanıştığımız 2002 1. Lig ödül töreninden başlayarak benim için öncelikle iyi bir hoca oldunuz. 2003'te sizden aldığım hakem gelişim semineri sonrasında anlatımınızdaki netlikten hareketle söylediğim "Tahsin Hoca'dan alacağım bütün eğitimlerde başarılı olurum." sözüm hala aklımdadır. Sonrası 2003 Arı Koleji'ndeki Türkiye Kulüpler Şampiyonası Grup Yarışması sizinle çalıştığım ilk turnuva olarak benim tarihimde yerini alırken il dışında görev aldığım ilk turnuvanın, İzmir Selçuk'ta yapılan 2004 Türkiye Yaş Grupları Şampiyonasının, başhakemi olarak da tarihimdeki kalıcılığınızı sürdürdünüz.

Sonrasındaki seminerler, toplantılar, turnuvalar, ulusal, uluslararası şampiyonalar, 40. Olimpiyat… Turnuvalarda her "Acaba?" dediğimde bir telefon mesafesindeki sayılı akıl hocalarımdan biri oldunuz. Yeri geldi arkadaş, dost yeri geldi ağabey oldunuz; iyi ki de oldunuz…

Evet hocam, genel bilinenler ve benim bildiklerimin özeti bu.

Fatma Yılmaz
Uluslararası Hakem ve Antrenör
fyakademi@gmail.com

Daha fazlası için söz sizde. Yaşınız, eğitiminiz, aileniz... Kısacası kimdir Tahsin Aktar?

1958 yılında, Adana'da, bir memur baba ve ev hanımı bir annenin ilk çocukları olarak kucağa alınmışım. Benden beş yaş küçük bir erkek kardeşim var. Dört kişilik tam bir memur ailesiydik. Varlıklı bir aile değildik ama anne-babamız bizim okul yaşamımızı en iyi şekilde tamamlamamız için çok çaba gösterdiler, o dönemde bile.

Azı bilirim. Çoktan şımarmam. Onun da kıymetini iyi bilirim. İnsan sevgisinin yeri bende çok öndedir. Kindar değilim ama ihaneti unutmam, affetmem. Dargın-kırgın olduğum hiç kimse yoktur. Herkese elimi uzatabilecek düzeydeyim. Anlaşamayacağım kişiler vardır, iletişim kurmam o kadar.

İş yaşamımda ve ilişkilerimde temel ilkelerim vardır. İnatçı değilim ama inandığım konularda ve karar verdiğim anlarda, farklı bir yöne veya görüşe eğilmemin, davranışımı değiştirmemin güç olduğunu söylerler.

'Matematik öğretmenliği' öğreniminin ardından Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Program Geliştirme Ana Bilim Dalında lisans öğrenimimi tamamladım. Bu alanda yüksek lisans eğitimine de başladım ama o dönemin koşullarında tamamlayamadım ne yazık ki. Gümüşhane, Trabzon ve Adana'da matematik öğretmenliği yaptım. Bu dönemde uzun yıllar resmi ve özel eğitim kurumlarında eğitim yöneticisi olarak da çalıştım. Federasyondaki görevlerim öne çıkınca, zamanı da gelmişti, 2006 yılında emekli oldum.

Peki, uzunca süre matematik ile birlikte yürüttüğünüz daha sonra hayatınızın bütün zamanını alan satranca kimin aracılığıyla ne zaman başladınız ya da kimin aracılığıyla satrançla tanıştınız?

Küçük yaşlardayken de 'satranç' adında bir oyunun olduğunu biliyordum, duymuştum. Ama ne öğrenecek bir ortam ne de öğretecek biri olmuştu. İlk gençlik yıllarımda satranç takımını, taşları tanımışken oyunun temel kuralları hakkında da bilgiler edinmiştim.

Yirmi dört yaşıma geldiğimde, öğretmen arkadaşım rahmetli Mesut, karton altlık, plastik taşlarla oyunu öğretti. Başladık öğrendiğim kadarıyla oynamaya. Sonra okulun kitaplığında Kahraman Olgaç'ın seri kitapları vardı, dikkatimi çekti ve ilk kaynaklarım onlar oldu o yıllarda.

Satrançla tanışmanız böyle, ama biz sizi öncelikle hakem kimliğinizle tanıyoruz. Peki, hakemliğiniz nasıl başladı?

Yine 1982 yılı. Bakanlıktan bir yazı gelmiş. Bursa'da satranç hakemi kursu yapılacakmış. Okul Müdürü "Satranç bilen var mı?" diye sorduğunda (sanki çok biliyormuşuz gibi) iki kişi "Biz biliyoruz." demiştik. (Dikkatinizi çekiyorum. Okul Müdürü "Satranç bilen var mı?" diye soruyor.) Diğer arkadaşımın küçük bebekleri vardı, bir hafta evden ayrılamayacaktı, kursa ben gittim. Bursa, Karacaali'ye.

16 Yaş Olimpiyatı Teknik Toplantısı, Mersin, 2008

Rahmetli Fahri Nemlioğlu ve Kahraman Olgaç, sağlık içinde olsun Mete Savacı ilk hocalarımdı. Hemen sonraki yılda da 'Türkiye Okullar Şampiyonasında' göreve çağrıldım. Başlayış o başlayış. Bir yandan da satranç oyun bilgimi artırmaya çalışıyordum. O yarışmalarda tanıdığım rahmetli Nevzat Süer'in verdiği fotokopi Informator yapraklarından, Ümit Ünkan'ın kitaplarından çalışıyordum soğuk kış gecelerinde kendimce.

'Sporcu' olmayacaktım ama satrancı daha iyi oynamayı yeğliyordum. Hocam Olgaç hakemliğe itti beni. İyi bir satranç oyuncusu olamadım belki ama iyi bir hakem olduğumu söyleyebilirim. (Bu konuda alçakgönüllü olmayacağım.) Hakem olmak zordur. Uzun mesafeli koşu gibidir. Emek ister, sabır ister.

TSF'deki görevlerinize dair… TSF ile yollarınız ne zaman, nasıl kesişti?

Kesişti mi, buluştu mu varın siz karar verin. 1991'de Federasyonun kuruluşuna tanıklık edenlerden biriydim. Bursa, Gemlik'te yarışma vardı. Biz biliyorduk ama o akşam TV haberleriyle duyuruldu Federasyonun kuruluşu.

Bir süre sonra Federasyon Başkanı Kahraman Olgaç Adana'ya gelmişti. Bana "Oğlum, Beden Terbiyesi Müdürüne söyledim az önce. Seni 'satranç ajanı' yapıyoruz. Müdürün yanına bir git bakalım." dedi. Futbol ve basketboldan 'ajan' nedir biliyordum. İki arkadaşım ajandı. Biz artık bu göreve 'İl Temsilcisi' diyoruz. O tarihe kadar hakem olarak yarışmalarda görev yaparken bir de bu görevle karşılaştım. Adana'da sekiz yıl sürdü bu görevim.

2012 Olimpiyat Oylaması, Türkiye Delegasyonu, Dresden, Almanya, 2008

Bir süre sonra da 1993 yılının başıydı, Merkez Hakem Kurulu üyesi olarak göreve çağrılmıştım. 1998 yılına kadar sürdürdüm bu görevi. 2002 yılında bu kez Teknik Kurul üyeliği için Ankara'ya çağırdı dönemin Federasyon Başkanı Ali Nihat Yazıcı. Kendisinin döneminde, 2004-2012 yılları arasında Yönetim Kurulu üyeliği, Gülkız Tulay'ın başkanlığının ilk döneminde de (2012-2016 yılları) Disiplin Kurulu Başkanlığı görevleriyle satranç sporuna yönetim kademelerinde bulunarak da yararlı olmaya çalıştım.

İl temsilciliği, Merkez Hakem Kurulu Üyeliği, Teknik Kurul Üyeliği, Yönetim Kurulu üyeliği, başkan vekilliği, Disiplin Kurulu Başkanlığı, hakemlik, organizatörlük, hakem hocalığı, Mavikale yazarlığı… Federasyonumuzun her alanında görev yaptınız. Bunların hepsiyle ilgili ikişer cümle yazsak sayfalar dolar. O nedenle ben hakemliğinize dönüp zor bir soru sorsam: Görev yaptığınız üst düzeyli turnuvalardan birkaçını sayalım desem?

Evet zor. Hangi birini saymalıyım? Pek çok Türkiye Şampiyonası ve Türkiye Liglerinde hakem olarak görev yaptım. Ama birkaç uluslararası yarışmayı saymaya çalışayım. 2014 yılında 41. Olimpiyat (Norveç, Tromso), 2009 Dünya Takım Şampiyonası (Bursa), 2004-2007 Avrupa Kulüpler Kupası (İzmir, Çeşme ve Antalya, Kemer), 2003-2004-2006 Avrupa Bireysel Şampiyonası (İstanbul; Antalya, Belek ve Aydın, Kuşadası), 2005-2006 Uluslararası İstanbul Festivali… Yeter bu kadar bence…

Türkiye'de son görevim 2006 Türkiye Yaş Grupları Şampiyonası oldu. Başhakemdim. 41. Norveç Olimpiyatında yaptığım hakemlik görevi de benim açımdan tüm zamanların son hakemlik göreviydi.

Peki hocam onca emek verdiğiniz, deneyimlediğiniz hakemlikle ilgili bir iki anınız desem?

Bir iki anı mı? Böyle sorunca hemen akla gelmiyor ki, o kadar çok var ki. Yeni yetişen toy bir hakem var yarışmada. İlk görevi. O hakem benim. Kahraman Olgaç "İsmet (Arvit) bu çocuk iyi bir hakem olacak. Al bunu yetişsin." diye emanet etmişti. Önüme koca bir koli notasyon kağıdı koymuşlardı. İki notasyon kağıdı ışığa tutulacak. Çizgilerin üst üste tam gelmesi sağlanacak. Sonra karbon kağıdı araya konarak iğneyle tutturulacak. Bu iş böyle yapılırmış. Her gün saatlerce aynı iş. Yarışma sonunda bitti bir gün. Ama ben bir türlü masaların arasına girememiştim. Hani ya ben hakemdim?

2004- İzmir Türkiye Yaş Grupları Şampiyonasında başhakem benim. Federasyon 120 adet yeni satranç saati satın almış. İlk kez kullanılacak. Düşünün bakalım 1. tur sonunda hepsinin arızalı olduğunu hakemler rapor ederse ne yaparsınız? Sonraki iki tur akla karayı seçtik sağlam saatleri getirinceye kadar.

Bu saatlerin de turnuvanın da yakın tanığıyım, ulusal düzeydeki ilk turnuvam olması bakımından da unutulmazlar arasına kaydetmiştim daha o tarihte.

Gelelim satrançla, hakemlikle ilgili hedeflerinize?

Benim için artık pek çok şey arkada, geride kaldı. Ancak beklentim, hedefim kendi adıma olmasa da satranç sporu ve yeni yetişen satranç sporcuları adına. Bilindiği gibi satranç sporcunun yetişmesi zor ve uzunca bir süreç. Hakem ve antrenör yetiştirme konuları da öyle. Gelecek yıl federasyonun 30. yaşı kutlanacak.

Türkiye Satranç Federasyonu 1954'te kuruldu malum 1991'de de devlete bağlandı. Çin Satranç Federasyonu da 1962'de kurulmuş ve 1986'da da özerk kimlik kazanmış. Yani ilk oluşumları bizden sonra özerkleşmeleri bize çok yakın tarihte ama gelinen düzeyler çok farklı. 30. yılımızda Çin ile kıyasladığımızda daha iyi yerlerde olmamız gerekirdi. Bu anlamda kaygılarım var.

Peki, organizatörlüğünüz?

Hiç sormayın. Kendiliğinden gelişti. Görev bildik bazı işleri. Çok kimse de yoktu zaten o zamanlar. Hakemler salon görevinin yanında her şeyi yapardı. O aşamalarda "Neyi daha farklı yaparsak daha iyi olur acaba?" diye düşünür, tasarlardım çoğu kez.

2004 Avrupa Yaş Grupları Şampiyonası Ürgüp'te yapılacaktı. Kimse bir görev vermemişken Selçuk (Büyükvural) ile kafa kafaya verdik. İki ay sonra bu yarışma başlayacaktı. Ne oteller ne de yarışma salonu hakkında bir bilgimiz vardı. Yöneticilere sorduğumuzda da yeterli yanıt da alamamıştık. Kendi olanaklarımızla, Selçuk'un otomobiliyle, düştük yola. İki gün Ürgüp'te keşif yaptık. Kapalı spor salonu ve hemen yanında bulunan belediyenin çok amaçlı salonu yarışma salonu olarak kullanılacaktı. İlçedeki otelleri gezdik, yatak kapasitelerini araştırdık. Neleri, nasıl planlamak gerektiği konusunda notlar aldık. Daha sonra ben evde çalıştım. Akreditasyon işleri, salon olanakları doğrultusunda girişler-çıkışlar nasıl olacak, oyuncular salona otellerden nasıl taşınacak, duyurular, panolar hepsini, hepsini, aklınıza bugün bildiğimiz uygulamalardan ne geliyorsa, hepsini kağıda döktüm.

Kimlerin hangi işleri yapacağına ilişkin bir başlık açmıştım ama bu işlerin başına geçecek kimse de yoktu. Uygulamada görüldü ki böylesi kapsamlı yarışmalarda bir ön keşif ve ciddi bir hazırlık süreci mutlaka gerekliymiş. İş planı ve akış çizelgeleri fikri o zaman gelişmişti. Böyle başladı benim bugünkü anlamda organizasyon deneyimim. Başta dediğim gibi her seferinde yeni bir şey katma çabasıyla bugüne geldik.

2008 Ankara, Anıtkabir, Federasyon Kurulları

Bir zor soru daha: Sorumluluğunu üstlendiğiniz en büyük organizasyonlardan birkaçı?

Birçok Türkiye Şampiyonası ve liglerimizin yanında, yine ülkemizde düzenlenen Dünya ve Avrupa Şampiyonalarıyla, en büyüğü olan 2012 İstanbul 40. Satranç Olimpiyatının organizasyonunu üstlendim. 2008 yılında Almanya-Dresden'de 38. Satranç Olimpiyatıyla, 2010 yılında Rusya-Khanty-Mansiysk'de yapılan 39. Satranç Olimpiyatında TSF adına teknik yönetici olarak bulundum.

2012 İstanbul 40. Satranç Olimpiyatı, 2011 Mardin Dünya Kadınlar Takım Şampiyonası, 2010 Kayseri Dünya Okullar Şampiyonası, 2008 Gaziantep Dünya Gençler Şampiyonası, 2007 Cumhurbaşkanlığı Kupası, 2006-2008-2011-2012 yılları 16 Yaş Olimpiyatı, 2007-2009 Dünya Yaş Grupları Şampiyonası yarışmalarının organizasyonunu üstlendiğim önemli, kapsamlı ve model olacak organizasyonlar olarak sıralayabilirim.

Bu organizasyonlarla ilgili bir iki anınız?

Yine anılar öyle mi? 2004'te Belek'te Avrupa Bireysel Şampiyonasının giriş günü gecesi otelde yangın çıkmıştı. Yangın yaşam alanlarına sıçramadı ama iki gün ne çektik. Giriş yapan sporcular çok farkına varmasa da elektrik yok her şeyden önce. Otel yönetimi büyük bir profesyonellikle, sanki planlı bir etkinlikmiş gibi, tüm konukları geldikleri anda topladılar. Yat gezisi ve plaj partisi yaptılar tüm gün boyunca. Akşam da havuz başında dev mum ışıkları altında bir gece yaşattılar. O sırada ortalık toplandı, biz de hazırlıkları tamamladık.

2006 yılında Ağrı Doğubeyazıt'ta 16 Yaş Olimpiyatı düzenlenecek. Olimpiyat organizasyonunun genel koordinasyonunu yürütecektim. Daha hazırlık aşamasında başladı krizler. "Bu yarışma burada olmaz." diyen yöneticilerden tutun, "Size desteğimi çektim." diyen yöneticilere kadar, her gün ayrı bir kriz yaşıyorduk. FIDE Başkanının uçağını Ağrı'ya indiremedik. Peki, elektrik kesintilerine ne dersiniz? Çöze çöze ilerledik ama nasıl? Onca yıl onlarca yarışmada yer aldım. Hepsinde coşku duydum, keyif aldım. Hepsi benim ve görev yapan arkadaşlarım için bir eğitim ortamı oldu. Ama bu yarışma ömrümden ömür aldı neredeyse. "Tanrım, ne zaman bitecek bu yarışma?" diyerek her gece uykuya dalmak için kıvranıyordum. Bu yarışmanın öyküsüne geniş biçimde www.fenerweb.com da yer vermiştim.

2007 Antalya Dünya Yaş Grupları Şampiyonası sırasında dizüstü bilgisayarım açılış töreninden birkaç saat önce kayboldu. Yazı uzamasın diye detayları ben anlatmayayım ama bulununcaya kadar neler çektiğimizi siz düşünün.

Gelelim mesleki yazarlık yönünüze. TSF'nin ilk belgelerinin pek çoğunda sizin de emeğiniz var. Bunlardan söz eder misiniz?

Federasyonumuzun özerk olduğu dönemde, bu statüye ulaşan ilk biz olunca, önümüzde bir örnek de yoktu ki bakarak yol alalım. Biz her şeyi yaptık, yazdık, yoluna koyduk diğer federasyonlar bizden örnek aldılar yeni statünün getirdiği yapının oluşumunda. Bu çalışmalara özerklik öncesi hazırlık sürecinde katıldım, 2004 Mart ayında. 'Ana Statü' yazımı sırasında. Daha da öncesi var aslında. 1993'de, MHK üyesi olduğum dönemde ilk 'Hakem Yönetmeliği' hazırlanırken de işin içindeydim. Sonrasında 2003 yılında, Teknik Kurul üyesi olduğum sıra, kurulumuzun ve MHK'nin çalışma prosedürlerinin hazırlanmasında da uzun zaman çalıştık arkadaşlarımla.

Aslında 'mevzuat' hazırlamak başlı başına bir iş. Çok zaman ayırmak, araştırma yapmak, kaynak taramak, hukuk görüşü almak gerekiyor. (Başkent Üniversitesinden 'ISO 9001 Kalite Standartları Eğitimi' aldığım sıra dokümantasyon ve belge hazırlama eğitimi de verilmişti. Çok yararını gördüm bu eğitimin ve sonrasında yaptığım çalışmaların.)

Özerk statüye kavuşan federasyon 'evden çeyizini almadan kaçan kız' gibiydi. Elde avuçta bir şey yok o sıra. Yönetim Kurulu kararlarıyla yürütülüyordu uygulamalar. Bizim bir mevzuat bültenimiz yoktu ama üst normlar kullanılıyordu şüphesiz ki. Ne gerekiyor bize? Şu, şu talimatlar. Bunları nasıl uygulayacağız? O zaman da prosedürlerin, iş ve görev tanımlarının, yönergelerin, çizelgelerle tebliğlerin hazırlanması gerekiyordu. Sora sora, hukukçu dostlarımdan da görüş alarak yazdım, mevzuat bültenini oluşturdum. Bir yıldan fazla sürdü bu süreç. Genel Müdürlüğe ve Başbakanlığa gitti geldi, gitti geldi. Her yapmak istediğinizi yazamazsınız. Yazsanız uygulayamazsınız. Üst normlara uygun olması gerekir. Yazdığınız normları aşmaz, yasal olabilir belki ama hukuka da uygun olması gerekir. Bu esastır. Bunlara uygun bir yapı oluşturmak için sabahlara kadar evde masa başında çalıştığımı bugün anımsıyorum yeniden.

Hakem öğretim programlarıyla Antrenör öğretim programının hazırlığında da çalıştım o dönemde. (Dr. Olgun Kulaç, FM Hakan Erdoğan ve IM Hasan Kılıçaslan antrenör eğitim programının özel öğretim kısmını hazırlamışlardı.) Süreç içinde günün gereksinimlerine göre düzenlemeler de yaptım. Üzerinde çok çalışmıştım.

Tahsin Aktar, 2009 KKTC, Eğitim Seminerinde.

Mevzuat bülteni dinamik bir yapıdır. Günün koşullarına göre yenilemek, geliştirmek gerekir. Bugün dahi, hâlâ o günkü mevzuat bülteni kullanılıyor. Ancak geliştirilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Öğretmensiniz, matematik yönünüz devam ediyor mu bilemiyorum ama satranç hocalığınız daimi. Epeydir de Fenerweb'de yazıyorsunuz. İyi ki de yazıyorsunuz. Fenerweb'den de söz eder misiniz? Neden ihtiyaç duydunuz ve sonrası?

Hayır. Emekli olduktan sonra artık öğretmenlik ve matematik ile bağım kalmadı. Matematik yaşamın odağındadır, bundan vazgeçilemiyor ama matematik öğretmeni olarak bağımın kalmadığını söylemek istedim.

Hakem hocalığı keyifle yaptığım bir etkinlik benim için. 1996 yılından itibaren her düzey hakem eğitiminde eğitim görevlisi olarak bulundum, sınavları yönettim. 2016 yılından bu yana da bir eğitime hoca olarak katılmadım. Sanırım bana gereksinim duymuyorlar.

Federasyonun web sitesinde köşe yazıları vardı. Orada açıklanması ve yorumlanması gereken kural ve uygulamalar üzerine yazılarım yayınlanıyordu. 2016 yılında TSF web sayfası yenilenince bu köşe kapatıldı. Yazıları yayınlayacak yer kalmadı. Hakemlerimizden, temsilcilerimizden sorular geliyordu, mesajlar alıyordum. Tek tek yanıtlamaya çalışıyordum. Böyle olmayacaktı. Sosyal medya ortamını düşündüm, o da yeterli olmayacaktı. Önce bir blog ile başladım yazılarımı yayınlamaya. Sonra blog yapısı gereksinimlere yanıt vermedi. Bir web sitesi gerekiyordu. 2017 yılında bugünkü siteyi oluşturdum.; ihtiyaç duyanlara

40. Satranç Olimpiyatı, 8. tur açılış hamlesi, İstanbul, 2012

www.fenerweb.com adresinden seslenmeye çalışıyorum.

Satranç kuralları, eşlendirme ve organizasyon alanlarındaki birikimlerimi, süreç içinde oluşan makale ve yorumlarımı satranç toplumuyla paylaşmayı amaçlıyorum. Fener'i yol gösteren, karanlıkta aydınlatan şekliyle, buna yüklenen anlamıyla biliriz. Burada da yol gösterme önde. O nedenle 'Fener' dedim. Bu konularda yol göstermek, üzerinde tartışılan konuları aydınlığa kavuşturmak üzere fener gibi işe yarayacak bir ortam oluşturmaya çalıştım.

Yaşanmış olaylardan yola çıkarak örnek olay ve senaryolar oluşturuyorum. Örnek olayları hem satranç oyun kuralları hem de organizasyon kuralları bütününde ele alarak aydınlatmaya çalışıyorum. Hemen her kesimden sorular geliyor. Yaşadıkları olumsuzlukları anlatıyorlar. İyi ve güzel şeylerden de söz ediyorlar hiç şüphesiz. Bu gelen mesajlardan çok yararlanıyorum. Mesajlara geri dönerek kısa yanıtlar vermeye çalışıyorum.

Yazı, yorum ve makalelerin yayınlandığı tarihte geçerli olan kurallar dikkate alınarak izlenmesini istiyorum. Örnek olay senaryolarında, makale ve yazılarda hiçbir kişi ve kurumu hedef almıyorum. Bu benim dışımda, benim işim değil bu. fenerweb.com'da habercilik açısından etik değerlere bağlı olarak yayın yapılıyor. Böyle sürdürmeyi hedefliyorum. Gücümün yettiği, sağlığım elverdiği zamana kadar…

Hakem gelişimi, kurallar, eşlendirme-eşitlik bozma ve organizasyon konularındaki birikimlerime yer verdiğim kitapçıklar, kılavuzlar ve kaynak yayınlarım var. fenerweb.com'da e-yayın olarak ilgilenenlere sunuyorum.

2009 Bursa Dünya Takımlar Şampiyonası: Başhakem IA Takis Nikolopoulos, IA Tahsin Aktar ve IA Selçuk Büyükvural

Elinize sağlık diyorum bir kez daha. Yaptığınız çalışmaları yeniden saymayayım ama bu kadar zaman ayırdığınız satranç size neler kazandırdı desem?

Kocaman, muhteşem bir dünya ve çok güzel dostlar en başta gelen kazanımlarım, en büyük servetim bence. Biraz da matematiğin katkısıyla analitik düşünebilme ve hızlı çözümleme yetisi de kazandığım bir başka yan. Bu yanımı, özellikle yönetim kademelerinde bulunduğum zamanlarda çok belirgin olarak değerlendirdiğimi düşünüyorum. Sakin ve düşünerek adım atmak önemli.

Onca yıl satrancın içinde yer aldınız. Satrancın önde gelen onlarca ismiyle ortaklaşa organizasyonlar düzenleyip, satranç aracılığıyla binlerce insanın hayatına dokundunuz. Bunca deneyiminize dayanarak satranççılara, ailelere, eğitmenlere, hakemlere, organizatörlere önerileriniz?

Evet. Bu soruda ana fikir, en önemli yaklaşım 'binlerce insanın hayatına dokunmak'. Bunu önemsiyorum. Her dönemde böyle oldu. Her zaman düşündüm bunu. Üzerimde bir misyon vardı, onurla taşıdığım. Aman dikkat. Aman ha! Yanlış yapmaya dayanma gücü olmayan bir duygu bu.

Genel birkaç söz söyleyeyim o zaman. Emanet edilen değeri tanımak gerekir. Bu değer insan sermayesi olunca da kılı kırk yarmak gerekiyor. Yanlış olduğu söylenilen bir durum varsa durup bakmalı. "Bu insanlar doğru söylüyor olabilir." diyebilmeli. Eleştirmekten, eleştirilmekten asla çekinilmemeli, gocunulmamalı. Eleştiri iyidir.

Okuma, öğrenme çabası gütmek her alanda gerekli, bizde olduğu gibi. Satranç bileşenleri buna dikkat etmeli. Çalışmadan olmaz. Plan kurmalılar. Plansız eylemler hüsranla biter. Sunulan kaynaklar göz ardı edilmemeli. Kişilerin eksik ve zayıf yanlarına değil de 'güçlü' yanlarına önem verilmeli. Onların güçlü yanlarına yönelim sağlandığında bağlılık ve verimlilikte önemli bir yükselişin olduğu görülecektir. 'Takdir etme' kültürü oluşturmak gerekir.

FIDE Kongresi, Rusya, 2010

Kendine güvenen kişiler karşılaşılabilecek güçlükleri aşabilir, durumu kontrol edebilir. Böyle davranışlara sahip olanlar sezileriyle de öndedirler ve yaptıkları işten zevk de alırlar. Kişinin, yaptığı işten zevk alma duygusu azalırsa hakemliği de antrenörlüğü de diğer görevleri de sürdürmeleri güçleşir. Yaptıkları işten haz alan kişiler başka bir alan düşünmezler.

Hakemlere önerilerimi de bu doğrultuda ele almak gerekir.

Hakemler oyunun asıl unsurlarındandır. Hakem olmak zordur. Uzun mesafeli koşu gibidir. Emek ister, sabır ister. Esas olan 'iyi hakem olmaktır'. Buna çaba göstermek gerekir. Hakemlerin yükselmeyi, terfi etmeyi öne almaları, hobi olarak baksalar da yaptıklarının aslında bir 'iş' olduğunu bilmeleri gerekir. Satranç hakemliği çok özveri ister.

- "Tutarlılık, uyum, kararlılık, denge, dürüstlük, karar verme, güven ve isteklendirme" iyi bir hakemin özelliklerini oluşturur.
- Hakemler eylem ve söylem birliğinde olmalıdır,
- Hakemlerin benzer durumlarda verecekleri kararlar farklı olmamalıdır,
- Verdikleri kararlar yarışma boyunca verilen diğer kararlarla çelişmemelidir,
- Mutlak tarafsızlık ilkesi ve anlayışı egemen olmalıdır,
- Kolay ulaşılmak için doğal olmalılar.
- Buraya 'kıssadan hisse' olabilecek bir öykücük eklemek isterim.
- Ustaya başarısının sırrını sormuşlar. Usta "İki kelime." demiş:
- "Doğru kararlar."
- Bunun üzerine, "Hepimizden farklı olarak sürekli doğru kararları nasıl alabiliyorsunuz?" diye sorduklarında usta,
- "Tek kelime." demiş. "Deneyim."

Bu kez de "Bu deneyim denilen şeyin sırrı ne?" diye sormuşlar. Usta derin derin iç çekerek şöyle demiş. "Yanlış kararlar."

Profesyonel satranç sporculuğu, hakemlik, antrenörlük, organizatörlük. Satranç çok yönlü, bu çok yönlülük içerisinde sizin dünya satrancından sporcu olarak beğendiğiniz isimler?

Tanıştığım birkaç özel isim var. Dünya Şampiyonları GM Kasparov, GM Anand, GM Kramnik. Bu isimlerden önce de efsane satranççılar var tabi. Ulaşılmaz kimlikler onlar. Unutur muyum onları hiç? Efsane GM Karpov'u da unutmamak gerekir. 2013'te tanışma fırsatım olmuştu.

Saydıklarınız içerisinde sizce satrancın en büyük ismi kim?

GM Kasparov bana göre. Hiç duraksamadan…

Peki hakem olarak beğendiğiniz isimler?

Yabancı pek çok hakem tanıdım. Disiplinli çalışması ve işi izleme yönü, iş yapılırken katılığıyla dikkatimi çeken, beğendiğim biri var. Avusturyalı Mr. Werner Stubenvoll… Bizden isimler derseniz… Şimdi bir dostumuzun adını eksik söylerim çok ayıp olur. Yetişmiş, işi bilen, arkanızı dönüp güvenle bir yarışmayı bırakabileceğiniz başarılı ancak bugün birçoğu kenarda bekleyen arkadaşlarım var tabi, olmaz mı?

Yeniden oyunculuğa dönelim. Sizce herkes satranç oynamalı mı?

Sporcu olmak başka bir şey. Herkes sporcu olamaz ama milyonlar satranç oynamalı.

Peki, satranç oynayanların başarılı bir sporcu olmaları için ne yapmaları lazım?

Bu soruya yanıt olarak bir program dahi sunabilirim aslında. Satranç oynayanlar sporcu olmak istiyorlarsa çok ama çok zaman ayırarak yine çok çalışmaları gerekiyor. O nedenle herkes sporcu olamaz demiştim. Çocuklarımızın, gençlerimizin öğrenim yaşamlarını tehlikeye sokmadan satranç sporcusu olarak yetişmeleri bizim eğitim sistemimiz içinde çok zor.

2013 Makedonya Üsküp Karpov Turnuvası, ulusal sporcularla.

Satranç eğitiminin ciddi bir yoğunluk gerektirdiğini bilmelerini, salt oynayarak hele ki internet üzerinden oynayarak gelişim sağlayamayacaklarını anlamalarını isterim. Çözümleme yetisi kazanmadan olmaz. Bu yönleri eksik veya yeterli değilse mutlaka tamamlamalarını, öğrenmek için kaynak taramalarını, sormak için de bir 'hoca' bulmalarını öneriyorum öncelikle.

Satrancın pek çok alanıyla ilgilendiniz. Hakemlik, eğitmenlik, organizatörlük, yazarlık. Bunların hangisi sizce daha keyifli?

Hepsi, hepsinden son derece keyif alıyorum. Yoksa hiçbirini yürütmek olanaklı değil. Yararlı olduğumu gördüğümde de bu keyif doruğa yükseliyor.

Gelelim Mavikale'ye… TSF'nin dergi fikri sizin aracılığınızla Sabri Koçak'a, Sabri Koçak aracılığıyla da bizlere ulaştı. O gün bu gündür ben devam ediyorum ama neden böyle bir dergiye ihtiyaç duyulmuştu?

Satranç temalı bir dergi için çok denemeler olmuştu süreç içinde. Ancak ayakta kalamadılar ne yazık ki. TSF'nin girişimiyle bir dergi tutunabilir, yaşayabilirdi. Özerklik döneminin başlangıcında da aklımızda olmasına karşın kurumsallaşma ve gelişmeye yönelik uğraşlar daha öndeydi.

Dergi ile satranç ailemize ulaşmak, iletişim kurmak, ulusal ve uluslararası etkinliklerin, proje ve planlamaların ulaştırılmasını sağlamak gibi temel amaçlarımız vardı. İçeriği zengin süreli bir yayın olması düşünülüyordu. Artık zamanı gelmişti. TSF'nin logosunda bulunan kale figürünün renginden esinlenilerek yayın yaşamına girecek dergimize 'Mavikale' dedik. İşi

ehline bırakmak gerekiyordu. Dr. Sabri Koçak'a "Gel, ağabey." dedim. Kırmadı geldi. Mavikale'nin ilk sayısı Ağustos 2009'da satranç ailesiyle buluştu. Şimdi de siz sürdürüyorsunuz bu kutlu uğraşı. Elimizdeki dergi 42. sayı. Bugünlere ulaştıran ellere sonsuz teşekkürler. Nice sayılara diyorum.

Ancak birkaç şey de yayın yaşamı üzerine söylemeden edemeyeceğim. Mavikale yerel etkinliklere de yer verebilmeli. Yayın olmaktan çıkıp yayım haline gelince, yani elektronik ortamdan izlenmeye başlanınca, temel eksikliklerin ortaya çıktığını düşünüyorum. Dergiye ulaşmak güçleşti. Yeni sayının ne zaman çıktığından kimsenin doğru dürüst haberinin olmadığı bilinmeli. Derginin kendi adıyla bir sosyal medyası olmalı. Oraya görüşler eleştiriler gelmeli. Duyurular yapılabilmeli. Her yeni sayı oradan duyurulmalı, satranççılar daha kolay ulaşabilmeli, paylaşabilmeli. TSF web ana sayfasında da bir görsel ilişim olmalı. Bir 'tık' ile derginin 'koleksiyon sayfasına' ana sayfa üzerinden ulaşmak daha kolay hale getirilmeli. Daha profesyonel bir yaklaşım ve kadroyla Mavikale desteklenmeli.

Dergiye yönelik, eleştiri ve önerileriniz için teşekkür ederiz. Toplantılarımızda değerlendirmelerinizi gündeme getireceğim. Yalnız şunu da bilmenizi isterim, il haberlerine yer verelim dediğimizde sadece il birincilikleri 41 sayfa tutmuştu ve dergide yer vermemiz mümkün olmamıştı.

Burada salt il satranç birinciliklerini kastetmemiştim, illerde yapılan protokoller önemli sponsorluklar vb. ama siz bilirsiniz

Söyleşimizin sonlarına doğru satranç dışı bir soru sorayım. Satranç dışı hobileriniz?

Satranç dışında pek çok eğilimlerim oldu süreç içerisinde. Resim yaptım, pul biriktirdim öğrencilik yıllarımda (koleksiyon diyemiyorum). Havacılık, paraşüt sporu da yaptım o dönemde. Havacılık konulu belgesel veya filmlerle yetiniyorum şimdilerde.

Havuzda yüzüyorum, parkurda yürüyüş yapıyorum. Okuyorum. Okumayı hobi olarak görmüyorum aslında. Yaşam biçimi desek yerinde olur. Küçüklüğümden beri sinemayı çok seviyorum. TV'den film izlemek içimi açmasa da kaçınılmaz olarak izliyoruz. Tiyatro çok ayrı bir yerde duruyor. Babam gençlik yıllarında İstanbul'da izlediği oyunları anlatırdı, biz küçükken. 'Lüküs Hayat' derdi de başka oyun tanımazdı sanki. Dümbüllü'den, Muhsin Ertuğrul'dan söz eder, Hayali Küçük Ali der, Hacivat-Karagöz tekerlemelerini söylerdi. Baba etkisi olsa gerek her fırsatta tiyatroya da gidiyorum.

Adana'da yaşıyorsunuz, seçme şansınız olsaydı nerede yaşamak isterdiniz?

Ülkemizi ve yaşadığım kenti, Adana'yı çok seviyorum. Yaşamak için başka yerleri hiç düşünmedim doğrusu.

Satranca verdiğiniz onca emek için, hayatlarına dokunduğunuz binlerce insan için söyleşimiz aracılığıyla tüm okuyucularımız adına diyoruz ki: Sağ olun. Satrançla, sağlıkla, mutlulukla yaşayın.

40. Satranç Olimpiyatı, İstanbul, 2012.

Dostları Tahsin Aktarı anlatıyor:

Erman Üsküdarlı

TSF Eski Genel Sekreteri

Prof. Dr. İlber Ortaylı Bir Ömür Nasıl Yaşanır kitabında "Dilinizi, intibanızı, tecrübe ve görgünüzü geliştiren; dünyaya bakışınızı değiştiren insanlar önemlidir. Onlarla bir araya gelmeye gayret ediniz." diye söz eder. Bu sözlerin tam karşılığını sağlayan Hocaların Hocası Tahsin Hocamla 2005 yılı Mayıs ayında telefonda tanıştık. Kullandığı ses tonu, vurguları, Türkçeyi etkin bir şekilde kullanışı beni çok etkilemişti. İlk olarak 2005 yılında satrancın okullara seçmeli ders olmasından sonra Eğiticilerin Eğitimi Seminerinin hazırlıklarında Tahsin Hocamla yakın çalışma şansına eriştim. Bütün seminerin kurgusunu kağıda aktarmıştı, hazırladığı dokümanlar en ince ayrıntısına kadar titizlikle bana bakıyordu. Bu dakikadan sonra hayatım Tahsin Hocamızın Başkan Vekilliği görevi sona erene kadar kendisini gözlemlemek ve kendisinden sürekli yeni şeyler öğrenmekle geçti.

Tahsin Hocam kendisine soru sorulmasına bayılır. Yüzünde tatlı bir gülümsemeden sonra babacan bir tavırla sorunuzla ilgili başınıza gelebilecek her konuyu en ince ayrıntısına kadar anlatır, senaryolarıyla gösterir. 2008 yılı Haziran ayında Federasyon Genel Sekreteri olarak atandığımda iyi bir yönetici olabilmem için çok büyük emek sarf etti. Saatlerce süren telefon konuşmalarında sürekli not almamı isterdi. Söz uçar, yazı kalır diye sürekli uyarırdı. Şampiyona ve organizasyonlarda kendisiyle çok yakın çalıştık. Federasyonda çalıştığım dönemde Başkan Vekilimiz Tahsin Aktar'dan çok şey öğrendim. Kendisi harika bir öğretmen ve örnek bir yöneticiydi. Hayatıma kattığı anlam ve değer çok büyüktür. Birçok Genel Kurul, 2012 Satranç Olimpiyatı, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları, onlarca şampiyona ve organizasyonda beraberdik.

"Değer katmak" çok iyi bildiğiniz konuları dünya ile paylaşmaktır. Tahsin Hocam bana deneyimlediği her konuyu öz evladına anlatır gibi anlatarak hayatıma çok önemli bir değer kattı. Ciddi görüntüsünün arkasında müthiş esprili, fıkra anlatmayı ve dinlemeyi seven, günün her saatinde enerjisi hiç bitmeyen, her konuyla ilgili harika anıları olan ve sizi her an etkileyen bir vücut dili vardır.

Federasyonumuzun mevzuatlarının, kitapçıklarının, yönergelerinin hazırlanmasında müthiş bir emeği vardır. Yönetme sanatını kusursuz bir şekilde uygular. İnsanları koordine etmede üzerine yoktur. Bilgiyi paylaşmaya bayılır, bundan müthiş bir keyif alır. Hayatımda eşsiz bir yeri olan değerli öğretmenimin Türk satrancına katkılarının devamını diliyorum.

IA Erdem Uçarkuş

Tahsin Aktar'ın satranç tarihimizdeki rolünü anlamak ve anlatabilmek kısa yazma sanatının ötesinde kalan bir şey. Ben Mavikale okuyucularına ileride altının uzun uzun doldurulması gereken birkaç başlık sunabilirim sadece.

Hiçbir anlamlı tüzel yapı; kendisinin ne olduğunu, hangi alanlarda, nasıl etkinlik göstereceğini, bunları gerçekleştirebilmek için, ne tür alt yordamlara başvuracağını içeren bir kurallar manzumesi olmaksızın var olamaz. Tahsin bey, işte bu temeli; yazdığı talimat, prosedür ve yönetmelikler yoluyla oluşturan kişidir. Tahsin Bey, TSF'nin kurucu aklıdır.

Tahsin bey, bir hakemdir; hem de dünya çapında olanlardan. Aynı zamanda büyük bir eğitimcidir. Sayısız hakem, onun yönettiği yarışmalarda yetişmiş, düzenlediği kurslarda eğitim almış ve hazırladığı pek çok kitap ve dokümandan yararlanmıştır. Ben de onlardan biriyim.

Tahsin bey bir entellektüeldir; malumatfuruş ukalalara toplumun taktığı isimle, "entel" değil; entellektüel: Bilgiyi seven, üreten ve paylaşan kişi. Bu yönünü, eğitimciliği ile harmanlayarak, kurduğu sitede sürdürüyor; hakemlerimize, satrançseverlere ve hatta satrancı sevmeyenlere bile yol gösteriyor, ışık tutuyor.

Son olarak anekdotal tonda birkaç dokunuşla sözlerimi tamamlayayım: Bilenler bilir; Tahsin Bey, yönettiği yarışmalarda, hakemleri kritik durumlarda ve tam da kritik kararlar vermek üzereyken, aniden, neredeyse sihirli bir şekilde hakemin yamacında belirmesi ve o hakeme "Kalecinin Penaltı Anındaki Endişe"sini yaşatması ile ün kazanmıştır. Bunu hakemlerin salon içindeki duruş ve tavırları hakkında son derece titiz olan Tahsin Bey hakkında, değerli uluslararası hakemlerimizden Aydın Kara'nın bir sözü ile tamamlayabiliriz: "Tahsin Bey'i karşında görmek istersen, duvara yaslan."

Sevgili hocam ve dostuma uzun, sağlıklı ve mutlu bir hayat dilerim; aklının ışığıyla camiamızı aydınlatmaya devam etmesi umuduyla...

IA Atilla Gürmen

Tahsin Aktar Ağabeyim ile ilk kez 2003 Türkiye Yaş Grupları Satranç Şampiyonasında çalıştım. Bir başhakemin nasıl olması gerektiğini onunla gördüm. Turnuva süresince kendisine sorduğum her soruyu sakin bir şekilde bana deneyimleri ile örneklendirerek anlatması benim açımdan inanılmazdı.

Turnuvanın en stresli yoğun zamanında sakin bir şekilde sorunları çözüyor olması, tüm yoğunluğun içinde beni kırmayıp benimle fotoğraf çektirecek zamanı ayırması da benim açımdan çok önemliydi.

2004 Yaş Gruplarında bir kez daha başhakemimdi. Bu turnuvada formasyon konusunda ince ayarlarımızı yaptı.

2010 yılına kadar hemen hemen tüm yaş gruplarında görev aldım. Başhakem olmasa da her zaman ekibin bir parçası bir ağabey olarak yanımızdaydı.

2011 yılında Yaş gruplarının Başhakemliğini yaparken, ilk yaş grupları turnuvasındaki aynı heyecanı yaşadım. 2012 İstanbul Olimpiyatlarında bir kez daha onun yanında aynı ekipte çalıştık. Bizlere ve Türk Satrancına kattıkları için sonsuz teşekkürler.

IA Mustafa Sabri Koçak

Tahsin Aktar 1991 sonrası dönemin önemli bir ismidir. Kahraman Olgaç gibi o da Adanalıdır. Zaten üstlendiği görevler, tırmandığı basamaklar Kahraman Olgaç ile başlar. Herkese lakap takmayı seven Kahraman Olgaç, Tahsin Aktar'ı çok severdi ve ona "Abdülcanbaz" diye seslenirdi. Bana göre de gerçekten Tahsin Aktar, "Abdülcanbaz"a benziyordu. Yeni nesil bilmiyor olabilir "Abdülcanbaz" ünlü karikatürist Turhan Selçuk'un yarattığı bir çizgi roman karakteriydi. Tahsin Aktar bu karaktere yalnızca yapı olarak değil enerjisi, çalışkanlığı, dürüstlüğü ile de benziyordu. Benim de Tahsin Aktar'la dostluğum ve arkadaşlığım 1991 sonrası katıldığım etkinliklerle başlamıştı. Sonrasında ilerleyen dostluğumuz ve arkadaşlığımız halen devam etmektedir.

Tahsin Aktar işini son derece ciddiye alan, bilgiye, liyakate önem veren, sosyal ilişkilerinde dikkatli ve özenli davranan bir insandır. Satrançta hakem kimliği ile öne çıkmıştır. Ali Nihat Yazıcı döneminde gösterdiği başarılı performansı ile başkan vekilliği görevlerine yükseldi. Kuralları, içtihatları titizlikle takip etti. Sürekli kendisini geliştirmeye çabaladı. Ben de aynı dönemde Türkiye Satranç Federasyonu Yayın Kurulu Başkanlığına getirilmiştim. Bana bu görevi teklif eden de Tahsin Aktar'dı.

Üstlendiği görevi başarıyla tamamlamak onun için çok önemlidir. Güvenilir kişiliği ile satranç topluluğumuzun vazgeçilmezlerinden olmuştur. Halen de gerek elektronik gerekse basılı ortamlarda kimi tartışmalı konulara ışık tutmaya çalışmaktadır.

Kısaca nadir kalanlardandır. Selam ve sevgilerimle…

IA Aydın Kara

Sanırım 5 turnuvada başhakemimdi. Tahsin bey ile aramızda bir espri vardır. Herkes bilir ki Tahsin Bey ile çalışıyorsanız oturmak, eli herhangi bir yere dayamak, masa sandalye ile temas etmek, koşmak vb. hareketler tarafından hoş karşılanmaz. Bir gün elim duvara dayanmış döndüm arkamda Tahsin Bey. Meşhur memorandumlarda salonlarda olup biten her şeyden haberdar konuşur.

Bir gün sohbet ediyoruz hakemlik konuları anılar anlatılıyor. Tahsin Beye dedim ki sizin cep telefonu taşımanıza gerek yok hocam. Hayırdır, neden, dedi? Cevap verdim, hocam siz aynı anda bütün salonlara hakimsiniz, size ulaşmak isteyen bir hakem 10 saniye otursun ya da elini masaya değdirsin siz arkasında bitersiniz. Şahsen ben ne zaman size ihtiyaç duysam elimi duvara dayıyorum ve siz hemen salonda oluyorsunuz. İnanılmaz bir kahkaha attı.

Demem o ki Tahsin Bey eğer bir turnuvayı yönetiyorsa ilk günden son güne kadar bütün turnuvaya hakimdir. Tanıdığım en iyi turnuva yöneten hakemdir kendileri. Her zaman saygıyla anarım

Bütün bunlardan hareketle bütün hakem sohbetlerinde şunu söylerim, Tahsin Bey ile çalışmamış hakemler hep biraz eksik kalır.

Değerli okuyucularımız,

Her yiğidin bir yoğurt yemesi olduğu gibi her ustanın da kendine göre ustalığı var. Biz de bu sayının sorularını ustalığı doğrultusunda Söyleşe Söyleşe köşemizin konuğu IA Tahsin Aktar seçkisiyle oluşturduk, yanıtlar da yine hocamızdan. Yanıtları okumadan önce Ustaca köşemizdeki senaryo soruları gözden geçirmenizi ve bilgilerinizi sınamak için soruları yanıtlamanızı öneririz.

Fatma Yılmaz
Uluslararası Hakem ve Antrenör
fyakademi@gmail.com

Ustaca Yanıtlar

1 Kuralın anlatımına göre madde 4.6.1, piyonun terfi karesine yerleştirilmesi gerekli ve zorunlu değildir. Dolayısıyla piyonun terfi karesine dokunmasının oyuncu için uygulamada bir anlamı yoktur. Piyon dokunulan taş niteliğinde olduğundan dolayı terfi edecektir, bu kaçınılmazdır. Piyonun terfi karesine dokunmasıyla terfi taşının terfi karesine dokunması aynı şey değildir. Bu iki olayı birbirine karıştırmamak gerekir. Hamle, madde 4.7.3 uyarınca, terfi taşının ancak terfi karesine bırakılmasıyla gerçekleşecektir. Karar ve uygulama hatalıdır. d8V+ hamlesinin yapılması olanaklıdır.

2 Beyaz taşlarla oynayan oyuncu 44. hamlesini yaptıktan sonra saatine basmamıştı. Öyleyse madde 6.2.1'e göre bu hamle tamamlanmamıştı. Madde 6.2.1.1'e göre oyunu sonlandıran bir hamle olması durumunda hamle tamamlanmış sayılıyor. Yapılan hamle oyunun 5. madde kapsamında derhal sona erdiği bir durum değil. Bir durum daha var. Madde 6.2.1.2 : "Önceki hamlesi tamamlanmadığı halde, oyuncu bir sonraki hamlesini yapmışsa." Örnek olayda sonraki hamle yapıldı mı ki önceki hamle tamamlandı diyebilelim? Öyleyse, beyaz taşlarla oynayan oyuncu 45. hamlesini yapmadığı için 44. hamlesini madde 6.2.1.2'ye göre henüz tamamlamadı. Bu hamle tamamlanmadıysa madde 7.5.1'in birinci hükmü uyarınca da geçersiz hamle oluşmadı.

Hakem oluşmayan bir geçersiz hamleye hükmederek yaptırım uyguladı. Üstelik uyguladığı bu yaptırım oyunun sonucunu da etkilemiş oldu.

- Oyuncuların yaptığı 44. Ae4 Af5 hamlelerini geri alınmalı, bir yaptırım da uygulanmamalıydı.
- Beyaz taşlarla oynayan oyuncunun 'dokunulan taş' olan at taşıyla hamle yapması beklenmeliydi.
- Siyah taşlarla oynayan oyuncunun da istediği bir taşla yeni bir hamle yapması görülmeliydi. Oyun bu hamlelerle devam etmeliydi.

3 Hakemin, beyaz taşlarla oynayan oyuncuyla olan iletişimindeki söyleminde, salt beşinci maddenin hükümlerini dikkate aldığını anlıyoruz.

65. … Vxe1 hamlesini tek başına görürsek eğer geçerli bir hamledir demek olanaklıdır. Vezir taşı üçüncü maddede tanımlandığı gibi hareket etmiştir. Ayrıca oyuncu, dördüncü maddede ele alındığı biçimiyle, vezir taşına dokunarak bu taşı oynamış rakibin e1 kalesini de almıştır. Bu yönüyle yapılan hamleye 'geçerli' demek olanaklı gibi duruyor değil mi?

- Hakem siyah taşlarla oynayan oyuncunun Vxe1 hamlesini 'geçersiz hamle' olarak kabul etmeliydi.
- Geçersiz hamlenin gereği uygulanmalıydı,
- Siyah taşlarla oynayan oyuncunun, madde 7.5.1 hükmünden hareketle, madde 4.3.3'e göre, Vxd4+ hamlesini yapması beklenmeliydi.

4 Karar oluşturulurken, madde 7.5.4'ten ayrı olarak, başka maddelere de dikkat edilmesi gerekiyor.

- İlk olarak söyleyeceğimiz şey, 54. Vxh7 hamlesi 3.1'den 3.9'a kadar sıralanan koşulları karşılamaktadır. Öyleyse bu geçerli bir hamledir. Bunu bilelim.
- 54. Vxh7 hamlesi madde 5.1.1'e göre oyunu bitiren bir hamledir.
- Dolayısıyla, madde 1.4.2'ye göre, mat olan taraf oyunu kaybetmiştir.
- Vxh7 hamlesi geçersiz bir hamle olarak kabul edilerek eski yerine konulmayacaktır.
- Bu hamlede kuralın dilinde yer alan oyuncunun saatine basması gerektiği yönündeki eylem de aranmayacaktır.
- Bu oyunda, oyunun kurucu maddelerine sadık kalınarak, mat hamlesi geçerli kılınmalıydı.
- Bu hamle karşısında oyunun sonucu belirlenirken oyuncunun önceden geçersiz hamle yapmış olmasının bir önemi olmamalıydı.
- Yapılan hamlenin iki el ile yapılmış olmasını geçersiz hamle olarak kabul edilmeyerek oyun derhal mat hamlesiyle bitirilmeliydi. (1-0)

BAŞHAKEMİN TEKNİK HAZIRLIĞI-2

Oyuncuların her yarışmada itiraz hakları vardır Oyuncular, 'bir nedene' dayanmadan, bir oyunu oynamadan kaybederse yarışmadan çıkarılır!

Tahsin Aktar
Uluslararası Hakem-Organizatör
tahsin.aktar@tsf.org.tr

Dergimizin önceki sayısında yer vermeye başladığımız 'Başhakemin Teknik Hazırlığı' konusuna bu sayıda da devam ediyoruz. Başhakem etkinlik üzerindeki yetkilerini, hazırlık sürecinde oluşturacağı senaryolarını, yarışma yönergesiyle ortaya çıkan uygulama konularını, eşlendirme ile ilgili uygulamaları tasarlayarak hazırlıklarını sürdürür. Bu süreçte yeni veya sık uygulanmayan, ancak olası bu durumları da ele almak, hazırlıklarına bu doğrultuda yön vermek durumundadır.

Oynanmamış oyunlar

- Başhakem oynanmamış oyunlara ilişkin nasıl bir uygulama yapması gerektiğini biliyor mudur?
- Başhakem ortaya konulan her 'mazereti' bir neden olarak kabul edecek midir?

Oyuncular, 'bir nedene' dayanmadan, bir oyunu oynamadan (hükmen) kaybederse yarışmadan çıkarılırlar. Bu, FIDE yarışma kurallarının esas maddelerinden biridir. Söz konusu 'bir neden', varsa ve başhakem bu nedeni kabul ederse durum değişir. Oyuncu yarışmaya devam edebilir. İleri sürülen her neden oyuncuya devam etme hakkını vermez. Oyuncunun tura, maça gelmeyişinin nedeni kabul edilebilir olmalıdır. Güçlü nedenlere dayanmalıdır. Sonrası Başhakemin takdir hakkıdır.

Bu önemli uygulama, yarışmalarda her zaman sorun oluşturmaktadır. Başhakem burada sıralanan temel soruların yanıtına hazır olursa takdir hakkını yerinde kullanabilecektir.

Başhakem son tura katılmayan oyuncular için de uygulama yapmamalarıdır. Yarışmada derece sıralamasını, ödül listesini, yeterlilik listesini etkilemeyen oyuncuların son turda oynamadan ayrılmaları alışılmış sonuçlardandır. Ancak son turda ayrılan, hükmen kaybeden oyuncular bu durumlarıyla derece sıralamasını olumsuz etkiliyorsa, yeterlilik listesini bozuyorsa, ödül listesini alt üst ediyorsa başhakemin kayıtsız kalması beklenemez. Örneğin üçüncü turda hükmen kaybeden oyuncu nasıl ki yarışmadan çıkartılıyorsa aynı biçimde son tura katılmayarak hükmen kaybeden oyunculara da aynı karar uygulanmalıdır. Yani oyuncuya derece sıralamasında, ödül listesinde, yeterlilik listesinde yer verilmeyerek yarışmadan çıkarılmalıdır.

Verilen her karar bir kurala dayanmalıdır. Başhakemin vereceği her kararlar öncelikle 'FIDE Satranç Kuralları' ile açıklanabilir olmalıdır. Sonra diğer kurallara dayanan kararlar alınmalıdır. Temel ilke böyleyken, ulusal federasyonlar, FIDE Kuralları ile çelişmeyen başkaca kurallar da koyabilmektedir. Böylesi ulusal kurallar her zaman daha önde uygulanır.

Hatalı veriler

Sıralama ölçütlerinde (puan, rating, unvan) ve oyun sonuçlarının kaydedilmesinde yanlış yazılmalar sıklıkla olabilmektedir.

- Başhakemin böylesi yanlışlıkların nasıl düzeltileceğine ilişkin oluşan yönergeden bilgisi var mıdır?

Başhakem ilgili yönergeyi bilerek hazırlıklarını yerine getirmelidir. Dördüncü turla birlikte, sıralamayı belirleyen ölçütlerdeki yanlış yazılan değerlerde yapılacak düzeltmelerden sonra, sıralamada artık bir değişiklik yapılmayacağının bilinmesi bu alandaki en önemli noktadır.

Oyunun sonucunun, eşlendirme renginin veya oyuncunun kuvvet puanının yanlış yazıldığı fark edildiğinde düzeltilmelidir!

Kuvvet puanı veya unvan gibi ana liste sıralamasını oluşturan ölçütler yanlış yazılmışsa:

- Sıralamayı belirleyen ölçütlerdeki yanlışlık yarışma boyunca her aşamada düzeltilebilir.
- Düzeltme işlemi yeni eşlendirme yapılmadan önce yerine getirilir.
- Düzeltme işlemi yapıldıktan sonra sıralama yeniden yapılır, yeni eşlendirmeye bu yeni sıralamayla devam edilir.
- Dördüncü turla birlikte, sıralamayı belirleyen ölçütlerdeki yanlış yazılan değerlerde yapılacak düzeltmelerden sonra, sıralamada artık bir değişiklik yapılmaz.
- Sonraki turlarda eşlendirme sıralamanın bu haliyle yapılır.

Sonuçlar, renkler veya kuvvet puanı yanlış yazılmışsa:

Yanlışlık fark edildiğinde yanlış yazılan sonucun düzeltilmesi gerekir. Kurallar da böyledir. Ancak yine de hakeme 'düzeltmeme' hakkını tanır. Aslında bunu bir hak değil de 'hakemin önceliğinde olmaması' olarak anlamak daha doğru olacaktır.

Düzeltme işlemi sırasında dikkat edilmesi gereken adımlar vardır. Sıralamayı belirleyen ölçütler

için dördüncü turdan itibaren sıralamanın yenilenmeyeceğini anımsayarak, sonuç, renk veya sıralama ölçütü yanlışlığı fark edildiğinde doğru veriler bir sonraki turun eşlendirmesi ve sıralamasında kullanılır.

- Yeni eşlendirme yapılmamışsa, yeni eşlendirme yanlışlık giderildikten sonra yapılır.
- Yeni eşlendirme yapılmış, ancak eşlendirme duyurulmamışsa, yapılan eşlendirme bozulur. Yanlışlık giderildikten sonra eşlendirme yeniden yapılır.
- Yeni eşlendirme yapılmış ve eşlendirme duyurulmuşsa, tur bu şekliyle oynanır. Bu turun sonuçlarına ilişkin işlemler tamamlandıktan sonra yanlışlık düzeltilir.
- Yanlışlık bildirimi sonraki turun eşlendirmesi de ilan edildikten sonra yapılırsa verilerde bir düzeltme yapılmaz.
- Yarışma tamamlandıktan sonra, sadece kuvvet puanı hesaplamaları için, yarışma sonuçlarındaki hatalı veriler düzeltildikten sonra ilgili birimlere gönderilir.

Yarışmadan çıkan oyuncular

Başhakem yarışmadan çıkan oyuncuların statüleri ve uygulama modeli hakkındaki bilgilerini yenilemelidir.

Oyuncular genel anlatımıyla 'disiplinsizlik' nedeniyle yarışmadan çıkarılırken, yarışma kurallarına göre de, yarışmadan çıkarılmak zorunda kalınan oyuncular da olabilmektedir.

FIDE Yarışmalar Genel Yönergesi, "Oyuncular bir nedene dayanmadan, bir oyuna gelmezse yarışmadan çıkarılır." der. Ülkemizdeki uygulamalarda hangi nedene dayalı olursa olsun 2 tur oynamayan oyuncular yarışmadan çıkarılır. Bunu FIDE'nin genel uygulamalarıyla karıştırmamak gerekir. Yerel uygulamalara ilişkin özgün, özel düzenlemelerin daha öncelikli uygulanacağını başhakem bilmelidir.

İsviçre Sistemi Eşlendirme uygulamalarında, eşlendirme duyurulduktan sonra, henüz birinci tur dahi başlamadan, bir oyuncu hakem tarafından yarışmadan çıkarılabilir. Bu durumda eşlendirme değişmez. Sonraki turlarda yarışmadan çıkarılan oyuncular için de, sonuçları itibariyle, olası uygulamalar yarışma yönergeleriyle de belirlenebilmektedir. Ancak değişmeyecek bir kural vardır. O da yarışmadan çıkan veya çıkarılan oyuncuların yarışma tablosunda kalacakları gerçeğidir.

Berger (Döner) Sistem eşlendirme uygulandığında, eşlendirmede kullanılacak sıra kurası çekiminden sonra, birinci tur başlamadan önce bir oyuncu hakem tarafından yarışmadan çıkarılırsa kura çekimi yenilenir.

Takım ana listesinde yer alan bir oyuncu, o turda oynamıyor olsa bile, yarışmadan çıkarılabilir. Böyle olunca da turlar boyunca maça çıkış listelerinde yer alamayacaktır.

Takım maça çıkış listesi verildikten sonra yarışmadan çıkarılan bir oyuncu nedeniyle, takımın maça çıkış listesinin yenilenebileceğine yönelik karar hakem tarafından verilir.

İhlal nesnelerini üzerinde bulundurduğu için yenik sayılan oyuncunun, bu davranışı aynı yarışmada bir kez daha sergilemesi durumunda, yarışmadan çıkarılması beklenir.

Yarışma yönergelerinde yer verilmesiyle de yarışmadan çıkarılan oyuncuların statüsü üzerine bazı yaptırımlar ve kısıtlamalar uygulanabilmektedir. Başhakem bu konulardaki edinimlerini de güçlendirmelidir.

İtirazlar

- Başhakem itiraz ve itiraz kuruluna ilişkin yönergeyi doğru biliyor mu?

- Masada verilen kararın başhakem tarafından değiştirileceği süreç kontrol edilebilir mi?
- Gerekli hazırlıklarını nasıl tamamlıyor?

Etkinlik sırasında, hangi aşamada olursa olsun tüm itirazlar hakeme yapılır. Bu itirazlar, başhakem veya organizasyon yöneticisi tarafından çözümlenirken, bunların çözüme ilişkin karar ve uygulamalarına da itiraz edilebilmektedir. Bu durumda da, eğer etkinlik yönergesi oluşturulmasına izin veriyorsa, 'İtiraz Kurulu' yapılan itirazları çözümleyerek karar verir.

Bazı yerel uygulamalarda, itiraz kurulu oluşturulmayarak son kararı başhakemin vereceğine yarışma yönergelerinde yer verilir. Bu durum hakem karar vermişse sanki artık itiraz edilemeyeceği biçimde algılanmaktadır. Böyle değildir tabi ki. "İtiraz başhakeme yapılacak ve son karar başhakem tarafından verilecektir." biçiminde anlaşılmalıdır.

Hakemler tarafından önerilen çözüm yolu ve kararlar, gerektiğinde, başhakem tarafından da incelenebilir. Tamamı veya bir kısmı değiştirilebilir. Tarafların, verilen kararın çözüm yaratmadığını savunarak itirazlarını sürdürmeleri durumunda, varsa, itiraz kuruluna yazılı olarak başvuruda bulunma hakları vardır. İtiraz kurulu konuyu inceleyecek, durumun başvuru sahibinin ortaya koyduğu gibi olduğunu gördüğünde, başhakemin kararını bozar.

İtiraz kurulları genellikle seçimle, atamayla veya her iki yöntem bir arada kullanılarak oluşturulabilir. Atama yapılarak kurulda yer verilecek üyelerin o etkinlikte oyuncu, antrenör, hakem gibi görevlerde olmaması yeğlenir.

Kurulun verdiği karar son karardır. Başhakem kurulun verdiği kararı uygulamak zorundadır. Başhakem itirazı yapan ilgilileri davet ederek kurulun kararını bir yazıyla bildirir. Bu bildirimde bildirimin yapıldığı tarih ve saat de yer alır. İtiraz kurulunda ele alınan tutanaklar, ifade ve savunmalar, ara ve son kararlarla yapılan yazılı bildirimin bir örneği de başhakemin yarışma dokümanları arasında yer alır.

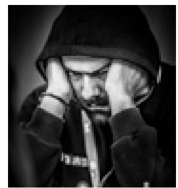
İtiraz kurulunun çalışmaları sonuçlanıncaya ve karar metni açıklanıncaya kadar o konu üzerinde hakemler, yöneticiler ve görevliler yorum ve görüş bildirecek yazılı veya sözlü açıklama yapamazlar. Gerekiyorsa bir sonraki tur için eşlendirme yapılmaz. Kurulun çalışmalarının uzun bir zamanı alması halinde, bir sonraki turun başlama saatinin aksamaması için başhakem eşlendirme için gerekli önlemleri alır.

İtiraz kurulunun olası kararlarından biri de 'oyunun kaldığı yerden oynatılması' dır. Buna yönelik bir başvuru varsa veya olası böyle bir karar oluşacaksa, başhakem söz konusu oyuncularla ilgili nasıl bir uygulama yapması gerektiğini bilmelidir.

Devam edecek…

PANDEMİ SÜRECİNDE SATRANÇ

FM Fethi Apaydın
Sporcu ve Antrenör
fapaydinus@hotmail.com

İçerisinde bulunduğumuz pandemi süreci bir çok sporda olduğu gibi satrançta da bazı zorunlu değişiklikleri ve soru işaretlerini beraberinde getirdi. İlk bakışta en az etkilenen sporlardan gibi görünse de zaman ilerledikçe satranç zorlaşmaya başladı. Bu zorlaşmanın önemli nedenlerinden biri birçok konunun ‘’yapılabilir” ve ‘’yapılamaz” arasında kalmasıydı. Bu ikilem hala devam etmekte. Yüz yüze oynanamayan maçların ve diğer faaliyetlerin online ortamda oynanabilirliği hala netleşmiş bir konu değil. Bu belirsizliğin aydınlanmasına katkıda bulunmak adına online platformlarda satrancın yeri ile ilgili sosyal medyadan en çok sorulan soruları cevaplamak istiyorum.

Online satranç turnuvaları verimli mi?

Muhtemelen her satranç sporcusu taşa dokunarak yaptığı maçı online maça tercih edecektir. Dokunduğun, kokusunu aldığın, sesini duyduğun tahtanın keyfini online platformlarda almak tabii ki çok zor. Bu alınan keyif ile ilgili bir durum. Güvenlik konusu daha farklı. Üzülerek söylüyorum ki birçok online turnuva hile sebebiyle güvenilirliğini yitirmiştir. Bilgisayar başındaki bir sporcunun kontrolü kolay olmadığı için oynanan maçlarda istenmeyen durumlarla karşılaşabiliyoruz. Sadece bu konu bile online satranç turnuvalarından soğumamız için yeterli. Fakat eğer ki elimizde olmayan bu süreç devam edecekse, mevcut durumdaki en iyi hamleyi seçmeliyiz. Bu konuda yapılan çalışmalar sonunda bazı sistemler geliştirildi ve çeşitli yazılımlar ile bilgisayar başından turnuvaya katılan sporcunun kontrolü arttırıldı. Yakın zamanda genç sporcularımız için online platformda düzenlenen Avrupa Şampiyonasını incelemenizi öneririm. Kullanılan platform konusundaki şahsi fikrim olumlu.

Online satranç eğitimi verimli mi?

Bu yoruma çok açık ve cevabı kişiden kişiye değişebilecek bir soru. Ben online eğitimleri verimli bulduğum için kurucusu olduğum kurum 7 yıl önce başladı online eğitim vermeye. Birçok faydası olduğunu düşünüyorum. En başta ciddi zaman kazanıyorsunuz. Database ve bilgisayar yardımı aldığınız için daha pratik hale geliyor dersler. Dünyanın önde gelen sporcularını gözlemlediğinizde konumları sadece bilgisayardan incelemediğini, bilgisayarda açtığı konumu tahtaya dizerek analiz ettiğini görüyoruz.
Bu yöntem donanımlı ve unvanlı kişiler tarafından günümüzün en etkili çalışma yöntemi kabul ediliyor diyebilirim.
Zararlarına gelince, online platformda öğrencinin kontrolü zorlaşır. Zorlaşan kontrolü hakimiyet ile ele alabilirsiniz. Bu da donanım gerektirir. Bir anlamda antrenörler için bir gösterge olarak da görülebilir online ders sistemi. Bir diğer zararı da normal süreçte kendisini göstermeyen fakat okul derslerinin de online sisteme geçmesinden sonra hemen hemen her sporcuda meydana gelen ‘’ bilgisayar başında fazla zaman harcama” problemi. Konunun uzmanı doktorların da ifade ettiği gibi bu durum göz sağlığı açısından biraz sakıncalı. Ders aralarında verilen belirli dinlenme süreleri ile sorunun büyük kısmı ortadan kaldırılabilir. Genel olarak online eğitimi verimli bulduğumu söyleyebilirim.

Pandemi sürecinde sporcu – antrenör ilişkisinde dikkat edilmesi gereken noktalar neler?

Antrenör-sporcu ilişkisinde usta-çırak modeline benzer bir görüşe sahibim. Son zamanların özel derse ve maddiyata dayalı yapısı inandığım bu sistemi değiştirmedi. Hararetli fakat samimi, son derece profesyonel fakat saha dışında amatör olabilen, bilgiye, disipline, donanıma ve kuvvetli iletişime dayalı sporcu - antrenör ilişkisi bana göre en doğal ve başarılı sistemdir. Sistemin belki de en önemli unsurunun kuvvetli iletişim olduğunu düşünürsek yüz yüze gelemediğiniz bu süreçte bu ilişkinin yürütülmesi zorlaşabilir. Zorlaşan bu süreç aynı zamanda aranızdaki ilişkinin geçmişi için de bir sınav kabul edilebilir. Tıpkı turnuva olmadığı halde çalışma isteğini kaybetmeyen sporcuların, turnuva olmadığı için çalışma isteğini kaybeden sporculara sağlayacağı üstünlük gibi. Normal süreç ile pandemi sürecini çalışma disiplini üzerinden kıyaslaya-

cak olursak pandemi süreci çalışma azmini çok düşüren bir süreç. Bu sebeple bu dönemde eğitim sistemi üzerinde değişiklikler yaparak ‘’ en verimli” konular yerine ‘’en canlı tutan” konular tercih edilerek sporcunun performansı yükseltilebilir. Bu oynamalar yapılırken dikkatli davranarak dersin faydasını düşürmemek konusunda dikkatli olmak gerektiğini düşünüyorum.

Pandemi sürecinde satranç merkezleri nelere dikkat etmeli?

Bu soru çok popüler. Her şeyden önce virüs konusu bizim değil doktorların uzmanı olduğu bir konu. Konunun uzmanlarının görüşleri alınmalı ve sporcuların (özellikle çocuklarımızın) sağlığın her şeyden önce gelmeli. Konuyu teknik olarak ele alırsam daha verimli bir yorumda bulunabilirim. Kulüplerin karar alma sürecinde en çok dikkat etmesi gereken nokta bana göre yüz yüze eğitime başlama kararı ve bunun uygulanma biçimi. Sadece takımların dezenfekte edilmesi, odaların ilaçlanması ve maske takılması yeterli olmamakla birlikte vurgulamak istediğim daha önemli bir nokta var. Bütün bu tedbirleri aldığınızda sporcunun fiziki yapısı ve ruhsal rahatlığı öğrenmeye uygun mu? Bu değerlendirme bence önemli. Tabii ki bu süreçte kulüplerin yaşadığı ekonomik sıkıntılar var. Bu sıkıntıların sebep olduğu ticari kaygılar ve tam olarak kuralları netleştirilememiş düzen nedeniyle her noktayı detaylı analiz etmek zaman zaman gözden kaçabilir. Bu ne kadar anlayışla karşılanması gereken bir durumsa, bir sporcunun hijyenik koşullarda ve kaliteli eğitim alma isteği de en az onun kadar haklı bir istek. Bana göre şartlar zor olsa da zor şartlar kulüplerin kendilerini göstermeleri için önemli bir fırsattır. Normal zamanda iyi veya çok iyi olduğunun iddia eden kulüplerin gerçek ağırlıkları bu zamanda belli olacaktır. Zorlaşan şartların sorumluluğu kulübe mi yüklenecek yoksa sporcuya veya antrenöre mi? Bu süreçte verilen her kritik karar çok önemli gösterge olacak ve süreç sonunda hiçbir sözün anlamı olamayacaktır. Naçizane önerim kurum çatısını bir koruma kalkanı olarak antrenör ve sporcunun üzerinde tutmaktan yanadır.

Pandemi sürecindeki tehlike

Bu başlıkla ilgili tarafıma iletişmiş bir soru olmasa da çok önemli bir konu olduğunu düşündüğüm için biraz bahsetmek istiyorum. Genelde fayda ve

zarar analizi yapıyoruz. Fakat bazı net tehlikeler var ki çok dikkat edilmeli. Hepsinin ortak noktası internet. Bilgisayar başında kalmaktan bahsetmiyorum. o sağlıkla ilgili bir durum. Ben internetin içeriğini satranç açısından değerlendirip, bu değerlendirme sonucunda tehlikeli diyorum. Çünkü internette unvanlar yeterliliğe göre belirlenmiyor. Satranç bilgisi ve donanımına bakılmaksızın herkes istediği şeyi anlatabiliyor. Açtığı sayfada adının önüne istediği unvanı yazabiliyor ve verdiği yanlış bilgilerden sorumlu değil. Bu da çok ciddi bilgi zehirlenmelerine sebep olabiliyor. Bu sebeple özellikle çocuklarımızın izlediği satranç yayınlarında hangi kişi veya kurumları dinlediklerine dikkat etmeliyiz. Lütfen çocuklarımızın yoğun olarak internet ile ilgilendiği bu dönemde satranç ve satranç dışı konularda izledikleri her şeye dikkat edelim ve çocuklarımızı internetin kontrolsüz alanından koruyalım.

Elimden geldiğince süreçle ilgili fikirlerimi paylaşmak istedim. Birçok konuda farklı görüşlerde olan kişiler olacaktır. Unutmamalıyız ki bu zor sürecin aşılmasında en çok ihtiyacımız olan şey faydalı iletişimle birlik olmaktır.

Alanımızla ilgili konuların zararlı yönlerinden veya risklerinden bahsederken hayati risk taşıyan hiçbir konu geçmedi. Her zorluğa rağmen şanslıyız ki evimizden de satranç ile ilgili çalışmalar yapabiliyoruz. Daha az risk altında olan bir grup olan satranç camiasındaki dostlarımız adına bizler için sürekli risk altında olan sağlık çalışanlarımıza yürekten teşekkür ediyorum.

Satrancın ve insan sağlığının değerini daha iyi anladığımız günlerden tahta başında turnuva oynadığımız günlere çok geçmeden kavuşmayı diliyorum.

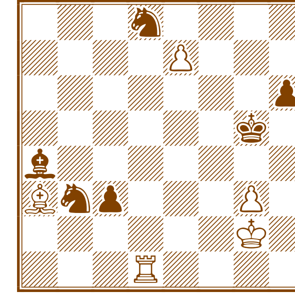

Bu sayımızın sorularını, Söyleşe Söyleşe köşemizin konuğu IA ve IO Tahsin Aktar'ın kendi seçkisiyle sunuyoruz sizlere.

Bakalım sizler de usta hocamız gibi konumları doğru değerlendirerek, doğru sonuçlara ulaşıp doğru kararlar verebilecek misiniz?

Fatma Yılmaz
Uluslararası Hakem ve Antrenör
fyakademi@gmail.com

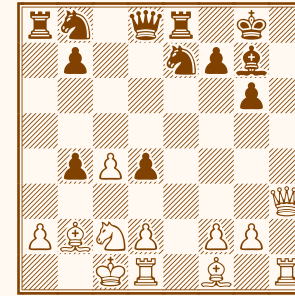

w♔g2,♗a3,♖d1,♙e7,g3/b♔g5,♘b3,d8,♗a4,♙c3,h6

1

90 dakika ve her hamlede 30 saniye eklemeli oyun temposu uygulanan bir turnuva. Beyaz taşlarla oynayan oyuncu e7'de bulunan piyonunu terfi etmek amacıyla e8 karesine dokunduruyor. Sonra bu kareye terfi etmekten vazgeçerek d8'de bulunan at taşını alarak terfi hamlesini vezir olarak tamamlıyor. 49. d8V+. Siyah taşlarla oynayan oyuncu satranç saatini durdurarak hakeme başvuruyor. Rakibinin d8 karesine terfi edemeyeceğini, e7 piyonunun e8 karesine dokunduğunu bildirerek itiraz ediyor. Hakem itiraz haklı bularak e7 piyonunun e8 karesine dokunduktan sonra başka karede terfi edemeyeceğine karar veriyor.

Bu uygulamaya nasıl bir yorum getirebilirsiniz? Kendinizi ve bildiklerinizi bir yoklayın isterseniz.

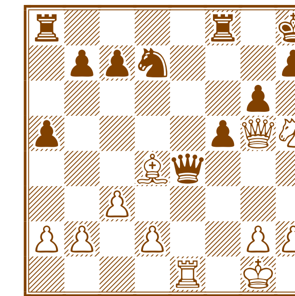

w♔c1,♕h3,♘c2,♗b2,f1,♖d1,h1,♙a2,c4,d2,f2,g2/b
♔g8,♕d8,♘b8,e7,♗g7,♖a8,e8,♙b4,b7,d4,f7,g6

2

90 dakika ve her hamlede 30 saniye eklemeli oyun temposu uygulanan bir turnuva. Beyaz taşlarla oynayan oyuncu 44. Ae4 hamlesini yaptıktan sonra saatine basmadı. Rakip oyuncu da 44. … Af5 hamlesini yaptı. Beyaz taşlarla oynayan oyuncu, rakibine, önceki hamlede yaptığı hamlesinin geçersiz olduğunu gördüğünü bunu düzeltmek istediğini söyledi. Rakip oyuncu bu düzeltme istemini kabul etmeyeceğini söyledi. Satranç saatini durdurarak hakeme başvurdu. Hakem, beyaz taşlarla oynayan oyuncuya “Hamlenizi düzeltemezsiniz. Rakibiniz de yeni hamlesini yapmış. Siz de geçersiz hamle yaptınız.” dedi. Üstelik bunun oyuncunun ikinci geçersiz hamlesi olduğunu ve oyunu kaybettiğini de bildirdi. (0-1)

Hakemin bu uygulaması için ne düşünürsünüz?

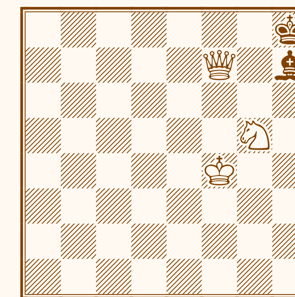
w♔g1,♕g5,♗d4,♖e1,♙a2,b2,c3,d2,g2,h2/b
♔h8,♕e4,♘d7,♖a8,f8,♙a5,b7,c7,f5,g6,h7

3

90 dakika her hamlede 30 saniye eklemeli tempoyla onanan bir oyun. Hamleler şöyle gelişiyor: 64. Vg5 Vxe4 65. Fxd4+ Vxe1++ Hakem mat kararını onaylıyor. (0-1)

Ancak beyaz taşlarla oynayan oyuncu aynı hamlede kendisinin ‘şah’ dediğini, rakibinin böyle bir hamle yapamayacağını söylese de bu itirazı çözüm getirmiyor. Hakem kararını uyguluyor. Oyuncu kuralı öğrenmek istediğinde, hakem: “Rakibinizin yaptığı Vxe1 hamlesi geçerli bir hamledir. Bu hamlenin yapılmasını engelleyen bir durum yoktur.” diyor. Hakemin otoritesine güvenen oyuncu sonucu kabulleniyor.

Hakemin otoritesine güvenmek gerekir de bir de siz çözümlemeye gayret gösterin bakalım hakemin yaklaşımını.

w♔f4,♕f7,♘g5/b♔h8,♗h7

4

90 dakika ve her hamlede 30 saniye eklemeli tempoyla oynanan turnuvada. “Beyaz taşlarla oynayan oyuncu 54. Vxh7+ mat hamlesini yaparak koltuğuna yaslanıyor. Siyah taşlarla oynayan oyuncu hakeme, rakibinin bir eliyle fil taşını tahta dışına çıkarırken diğer eliyle de vezir taşını yeni yerine koyarak hamlesini yaptığını anlatıyor. Hakem oyunculardan hamlenin bu şekilde geliştiğini öğreniyor. Daha önce bir geçersiz hamlesi olan beyaz taşlarla oynayan oyuncuyu, hakem, bu ikinci geçersiz hamlesinden dolayı yenik sayarak maçı bitiriyor (0-1). Bu karardan sonra sosyal medya dahil tartışmalar başlıyor.”

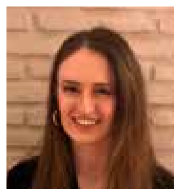
Sosyal medya ne kadar önemli diye düşünmeden hakemin neye göre karar verdiğini düşünün bir yol bence.

Soruların yanıtları, Söyleşe Söyleşe'nin sonundadır.

MAKALE

PANDEMİ SÜRECİNDE PSİKOLOJİK BECERİLERİ NASIL DÜZENLEYEBİLİRİZ?

Büşra Arığ
Klinik & Spor Psikoloğu

Tüm Dünya'da olduğu gibi Koronavirüs uzun bir süredir gündemimizi meşgul etmeye devam ediyor. Daha önce deneyimlemediğimiz yeni bir süreçten geçiyoruz. Temelde bir insanın içinden geçtiği süreci anlamak, verdiği tepkileri anlamaktan geçiyor. Koronavirüsü ilk duyduğumuz günlerde her birimiz çok farklı tepkiler verdik. Bazılarımız bu durumun oluşturduğu tehlikelerden, belirsizliklerden dolayı kaygı duyarken bazılarımızsa bu durumu oldukça rahat karşıladı. Süreç içinde düşüncelerimiz, hassasiyetlerimiz değişti. Önceliklerimize ulaşmak için çeşitli çözümler üretmeye çalıştık. Yaş fark etmeksizin elimizden geldiğince sosyal platformlar üzerinden satranca devam ediyoruz. Online turnuvalar, sosyal mecralar üzerinden dersler, video paylaşımları ve benzeri birçok uygulamayla birlikte elimizden geldiğince satrançtan uzakta kalmadan bu süreci geçirmeye

çalışıyoruz. Tabi ki geçen zamanla birlikte eski yaşantımıza, yaptığımız aktivitelere, sosyal hayatımıza da özlem duyuyoruz. Ne zaman karşılıklı hiçbir tedirginlik duymadan el sıkışıp başarılar dileyerek turnuvalar yapabileceğimiz, turnuvalarda edindiğimiz arkadaşlarımızla maskelerimiz olmadan yüz yüze görüşebileceğiz halen netlik kazanmış bir durum değil. Kendi kontrolümüz altında olmayan sebeplerden dolayı oluşan bu yeni normalimizde biz neler yapabiliriz aslında biraz bunu düşünmemiz gerekiyor. Sürecin uzun olmasından kaynaklı her birimizin kafasında farklı soru işaretleri beliriyor. En çok karşılaştığım soruların bazılarını sizler için cevaplamaya çalışacağım.

Odaklanmamda, motivasyonumda, hedeflerimde oluşan değişimleri nasıl yönetebilirim? Süreci daha sağlıklı atlatmak adına neler yapabilirim? Ne zaman eskisi gibi turnuvalarda oynayabilirim, acaba bu süreç geçtikten sonra eskisi gibi oynayabilecek miyim? Bu süreç satranç bilgimi, performansımı düşürdü mü? vb. soruların cevaplarını merak ediyor olabilirsiniz. Fakat bu soruların cevaplarını önceden öğrenebilmeniz pek mümkün gözükmüyor sanıyorum ki cevaplarını yaşayarak öğreneceğiz. Pandemi dolayısıyla ortaya çıkan yeni durumda kendi kontrolünüz altında olmayan şeyleri düşünmeniz, an içinde olmanızı haliyle odaklanmanızı da zorlaştırıyor olabilir. Sizi odaklanmaktan geri koyan şeyin ne olduğuna bakmakta fayda var. Örneğin; kaygı duyuyor olabilirsiniz. Bunu kabul etmeniz, geçici bir süreç olduğunu kendinize hatırlatmanız, süreci daha sağlıklı atlatmanız konusunda yararlı olacaktır. Gelecekte ne olacağından ziyade şu anda oluşan şartlarda kendinize katabileceğinizin en iyisini katmaya çalışmanız odaklanmanızı da olumlu etkileyecektir.

Hedef konusunda "Sahip olduğunuz uzun vadeli plana inanmanız gerekir, ancak sizi motive edecek ve ilham verecek kısa vadeli hedeflere ihtiyacınız vardır" diyor Roger Federer. Hedefler sizlere rehberlik eder. Sizi yolda tutar. Doğru hedefleri belirlemeniz motivasyonunuz açısında büyük bir önem teşkil eder. Hedefin aşamalarına daha yakından bakmak için sonuç, performans ve süreç olmak üzere hedefi üçe ayırabiliriz. Sonuç hedefleri yarışmaya dayanan hedeflerdir. Örneğin; bir turnuva kazanmak, madalya almak herhangi bir rakipten daha fazla puan elde etmek gibi fakat koronavirüs sürecinde kendinize bu tür hedefler belirlememiz çok gerçekçi olmayacaktır. Performans hedefleriyse genel olarak karşınızdaki rakipten bağımsızdır. Günde 1 saat çalışmak veya haftada 5 maç yapmak bir performans hedefi olabilir. Performans hedefleri sporcunun kendi-

sini karşılaştırabileceği öznel hedeflerdir. Süreç hedefleriyse, kişinin performansını gerçekleştirdiği ya da iyi bir performans gösterdiği süreçte uygulaması gereken püf noktalara odaklanmasıdır. Pandemi sürecinde performans ve süreç hedeflerine yoğunlaşmanız etkili bir hedef belirlemek için daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Kısa ve uzun vadeli olmak üzere çeşitli hedefler belirlemek, hedefleri kaydetmek sizlere planlama konusunda yardımcı olabilir. Kimi zaman geleceğe yönelik uzun vadeli hedeflerinizi hatırlayıp onlara ulaşmanın belirsizliklerden dolayı zor olduğu düşüncesine kapılabilirsiniz. Tam olarak bu noktada yapmanız gereken şey yaşadığımız bu sürece uygun hedefler belirlemek olacaktır. Hedef sadece performansı gösterdiğiniz maç yaptığımız anla alakalı, turnuvalarla alakalı olmak zorunda değildir. Antrenman yapmayı ve antrenman sürecini de adım adım planlayıp bir hedef haline getirebilirsiniz. Geçmiş maçlarınıza bakıp çalışmanız, kendinizi geliştirmeniz gereken noktaları belirleyip o konular üzerine hedefler belirleyebilirsiniz.

Sporcular hedef belirlerken isteklerini gözden geçirip bu konu üzerine aile ve antrenörlerinden destek alabilirler. Özellikle süreci yönetirken antrenörün geri bildirimleri ve değerlendirmeleri sporcuya yön verecektir. Hedefin ulaşılabilirliği, açık ve net olması önemlidir. Çıtayı çok yükseğe koymak hedefe ulaşmaya çalışırken motivasyonunuzun düşmesine ve hedeften uzaklaşmanıza neden olabilir bu sebepten ihtiyaçlarınızı ve isteklerinizi göz önüne alarak hedef belirlemelisiniz. Uzun saatler veya yapmakta zorlanacağınız şeyler yerine adım adım ilerleyebileceğiniz hedefleri belirlemek ve bu hedeflere zamanla ulaşmak motivasyonunuzu da arttıracaktır. Birçoğumuzun zorlandığı şu günlerde severek yaptığınız zamanınızı güzel değerlendirmenize yardımcı olan sporla ilgili ilk hedefinizin keyif almak olması kendinizi bu konuda zorlamamanız süreci daha kolay atlatmanıza destek olur.

Hepimize yabancı olan bugünlerde motivasyonunuzda dalgalanmaların olması zaman zaman düşüşlerin gözlemlenmesi oldukça normaldir. Sürecin size getirebileceği olumlu sonuçlara odaklanmanız uzun vadede fırsatları önünüze çıkaracaktır. Bu süreci dinlenme ve eksiklikleri gidermek için bir fırsat olarak görebilirseniz yeni oluşturduğunuz hedeflerinizle birlikte gelişim sağlayarak pandemiyi fırsata çevirebilirsiniz. Herkesin motivasyon şekli, türü farklılık gösterebilir. Motivasyon sabit bir düzlemde paralel olarak gelişim göstermez kimi zaman yükselişteyken kimi zaman düşüşte olabilir. Böyle zamanlarda sporcular kendilerine destek sağlayacak rehberlere ihtiyaç duyabilirler. Bu noktada hedef belirleme konusunda belirttiğim gibi sporculara yol göstermede aile ve antrenörlerin desteği gereklidir. Sporcuların bu süreç içinde yaptığı çalışmalar, online turnuvalar üzerine eleştirel bir tarz yerine yapıcı ve olumlu bir dille alacağı geri bildirimler sporcunun gelişimine olumlu katkılar sağlayacaktır. Güveni arttırıp daha büyük çaba ve enerji harcama konusunda ilham olmak motivasyonu pekiştirecektir. Kupa, plaket, madalya, oyuncak veya herhangi bir dışsal ödül

sunarak sporcuyu motive etmek yerine sporcunun içsel motivasyonunu arttıracak yöntemler geliştirmeye çaba sarf etmek sadece pandemi sürecine değil sporcunun tüm sportif yaşamına katkı sağlayacaktır. Zevk alarak, severek, heyecan duyarak kişinin tamamıyla kendini geliştirmek, yaptığı işte ustalaşmak adına çaba sarf etmesini içsel motivasyon olarak görebiliriz. Çalışma sürecinde, online ders ve maçlarda sporcunun sonucundan bağımsız yaptığı iyi şeylere odaklanmak, çalışmaların içeriğini ve sıklığını şekillendirmek, sporcunun başarılı olduğu konulara atıfta bulunmak ve yukarıda bahsettiğim gibi gerçekçi ve adım adım oluşturulacak hedefler sporcunun içsel motivasyonuna katkı sağlayacaktır.

Olumsuza vakit ayırmak, geleceğin endişeleriyle oyalanmak yerine kendinizin, ailenizin, öğrencilerinizin ve çocuklarınızın gelişimlerine, şu anı en iyi şekilde geçirmeye vakit ayırmanız aslında geleceğe yapacağınız bir yatırım olacaktır. Kontrol edemediğiniz şeyleri bir kenara bırakarak sevdiğiniz sporun size kattıklarını düşünmeye vakit ayırabilirsiniz. Pandemiyi bir fırsata çevirmekten bahsederken kendinizi geliştirmek adına her anınızı doldurmaktan bahsetmediğimi de belirtmek istiyorum. Kendi ihtiyaçlarınız dâhilinde size, ailenize, öğrencinize, çocuğunuza ne iyi geliyorsa onu yapmaya çalışmalısınız. Yazımla ilgili görüş ve önerileriniz için busraarig@gmail.com adresinden bana ulaşabilirsiniz. Satrancın hepinize iyi gelmesi dileğiyle…

Kaynak:

- *Foundation of Sport and Exercise Psychology kitabından ve AASP yönergelerinden tavsiyelere de yer verilmiştir.*

KİMİM BEN?...

Yıl 2999. Persona ülkesi insanları yeni bir güne uyanıyor. Anima birazdan iş yerinde sorumlu olduğu çocuklarla çalışmaya başlayacak. Eşi Animus ise çoktan uyandı ve evden çıkarak işine başladı. Küçük çocuklar kabuklarında uyumaya devam ederlerken yetişkinler yeni dünyanın acımasız koşullarında günlerini iyi geçirebilme telaşındalar. Neredeyse tek istekleri var; işlerini bitirip kabuklarına geri dönebilmek…

Destina Ongun

Aytaç Kendircioğlu
Psikolog

Mask gezegeninin eski halini, geçmişi anlatan görüntülerden öğrenen insanlar bu yeni dünyaya anlam veremiyorlar bazen. Eski zamanlardaki ilkel yaşantıları iç geçirerek izliyor ve her gün onlarca maske takarak günlerini geçiriyorlar. İşte Anima söz konusu maskelerinden ilkini, "eğitmen" maskesini taktı ve çocuklara yeni bilgiler öğretebilmek için konuşmaya başladı. Çocuklardan bazıları Anima'dan korkuyor, çünkü Anima soru sorulmasından hiç hoşlanmıyor ve çok sert karşılıklar verebiliyor. Ancak Anima'yı çocukların anne babaları çok seviyor ve anlam veremiyor Anima'nın sevilmemesi, hatta ondan korkulmasına. Bunun başlıca nedeni Anima'nın onların yanında çok daha olumlu özellikler içeren "sempati" maskesini takıyor oluşu. Anima veliler dışında amirleri ile de çok iyi ilişkiler kurabiliyor taktığı "itaatkâr" maskesi sayesinde. Övgüyle söz ediyor amirleri ondan ve diğer çalışanlara örnek gösteriliyor. Bazı yakın ilişkide olduğu arkadaşları var Anima'nın. Öğle aralarında ya da iş çıkışlarında onlarla görüşüyor ve az da olsa rahatlayarak dönüyor evine. Onlarla birlikteyken çocukların da velilerin de amirlerinin de dedikodusunu yapabiliyor. Aslında bu işi çok sevmediğini, sırf hayatını sürdürebilmek için yapmak zorunda kaldığını söylüyor. Ancak arkadaşlarının hepsine aynı güveni duymadığından, "ne olur ne olmaz" maskesini takıyor sıklıkla. "Temkinli" maskesini takmadığı yer neredeyse yok denilecek kadar az. Çünkü herkesin bir beklentisi var kendisinden ve sevilmek, sayılmak, onay görmek için bu maskelerle yaşaması gerektiği daha küçük yaşlarda öğretilmiş ona. Akşam evine gittiğinde işi kolaylaşacağına daha da zorlaşacak. Çünkü evde hem "iyi eş" hem de "iyi ebeveyn" maskelerini başarıyla kullanmak zorunda. Bir kez küçük oğlu Anminik'e kızdığında onun "Seni sevmiyorum" demesi hala kulaklarında çınlıyor. Eşi de istediği gibi davranmadığında evde onu yok sayıyor, tıpkı zamanında anne ve babasının birbirlerine yaptıkları gibi… Anima öyle mutsuz bir evlilik sürdürmek istemiyor, kendisinden kaçan çocukları olsun istemiyor. Anne ve babasının sevgisini kazanabilmek için onların istediği, aslında hiç de sevmediği eğitmenlik mesleğini yapmaya başladığında da aynı şeyleri istiyordu; ters düşmemek, onaylanmak, sevilmek… Şöyle bir geçmişe baktığında gerçekten nasıl biri olduğunu, neler yapmak istediğini anımsamakta zorlanıyor. İlkel yıllardaki insanlara özlemi de bu yüzden büyük olasılıkla. Onlar gibi "kendi" olabilmeyi çok istiyor. Ancak yeni dünya düzeni buna izin vermiyor, Mask gezegeninde artık böyle şeylere yer yok. Persona ülkesi insanlarından çok küçük bir kesim buna baş kaldırmış ve sürekli "lanetli" maskesi takma cezasına çarptırılmışlardı. Hayır hayır, öyle olmak da istemiyor! Ama kendi kendine sormadan da edemiyor: "Kimim ben?"

Aslında 2999 yılı insanlarının özlem duyduğu ilkel yaşantılara belki bizler de zaman zaman özlem duymuyor muyuz?...

sonucu ise yıkım olacaktır. Peki gerçek hislerimiz, isteklerimiz ve arzularımız bir maskenin ardına gizlenirken; bizi toplum etiği ve toplum kurallarının içinde tutan bir maske yüzümüze yapışırsa ne olur? Rolünden çıkamayan bir aktör, benliğine ulaşamayan bir insan kendine veya topluma ne kadar yararlı olur? Yavaş yavaş tükenen bilinç, sonunda bireyin arzularını da yanına alarak vücudu terk eder ve birey yalnızca bir maske olur. Bilinçsizce baskılanan arzular, duygular ve düşünceler bir süreden sonra dışarı çıkma arzusuyla maskemize baskı yapmaya başlar ve sonunda özgür kaldığında birey, kendini bir krizin ortasında bulur. Bu kişilik krizi, maske ile gerçeğin ayırt edilmesinin zorluğu karşısında çözümlenmesi zor ve yorucu olacaktır." (Destina ONGUN)

1966 Yapımı "Persona" filmi de bu konuyu işler ve psikolojik film alanında bir başyapıt olma özelliğini taşır. Dram ve gerilim türündeki filmde, başrol oyuncusu tiyatro oyunu sergilerken aniden susar ve konuşamamaya başlar. Gittiği doktor seanslarında onun konuşamamasının aslında bilinçli bir tercihten ortaya çıktığı anlaşılır. Susarak hiçbir maske takmamış olacak ve böylelikle belki de kendi olmayı başarabilecektir…

Jung'a göre toplum tarafından tepki görmemek için, gizlediğimiz yanlarımızı kapatan "Maskeler" tehlikelere karşı bizi koruma işlevine sahiptir. Aslında çocukları pek de sevmeyen birinin

NEAK (Alican Arımaz)

"Carl Gustav Jung'a göre Persona veya maske, dünyaya gösterdiğimiz dış kabuğumuzdur. Bir aktör gibi, dış dünyaya sunduğumuz rolümüz, yüzümüz, maskemizdir. Sanılmasın ki bu maske bir yalanı temsil eder; Persona, dış dünyaya göstermek istediklerimizi, kabuğumuzu kapsar yalnızca. Nasıl ki bir meyvenin kabuğu bir insanı renkleriyle kendine çeker; her insanın oluşturduğu maske de sosyal toplumlarda onu istenilir kılar ve işlevselliğini arttırır. Fakat bu işlevsellik, maskemizle benliğimiz ayırt edilemez olduğunda yitirilir. Eğer bir birey, maskesini olması gerekenden çok benimser ise, işte o zaman benlik yavaş yavaş yok olmaya başlar. Benliğin yerini bir maskenin, Persona'nın almasının

Başka insanlarla ilişki kurmak için taktığımız maskelerimizin asıl kişiliğimizi de yansıtır özellikte olması mı gerekiyor yoksa her koşulda bir şeyleri elde edebilmek uğruna her türlü maskeyi kullanmamız mı gerekiyor? Kimi zaman kendimize sorduğumuz sorulardan biri bu. Özellikle kendimizle çeliştiğimiz zamanlarda.

NEAK (Alican Arımaz)

eğitmenlik yaparken bir maske takması neredeyse bir zorunluluktur. Karşıt durumda işini yapamayacak, çıkarlarına ters düşen davranışlar ya da sözler sergileyecektir. Aynı kişi farklı ortamlarda farklı maskeleri kullanabilir. Ailesi içinde iyi bir anne/baba, kendi anne babası için iyi bir evlat, arkadaşları için iyi bir sırdaş… Ancak burada önemli olan kullanılan maskelerin gerçek kişilikten ayırt edilebilme durumudur. Çünkü bazı durumlarda çok kullanılan maske fazla benimsenir ve içselleştirilirse, ortaya çıkan bu maskenin diğerleri ile çatışmaya girmesi ve kişinin kendine yabancılaşması söz konusu olacaktır.

Bazen duygularımızı gizlemede kullanıyoruz maskeleri. Örneğin bir turnuvada… Delicesine kaygı duyarken oyunu kaybetmekten… Rakibimizi kendimizden üstün gördüğümüzde… Elimizden geldiğince ustalıkla oynamaya çalışıyoruz rolümüzü, "özgüven" maskesini takıyor ve maçımıza başlıyoruz. Gözlerimiz bizi ele vermesin diye, odaklanmayı da kolaylaştırmak adına türlü şeyler yapıyoruz. Peki acaba bu durum aslında bir yalan mı, gerçek olmayan bir "ben"i oynuyor olmam beni benden uzaklaştırıyor mu?... Özgüveni her alanda her zaman zirvede tutabilmek ne derece olası?... "Mış gibi yaparak" role soyunmak, bir süre sonra bizi gerçekten o rolün insanı yapabilir mi?...

O zaman ne yapmalı? Acaba pandemi nedeniyle elimizde olmadan sosyal yaşamdan uzaklaşmışken bunu bir fırsata dönüştürebilir miyiz?

Sanırım ilk adım maskelerimizin farkına varmak. Bir düşünelim, gün içerisinde hangi maskeleri takıyoruz? Bunlardan hangisi kişilik yapımıza uygun, hangisi aslında bizi hiç de temsil etmeyen bir maske? Bu maskelerin hangileri bizim toplumdaki yerimizi tehlikeye sokmamak için gerekli bir maske? O maskelerden hangi ya da hangilerini kullanmadığımızda neler yaşayabiliriz? Acaba bazı maskeler bizim için gereksiz olabilir mi? Belki de yanlış algıladığımız bazı şeyler var, kendimizle ilgili farkındalığımız düşük ve biz aslında hiç de gerekli olmayan maskeleri boşu boşuna yük ediyoruz. Kim bilir, belki de o maskeyi kullanmadığımızda daha bir kendimiz olacağız ve bir kaosa düşmeden yolumuza devam edebileceğiz.

Kendimizi önce kendimizle tanıştıralım ve soralım kendimize: Kimim ben?...

Jung'dan yola çıkarak soruyu yanıtlamak gerekirse, evet. Ancak bu rolü gerekli gereksiz her alanda oynamaya kalkmak kendimizden uzaklaşıp bir yalanı oynamaya başlamaya benzer. Az önceki sporcuyu örnek gösterirsek; söz konusu sporcunun korkuları ile yüzleşmesi, farkındalığını arttırarak eksiklerini gidermesi kalıcı bir çözüm olacaktır. Diğer türlü altı boş bir özgüven ona derece kazandırmak yerine kötü bir ün kazandırabilecektir.

*Görseller için Alican ARIMAZ ve Destina ONGUN'a teşekkür ederim.

YEDİ HAMLEDE MAT

SON HAMLEYİ YAPABİLEN KAZANIR!

Mavikale'nin bu sayısında, en büyük arzusu eşsiz bir satranç takımıyla satranç oynamak olan bir kadının öyküsünü anlatan bir filmi tanıtacağım: Yedi Hamlede Mat

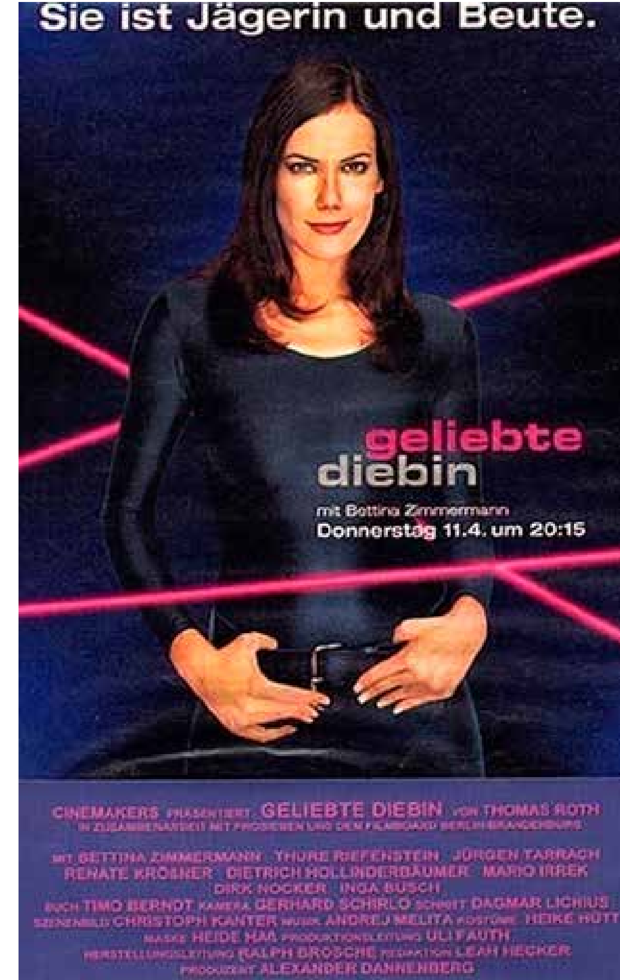
FİLMİN KÜNYESİ	
Türkçe adı	Yedi Hamlede Mat, Son Hamle
Orijinal adı	Geliebte Diebin
İngilizce adı	Seven Moves to Checkmate
Yönetmen	Thomas Roth
Yapım yılı	2002
Yapımcı ülke	Almanya
Orijinal dil	Almanca
Süresi	92 dakika
Eserin yazarı	Timo Berndt
Oyuncular	Bettina Zimmermann, Thure Riefenstein, Jürgen Tarrach, Renate Krößner, Wolfgang S. Zechmayer, Thomas Nötzig, Dietrich Hollinderbäumer
IMDB Puanı	5.8

Perde bir Alman kentinin gecesine açılır. Lüks bir otomobilin arka koltuğuna kurulmuş, genç ve güzel bir kadın, şoförü onu hedefine doğru götürürken ne istediğini bilen ve kendinden son derece emin bir izlenim vermektedir. Kadının telefonu çalar ve arayan kişi gittiği yerde sıkı güvenlik önlemleri ile karşılaşacağını, bu gece işinin çok daha zor olacağını haber verir. Kadın bu uyarıdan sonra da hiçbir endişesi yokmuş gibi özgüvenli tebessümünü sürdürür.

Gerçekten de, seçkin ziyaretçileri ağırlayan gösterişli bir malikâneye giren konuklar kalabalık bir polis ekibi tarafından kameradan izlenmektedir. Gizemli kadın, bütün konuklar gibi davetiyesini vererek geçer malikânenin ana kapısından. Geniş salonda, beklendiği gibi seçkin insanların davetli olduğu, bir kokteyl verildiği anlaşılır. Kadını içeride karşılayan orta yaşlı bir adam olan Dr. Hartung, onun güzelliğinden çoktan etkilenmiş görünmektedir: "Size bu büyüleyici kadını tanıtayım, Bayan Jill. Bu genç ve güzel kadın bana hayat verdi, sevinç getirdi!"

Prof. Dr. Ergin Çiftçi
Sporcu
erginciftci@gmail.com

Yedi Hamlede Mat filminin afişi.

Jill Monhaupt bu iltifatı karşılıksız bırakmaz, beyefendinin kendi sanat galerisinin sanattan çok iyi anlayan bir müdavimi olduğunu söyler. Jill'in dedikodusunun, kendisi daha gelmeden yapıldığı gruptaki bir başka erkeğin çıkışıyla anlaşılır: "Şöhretiniz sadece sanat dünyasıyla sınırlı değil, duyduğum kadarıyla satranç oyununda uzmansınız ve satranç kulübünün üyelerinden birisiniz. Bu sırada, bunu söyleyen adamın önünde gösterişli bir satranç takımı olduğu görülür, muhtemelen iki adam arasında sürmekte olan ve Jill'in gelişiyle kesilen bir oyun vardır. Dr. Hartung sorar: "Bu söylenenler gerçek mi yoksa bir efsane mi?" Jill, göz ucuyla baktığı satranç tahtasını kast ederek dokuz hamlede mat olduğunu söyler. Bu beklenmedik iddia erkekleri şaşırtmıştır: "Şaka mı yapıyorsun?" Jill sanki onları rahatlatmak ister gibi "Evet!" der ardından daha kuvvetli bir hamle yapar: "Aslında, sadece yedi hamle yeterli!"

Jill, ardından bu seçkin davetin yapıldığı gösterişli malikânede kendini kaybettirir. Üst kata çıkar, balkona geçer, oraya önceden kendisi için bırakıldığı anlaşılan bir çantaya ulaşır. Çanta açıldığında onu kimliğini gizleyecek siyah bir kıyafet ve tırmanış için tasarlanmış araç gereçler çıkar. Jill'in az önce çizdiği profil ile hiç de uyumlu olmayan işlere girişmek üzere olduğu anlaşılır. Yasadışı bir eyleme kalkışacağı açıktır ancak hedefi bu gösterişli malikâneden çok, ona hemen komşu olandır. Bahçesinde, eğitimli köpekleriyle devriye gezen güvenlik görevlileri olması hedefinin önemli bir mekân olduğunu hissettirmektedir. Jill, havadan kurduğu bir ipli ulaşım düzeneği ile güvenlik görevlilerine fark ettirmeden komşu binaya ulaşmayı başarır. Ardından bacadan baş aşağı pozisyonda inerek şömineye kadar uzanır. Tabana hiç dokunmadan, ortama saldığı bir gaz sayesinde, ulaştığı odanın lazer ışıkları ile alarm düzeneği kurulmuş bir yer olduğunu anlar.

Tam bu sırada, buraya yapılacak tecavüzü önceden haber aldığı anlaşılan polis ekibini görürüz. Şömineli odaya da kamera yerleştirilmiş, Jill orada görünür görünmez ekip hareketlenmiştir. Ekibin içinde sözü geçtiği anlaşılan Müfettiş Böge, ekibin içindeki sigorta müfettişi David Assmann'ın itirazına rağmen harekete geçer.

Jill, tabana dokunmadan, şöminenin üstüne dizili heykelcikleri görmüş ve onların içinden yalnızca birini almıştır. Polislerin odaya girişi tam da bu sırada olur. Yakalanmak üzere olduğunu düşündüğümüz Jill bizi bir kez daha şaşırtır ve çevikliğiyle buradan kurtulur, ancak binadan tam çıkmak üzereyken tuzağa düşürüldüğünü anlar. Polis ekibinden ayrılan iki sigorta müfettişi bir acil durum çıkışı gibi dizayn ettikleri bir kamyonet kasasını çıkış kapısına dayamış, Jill bu kasaya girince kasanın kapısını kapatarak bulunduğu mekânı bir hücreye dönüştürmüştür. Kamyonet, korunan binadan çıkınca bu iki sigorta müfettişinin aslında polisten ayrı çalıştıkları ve daha farklı bir niyetleri olduğu anlaşılır. Aracı ücra bir yerde durdurup kamyonetin kasasını dikkatlice açınca bir sürprizle karşılaşırlar. Jill, tavan penceresini açarak kaçmış, ancak büyük gayret göstererek çaldığı küçük heykelciği geride bırakmıştır. Heykelcik aceleyle kaçarken düşürülmüşten çok bilerek düzgün biçimde bırakılmış gibi görünmektedir. Onu eline alan Müfettiş David Assmann, hedefini elinden kaçırmanın öfkesiyle, az önce çalınan heykelciği yere çarpar!

Jill, satranç kulübünde.

Jill'in gerçekten de satranç kulübünün müdavimlerinden biri olduğu anlaşılır. Bu seçkin satranç mekânının garsonu, yarıda kalan oyunları sakladıkları çekmecelerden Monhaupt-Balzer etiketi taşıyanı açar. Gerçekten de yarım kalmış bir oyununun taşlarının dizili olduğu satranç tahtasını alır ve özenle taşıyarak Jill'in masasına götürür. Jill, "Teşekkür ederim, ama bugün satranç oynayamayacağım." deyince garson bedenen orada olmayan rakibin mesajını iletir: "Bay Balzer bana son hamlesinin ne olduğunu size iletmemi istedi." Bunu duyan Jill garsonun sözünü keser: "Tahmin etmeme izin verin!" Tahtaya kısa bir süre baktıktan sonra da aday hamleyi telaffuz eder: ♘**e5** (Diyagram 1). Garson hamlenin doğruluğunu gülüşü ve baş sallayışıyla onaylarken hamleyi tahtada kendisi yapar. Jill doğru hamleyi bulmuş olmaktan mutluluk duyarak mırıldanır: "İyi bir oyuncunun hamlelerini tahmin etmek güç değil! Zaten yapılabilecek doğru hamle sayısı da çok fazla değildi." Garsonun ayrılmasıyla masada tek başına kalan Jill siyah taşlarla yapacağı hamleyi düşünürken masasına hiç beklemediği bir ziyaretçi gelir. Kendini tanıtan David, hem erkekler için kravat zorunluluğu olan bu kulübün hem de Jill'in tekin olmadığı imasında bulunur. Jill, bu seçkin kulüp için gerekenin para değil zekâ düzeyi olduğunu söyleyerek bu yeni rakibini tartmaya başlamıştır bile. Bu sırada yeni ziyaretçiyi fark eden garson yarıda kalan maçın dizili olduğu tahtayı kaldırmış, taşları hamle yapmaya hazır biçimde dizilmiş yeni bir tane getirmiştir. "Satranç, iyi bir oyuncunun kaybedeceğini anlayınca terk ettiği oyun değil miydi?" diye sorar David. Bu hamleyi gören Jill, karşısındakine kendisinin kolay lokma olmadığını anlatmak ister gibi sorar: "Satrançta en enteresan taşın hangisi olduğunu biliyor musunuz?" David "Vezir" yanıtını verince Jill yanıtı onaylar gibi devam eder: "Öngörülemez, sürprizlerle doludur!" David, karşısındaki bu güçlü kadın ile bir satranç taşı olan vezir arasında bir benzerlik kurulmak istendiğini anlamış gibi seçer sözlerini: "Ama vezir de diğer taşlar gibi kurallara uymak zorundadır ve her taşın alınabilir olduğunu unutmayın." David, bunu sanki rakibine şah çeker gibi söyledikten sonra masadan kalkıp dönüp giderken, bir satranç taşının tahtayla temasından kaynaklanan sesi duyunca Jill'in bir hamle yaptığını anlar, yeniden Jill'e doğru döner ve yapılan hamleye bakar. Siyahlarla oynayan Jill, vezirinin önündeki piyonu iki kare ileri sürmüştür. David'in hamlesi şaşırtıcı değildir: "Oyuna her zaman Beyaz başlamıyor muydu?" Jill yine akıl dolu bir hamle yapar: "Ben ilk hamlenizi zaten yaptığınızı ve hamle sırasının bana geçtiğini düşünmüştüm!".

David ve Müfettiş Böge, Jill'i partiye davet etmiş olan Dr. Hartung ile görüşür. Dr. Hartung, Jill'e yöneltilen suçlamayı son derece saçma bulur. Jill, oldukça saygın ve varlıklı bir insandır, böyle bir hırsızlık girişiminde bulunduğu iddiası son derece yersizdir. David, çalınan heykelciklerin hiçbirinin satışa çıkmamış olduğunu bu nedenle konunun parayla bir ilgisi olmadığını düşündüğünü söyler. Bununla birlikte davete gelenler başından itibaren fotoğraflanmış ve Jill'in malikâne ana kapısından iki kez girdiği tespit edilmiştir, öyleyse bir kez de dışarı çıkmış olmalıdır ve malikâneyi ön kapıdan terk etmediği açıktır. Bu güçlü kanıt onu hemen yakında gerçekleşen hırsızlığın baş şüphelisi yapmaktadır. Ancak bu gizemli kadın gerçekten suçluysa neden heykelciklerin peşindedir?

David de bu eylemin nedenini bilmemektedir. Bildiği tek şey söz konusu heykelciklerin hepsinin Hint ya da Pers kökenli olduğu, milattan önce 400 yıllarına, Büyük İskender ya da Gupta Hanedanlığı dönemine ait oldukları ve fildişinden yapıldıklarıdır. Bu kadar eski oluşları onları elbette çok değerli kılmaktadır. Ne anlama geldikleri ise tam olarak bilinmemekte, ölülerle birlikte gömülen nesneler oldukları tahmin edilmektedir. Son dört yıl içinde buna benzer toplam 31 heykel hırsızlığı yapıldığı, enteresan biçimde, bu hırsızlık olaylarında, bunlardan daha değerli olmalarına rağmen olay mahallindeki diğer heykellere dokunulmamış olduğu dikkati çekmiştir. Heykelcikleri çalınan mağdurların sigorta şirketinden toplam talepleri yirmi milyonu aşmıştır. Bu görüşme sırasında aslında Jill'in son eyleminde kullanılan heykelciğin taklit olduğu, sigorta şirketi ile iyi bir işbirliği içinde olan bir müşteri tarafından sahiplenilmiş olan gerçeğinin ise şimdilik güvende olduğu anlaşılır. David ve Müfettiş Böge, hırsızlıkların baş şüphelisi olarak gördükleri Jill'in peşini bırakmayacaktır.

Jill, gerçekten seçkin bir mekân olduğu izlenimi veren sanat galerisinde, erkek kardeşi Marvin ile bir telefon konuşması yaparken yardımcısı telaşla gelir ve polisin arama emriyle evine girdiğini söyler. Jill son derece sakindir. Telefonun karşısındaki Marvin'e hamlesini söyler: "…f7 piyonu f6'ya!" Karşı taraf önündeki tahtada Jill'in hamlesini yapar, gerçekten de güçlü bir hamle ile yüzleştiğini anlamıştır.

Jill sakin görünmesine karşın polis onun evinde aradığını bulmuştur: Gizli bir çekmede heykelciklerin tamamı ele geçirilir! Ancak Müfettiş Böge'nin sevinci kısa sürer: Bulunan heykelcikler bir uzman tarafından incelenince bunların fildişinden değil, sodyum klorid bloğundan kesilmiş bir malzemeden yapıldığı anlaşılır. Uzman bunun ucuz ve kolay işenebilir bir materyal olduğu için sanatçılar tarafından sıkça kullanıldığını ama en büyük dezavantajının suyla temas edince çözünmesi olduğunu söyler. Müfettiş Böge hayal kırıklığına uğramıştır, Jill hakkındaki suç iddiasının derhal geri çekilmesi emrini verir.

David'in şüpheleri ise henüz son bulmamıştır. Jill'in kendi evinin polis tarafından aranacağını tahmin ettiğini, onları yanıltmak için taklit heykelcikleri kullandığını, böylece artık evini güvenilir bir hale getirdiğini düşündüğünü, dolayısıyla heykelcikleri artık gerçekten de evinde saklayacağını ileri sürer. David, kardeşi Georg'un yardımıyla Jill'in evine girer, gizli çekmeyi heyecanla açar! Ama orada heykelciklerden eser yoktur, bulabildiği tek şey aslında kendisi için alınmış olan bir kravat olur. Jill bir kez daha ondan bir hamle ilerisini görmüş ve onu suçüstü yakalamıştır. Erkeklerin kravatla girmesinin zorunlu olduğu lüks bir restoranda akşam yemeği için rezervasyon bile yaptırmıştır. David ve Jill gece boyu birlikte vakit geçirir. David onu çocukluğunu geçirdiği göl kıyısındaki evlerine götürür. David, anne ve babasını küçük yaşta kaybettiğini, hayattaki tek akrabasının erkek kardeşi ve iş ortağı olan Georg ve tek varlıklarının da bu göl evini barındıran arazi olduğunu anlatır.

Jill, de David'e kendisi için özel bir mekânı gezdirir. Burası rahip Johannes von Tannberg'in 1300'lü yıllarda kapanıp kaldığı eski bir şatodur. O dönemde satranç Avrupa'da çok popüler bir hale gelmiş, satrancın kökenlerini araştıran Tannberg, bütün dünyayı gezip dolaşırken görevlerini ihmal ettiği için kardeşleri tarafından tek kişilik bir hücreye hapsedilmiştir. Tannberg'in yapacak başka hiçbir şeyin olmadığı hücresini satranç doldurmuştur. Tannberg, bir Hintlinin mezarında bulunan satranç takımının dünyanın en eski satranç takımı olduğuna inanmıştır. Bu satranç takımını kullanan Tannberg oyuna kendini adamış, onu daha iyi tanıdıkça yaşadığı dünya ile satranç tahtası arasında paralellik kurmuştur: Dünyada da şahlar, vezirler, soylular, şövalyeler, hâkimler ve köylüler vardır. Jill de Tannberg'in yaşamı ile kendisininki arasında paralellik kurduğunu anlatır. Anne ve babasını çok erken yaşta

kaybetmiştir. Üvey ailesinin çok disiplinli olduğunu, evin dışına çıkmalarına izin verilmediğini, çoğunlukla üvey babalarının çalışma odasında kısılıp kaldıklarını, bu odada babaya ait bir satranç takımı bulunduğunu, erkek kardeşi Georg ile birlikte sürekli satranç oynadıklarını… David, gevşek biçimde korunan bu tarihi şatoyu soymaya kalkmaması için Jill'i uyarır. Aynı tarafta olmadıklarını ve bir hata yapması halinde onu koruyamayacağını söylerken karşısındaki kadına beslediği duyguların ipuçlarını da vermiştir.

David, Jill'deki kopyaların neredeyse mükemmel olduğunu, bunların ancak heykelciklerin gerçeğine sahip biri tarafından bu kadar başarılı biçimde taklit edilebileceğini düşünür. Elindeki şövalye heykelciğine bakarken birden onunla Jill'in satranç tutkusu arasında bağlantı kurar. Kardeşinden hemen bir satranç tahtası ister ve elindeki sahte heykelcikleri üstüne dizer. Elbette, bunlar alelade heykelcikler değil, muhteşem bir satranç takımının eşsiz parçalarıdır!

Tannberg'in asırlardır üstünde oynanmamış satranç tahtası.

Bu arada Müfettiş Böge, Jill'in evine bakan yardımcısına kendisine bilgi vermesi için şantaj yapmış, baskıya direnemeyen adam ona bilgi sızdırmaya başlamıştır. Bir gün Jill'in yine eyleme geçmek üzere olduğunu, hedeflediği mekânın da yakın zamanda keşif yaptığı eski şato olduğunu haber verir. Müfettiş Böge, Jill'i suçüstü yakalamak için harekete geçer. Jill, güvenliği atlatarak şatoya girmeyi başarır, Tannberg'in hücresi olduğu anlaşılan bölüme ulaşır ve zeminden, o güne kadar kendisinden başka hiç kimsenin dikkatini çekmediği anlaşılan taştan bir tablayı alır. Tabla üstüne çizilmiş çizgilerle gerçek bir satranç tahtasını andırmaktadır! Jill, şatodan kaçarken bir kez daha başardığını düşündüğü anda David tarafından yakalanır. David, bütün sırrı çözmüş, dünyanın ilk satranç takımını toplamak için çabaladığını anlamıştır. Jill ve David arasında giderek artan yakınlaşmanın zirveye çıkışı tam da bu anda olur. Jill, tek istediğinin bu en eski satranç takımında bir parti oynamak olduğunu, sonra hepsini sahiplerine geri vereceğini ve hiç kimsenin hiçbir şey kaybetmeyeceğini söyler.

David'in Jill'e olan tutkusu bütün dengesini bozmuştur. Satranç takımını tamamlamak için gereken son taşı, beyaz veziri ele geçirmesi için yardım edip etmemek konusunda tereddüt yaşamaktadır. Kardeşine göl ve adayı içeren toprağı satmak istediğini söyler. Georg, onun Jill'e sırılsıklam âşık olduğunu anlamakla birlikte zaten varlıklı bir kadın olan Jill'e yardımcı olmak için neden paraya ihtiyacı olduğunu bir türlü anlamamıştır. David için en iyisinin Jill'in polis tarafından yakalanması olacağını düşünmeye başlamıştır.

Diğer taraftan aynı kente gelmiş olan Jill'in kardeşi Marvin de polis tarafından sorguya çekilir. Müfettiş Böge, heykelcikleri kendisinin kopyaladığını bildiğini, Jill'in bu soygunları neden yaptığını sorar. Ancak Marvin'den bilgi alamaz. Sonuç almak için daha kuvvetli hamleler yapması gerektiğini hissetmiş gibidir. Tarafların birbirlerine olan güvenini sarsacak adımlar atar: Marvin'e öz kardeşinin evinde bir uçak bileti bulunduğunu, Jill'in kendini kurtarmak için kaçma hazırlığı yaptığını söyler. Georg'a Jill'in kardeşi ile samimi fotoğraflarını göstererek onun aslında David için bir şey hissetmediğini ve başka bir erkekle şehirden kaçma planı yaptığını anlatır. Böylece David ve Jill'in öz kardeşleri tarafından ihanete

David'i kolayca mat edebileceğini düşünen Jill düştüğü tuzağın farkına varmıyor.

uğramalarını ve çıkacak sonuçtan faydalanmayı düşünmektedir. Bu hamlelerin sonuçlarını beklerken Jill'in yardımcısından David'in son satranç taşını çalması için Jill'e yardım edeceği bilgisini alır. Gerçekten de David, beyaz vezirin yerini Jill'e gösterir. Jill, çok zor ulaşılan bir yerde saklanan taş için harekete geçer. Müfettiş Böge, uçak bileti ve fotoğraf gibi taktik olanakları David'in üstünde de kullanarak Jill'in aslında kendisine karşı duygusal bir şey hissetmediğine, tek amacının satranç taşları olduğuna inanmasını sağlar.

Taşı ele geçirmesi Jill gibi deneyimli bir hırsız için hiç de zor olmaz. Ancak taşı eline alır almaz bir kez daha tuzağa düşürüldüğünü anlar. Hem David hem de Müfettiş Böge olay mahallinde bitivermiştir! Müfettiş Böge uzun süredir peşinde olduğu Jill'i yakaladığı için son derece mutludur. Jill ise David tarafından tuzağa düşürülmesine anlam verememiştir. David uçak bileti ve fotoğraftaki diğer adam nedeniyle ona güvenini kaybettiğini söyleyince Jill fotoğraftaki kişinin öz kardeşi olduğunu ve bileti de onun için aldığını açıklar. David, Müfettiş Böge tarafından oyuna getirildiğini o zaman fark eder ama kendisi de bir alternatif devam yolu hazırlamıştır: Hırsızlığın gerçekleştiği mekânın ve çalındığı iddia edilen taşın kendisine ait olduğunu, Jill'in de kız arkadaşı olduğunu, dolayısıyla ortada bir hırsızlık olmadığını söyler! Satranç taşını iki milyon euroya satın aldığını gösteren belgeyi gösterir. Bu kadar parayı bulmak için arazisini satmak zorunda kalmıştır. Hayal kırıklığına uğrama sırası Müfettiş Böge'dedir. Neyse ki Jill daha önce ele geçirdiği taşların tamamını geri verecek, taş sahipleri şikayetçi olmayacak ve olay tatlıya bağlanacaktır.

Jill, taşların tamamını David'in göl evine sakladığını itiraf eder. Adaya birlikte ulaşılır. Jill taşların yerini gösterir, Müfettiş Böge onları teslim alır, David de taşların teslim edildiğini gösteren bir belge imzalatır. Birbirlerine olan duyguların içtenliği yeterince sınanmış olan David ve Jill göl evinde kalırken Georg ve Müfettiş Böge sandal ile evden ayrılır. Kısa süre sonra bindikleri sandal su almaya başlar, ardından alabora olur, Müfettiş Böge'nin elindeki satranç taşları gölün derinliklerinde kaybolur.

Sırılsıklam haldeki zavallı Müfettiş Böge'nin karşı kıyıya sağ salim çıktığını gören Jill sorar: "Öyleyse, bir oyun oynayalım mı?" Jill, planın bu kısmının da David tarafından hazırlandığını hemen anlamıştır. Göl dalgıçların inemeyeceği kadar derindir ama inebilseler bile suya düşen kopyalar çoktan eridiğinden taşları bulmaları olanaksızdır. Jill'i takip eden Georg, gerçek taşlarla kop-

yaları yer değiştirmiştir. Jill "İyi bir oyucunun hamlelerini tahmin etmek güç değil!" iddiasında bulunur yine, "Yalnızca acemilerinkini tahmin etmek güçtür." diye sürdürür sözlerini. David bu sözlerle kendisinin bir satranç oyuncusu olarak küçümsendiğinin ima edildiğini hemen anlamıştır. Oyunlarda usta olduğu iddia eder, bunu şu ana kadar zaten göstermemiş midir? Jill oyuna başlamakta ısrar edince David eşsiz değerdeki gerçek taşları çıkartır. Satranç takımının yanında bir de satranç kitabı bulur. Kitabın kardeşi Georg tarafından hızla satranç öğrenmesine yardımcı olmak amacıyla bırakıldığı anlaşılır.

Nihayet tamamlanmış olan dünyanın en eski satranç takımında, yüzyıllar sonra yeniden bir maç başlamıştır. Oyuna tedirgin başlayan David önce beyaz taşlarıyla h sütunundaki piyonunu ileri sürmeye niyetlenince Jill hamleyi beğenmediğini hemen belli eder. İkili arasında bir iddiaya girildiği de o zaman anlaşılır. David bir oyun kazanırsa arazisini geri alabilecektir. Jill, girdiği iddianın arkasında durduğunu yineleyince David daha ciddi bir hamle yapar: **1.e4!** Oyun sanki hiçbir gerilim olmadan sürüyor gibi görünürken David öngörülemeyen bir vezir hamlesi yapar ve yedi hamlede mat ilan eder! Jill gerçekten çok şaşırmıştır. "Bana satranç oynayamadığını söylemiştin!" David, rakibinin kaçırdığı ayrıntıyı vurgular: "Hayır, daha önce satranç oynamadığımı söyledim, oynayamayacağımı asla söylemedim." Jill, şahını devirerek yenilgiyi kabullenirken hala şaşkındır. Bir kombinezonla daha karşılaştığını o zaman anlar: Georg'un David'e satranca yeni başlayanlar için bir kitap vermesi David'i küçümsemesine neden olmuştur. Jill, oyunu kaybettiği için üzgün görünmemektedir. Sürpriz hamlelerle dolu, asla sıkılmayacakları muhteşem keyifli bir hayat onları beklemektedir. Perde iner.

Yedi Hamlede Mat, küçük bütçeli bir polisiye film izlenimi veriyor. Baş kadın oyuncunun peşindekileri atlatarak küçük heykelcikleri çaldığı sahneler aksiyon seven izleyiciler için oldukça tatminkâr. İzleyiciyi kendisiyle özdeşleştirmeyi başaran, kötü eylemler yapsa da özü iyi kahramanlar için mutlu sonla biten film kendini izletmekte hiç zorlanmıyor. Ülkemizde televizyonda Son Hamle adıyla gösterilen film, satrançsever izleyicinin belleğinde yerini koruyor.

Yedi Hamlede Mat, satranca düşkün olan kadın kahramanın amacını, özellikle satrançsever izleyici için, başından ilan ediyor. Yönetmen, filmin ancak ortalarında Jill'in satranç tutkusunun kaynağını açığa çıkararak sıradan izleyiciyi şaşırtıyor. Çocukluğunda, üvey babaları tarafından sürekli

Jill, hayallerindeki satranç takımında hamle yapıyor.

Lewis satranç taşları, British Museum.

bir odaya kapatılarak cezalandırılan iki kardeşin orada bulabildikleri tek şeyin bir satranç takımı olması, böylece ceza saatlerinin çocuklar için giderek eğlenceli bir hale gelmesi ve satrancın iki kardeşi bir arada tutan bir araca dönmesi filmin ana iskeletini sağlam bir temele oturtuyor. Kardeşlerin, kendi hayatlarıyla paralellik gördükleri Tannberg'in satranç takımının peşine düşmesi filme lezzet katan fantastik bir sos işlevi görüyor. Buna karşın, dünyadaki en eski satranç takımının taşlarının farklı yerlere dağılmış olmasına rağmen hala aynı ülke hatta kentte kalması, onların gerçek yapılış amacının kardeşler dışında henüz hiç kimse tarafından anlaşılamamış olması sıradan izleyicinin filmden aldığı tadı çeşitlendirse de mantığa aykırı ögeler olarak göze çarpıyor.

Bettina Zimmermann, çoğu satılık olmayan tarihi eser değeri taşıyan satranç taşlarını elde edilebilmesi için geriye kalan tek yol olan çalma eylemine girişen seri hırsız rolünü başarıyla canlandırıyor.

Film, eşsiz bir tarihi değere sahip olan Lewis satranç taşlarından ilham alıyor. Kuzey Avrupa kökenli bu satranç taşlarının tarihi 12. yüzyıla kadar gidiyor. Denizaygırı (mors) dişinden oyulan Lewis satranç taşları, günümüze kadar iki takımı tamamlanmış olmak üzere, dört satranç takımına ait toplam 78 parçadan oluşmaktadır. Satranç taşları adını bulundukları Lewis adasından almıştır. Günümüzde büyük çoğunluğu British Museum'da sergilenen taşlar, Harry Potter ve Felsefe Taşı ile Masum Hamleler filmlerinde de görülebilir.

Masum Hamleler filminin küçük kahramanı Josh, yedinci doğum gününü kutlamak için gittiği Washington Meydanı'nda yerde duran garip bir cisim bulur. Çevresine baktığında tutkuyla satranç oynayan insanları gören Josh, bulduğu bu nesnenin bir satranç taşı olduğunu anlar. Ancak bu taş parkta bulunan hiçbir satranç taşına benzememektedir. Bu filmi Gökyay Vakfı Satranç Müzesi'nde izlerken, müzenin kurucusu ve dünyanın en geniş satranç takımı koleksiyonunun sahibi Akın Gökyay filmdeki satranç taşını hemen tanıyor: "Bu Lewis!" Beni ve filmin izleyicilerini heyecanla bu takımın replikasının bulunduğu bölüme götürüyor. Takımın içinden alıp bize az önce perdede rastladığımız taşı bizzat gösteriyor. Evet, filmdeki gerçekten Lewis satranç takımına ait bir at!

Lewis satranç taşları, üstünde tartışmaların süregittiği şaheserler olarak önemini koruyor. Kuzey Avrupa kökenli oldukları çok iyi bilinmesine rağmen filmde birlikte gömüldükleri bir Hintlinin

mezarından çıkarıldığı bilgisi veriliyor. David'in de bu taşların kökenlerini Hindistan olarak vurgulaması söz konusu satranç takımının oyunun ilk keşfedildiği yerden geldiği, dolayısıyla, dünyanın ilk satranç takımı olduğu iddiasında bulunan yönetmen, filmin tadını arttıracak çeşnileri fütursuzca kullanılıyor.

Sürekli satrançtan söz edilmesine, farklı güzellikte satranç taşlarının perdede uçuşmasına rağmen Yedi Hamlede Mat satrançsever izleyiciyi mutlu edecek satranç konumları sunamıyor. Filmde takip edilebilen tek satranç oyunu Jill ile erkek kardeşi arasında uzaktan oynanan maç olarak kalıyor. Burada da, Jill'in iddialı sözlerine rağmen hatalı hamle tahmin etmesi filmin önemli bir satranç danışmanlığı almamış olduğunu ilan ediyor (Diyagram 1). Çocukluğundan beri satranç oynayan zeki bir kadın olan Jill'in, oynadığı ilk maçta, oyunu yeni öğrenen, öyle değilse bile en azından satrançla ciddi biçimde ilgilenmemiş olan David'e kaybetmesi de damak tırmalayan tatlar arasında yerini alıyor.

Perde filmin bitişiyle bir kez daha kapanıyor. Beni en çok etkileyen kahramanın, filmin tek bir karesinde bile görünmemesine rağmen, Johannes von Tannberg olduğuna karar veriyorum. Bir din adamı ve bir gezgin… Bu dünyayı ve ötesini görüyor. Belki de zamanının en çok gören gözlerine sahip. Ama o dünyevi işleri ve hazları elinin tersiyle itince, kardeşleri tarafından kapatıldığı hücresine giderken, yalnızca satranç taşlarını alıyor yanına. Onlar… Biraz ürkmüş, belki korkmuş, hatta bazıları çıldırmış gibi görünüyorlar ama olsun, bundan sonra kalan ömrünü sığdırdığı hücresinde onlardan daha iyi dost bulamayacağını biliyor. Onlar için bir dünya kuruyor, tabanı döşeyen taşlardan birini söküp üstündeki toprağı üflüyor, yatay ve dikey çizgiler çiziyor paslı bir çiviyle, her bir taş için adeta ayrı bir hücre kuruyor. Ve kendine karşı oynuyor sürekli. Taşlar, yaptığı hamlelere şaşıyor, sanki yüzlerindeki dehşet biraz daha belirginleşiyor. Belki benimle de bir oyun oynar ümidiyle gidiyorum hücresinin demir kapısına. Köşede, loş ışıkta kemiğin taşa ve bir başka kemiğe çarpmasıyla ortaya çıkan sesleri duyabiliyorum. Adını söylüyorum, sesim yankılanıyor şatonun yorgun duvarlarında. Ama nafile, bana haftada bir yemeğini ve suyunu getiren gardiyan muamelesi yapıyor, bir an önce kendisini yalnız bırakmamı ister gibi homurdanıyor, belli ki kurduğu dünya ona yetmiş, beni içeri almıyor.

FİLMDEN DİYAGRAMLAR

Diyagram 1

wKe1,Qb3,Nb1,f3,Bf1,f4,Ra1,h1,Pa2,b2,c4,d4,f2,g2,h2/
bKe8,Qd8,Nb8,d5,Bf5,f8,Ra8,h8,Pa7,b6,c7,e7,f7,g7,h7

Marvin Balzer - Jill Monhaupt

Beyaz hamlededir.

1.♘e5?? [1.cxd5+-]

Jill, rakibinin hamlesini 1.♘xe5 olarak tahmin ediyor ve kabul görüyor. Oysa cxd5 ile kazancı kaçırmakla kalmıyor rakibine 1…♘xe4 olanağı vererek kazanç konuma geçmesine neden oluyor.

Kaynaklar

- *https://www.imdb.com/title/tt0315884/ (Erişim tarihi: 20.12.2020)*
- *https://www.britishmuseum.org/collection/object/H_1831-1101-84 (Erişim tarihi: 20.12.2020)*

Prof. Dr. Ergin Çiftçi
Sporcu
erginciftci@gmail.com

Kazancı Görme ve Hesaplama

Bu sayımızda, en eski satranç takımının peşine düşülen Yedi Hamlede Mat filminden esinlenerek, satranç tarihinin en eski oyunlarından seçtiğimiz diyagramlarla çıkıyoruz karşınıza. Bakalım siz de kazancı görebilecek misiniz?

Francesco di Castellvi- Narciso Vinyoles, 1475

wKe1,Qb5,Rd5,h1,Pa2,b2,c2,f2,g2,h3/
bKe8,Qg6,Nd7,Bf4,Rh8,Pc7,f7,g7,h7

Beyaz oynar ve kazanır.

Çözüm: **1.♕×d7+ ♔f8 2.♕d8# 1–0** (Dünyada tamamı kaydedilen ilk satranç maçı)

Gioachino Greco-NN, 1620

wKg1,Qg5,Nb1,g6,Bd1,Rf1,g3,Pf6,h3,h6/
bKg8,Qb5,Ne6,Bd7,Ra8,f7,Pa4,b3,f5,h7

Beyaz oynar ve kazanır.

Çözüm: **1.♘e7+ ♔h8 2.♕g7+ ♘×g7 3.f×g7+ ♖×g7 4.h×g7# 1–0**

NN-Gioachino Greco, 1620

wKg1,Qd1,Nb1,f3,Bc1,c4,Ra1,e1,Pa2,b2,e5,f2,g2,h2/
bKg8,Qh4,Ng4,Bc5,c8,Ra8,f8,Pa7,b7,c7,d7,f7,g7,h7

Siyah oynar ve kazanır.

Çözüm: **1...♕×f2+! 2.♔h1 ♕g1+!! 3.♘×g1 ♘f2# 0–1**

Busnardo-NN, 1590

wKg1,Qh5,Nb1,Bc4,g5,Ra1,f1,Pa2,b2,c3,d4,e4,f2,g2,h2/
bKd7,Qg7,Nc6,g8,Bb6,c8,Ra8,h8,Pa7,b7,c7,d6,e5,h7

Beyaz oynar ve kazanır.

Çözüm: **1.♗e6+!! ♔×e6 2.♕e8+ ♘ge7 3.d5# 1–0**

Gioachino Greco-NN, 1620

wKe1,Qd1,Nb1,Bb3,Ra1,h5,Pa4,b2,c3,d3,e4,f2,g5/
bKg8,Qd8,Nb8,e3,Be7,Ra8,f8,Pa5,b4,c6,d6,e5,f7,g7

Beyaz oynar ve kazanır.

Çözüm: **1.♖h8+!! ♔×h8 2.♕h5+ ♔g8 3.g6 ♖e8 4.♕h7+ ♔f8 5.♕h8# 1–0**

NN-Gioachino Greco, 1625

wKd1,Qd5,Nb1,f3,Bc1,e2,Ra1,Pa2,b2,c2,d2,f5/
bKd8,Qg3,Nb8,g4,Bd7,f8,Ra8,Pa7,b7,c7,g7

Siyah oynar ve kazanır.

Çözüm: **1... ♘f2+ 2.♔e1 ♘d3+ 3.♔d1 ♕e1+ 4.♘×e1 ♘f2# 0–1**

TEMİZLİK İŞÇİLİĞİNDEN DÜNYA ŞAMPİYONLUĞUNA!

"Kışın ortasında sokakları süpürmeye başladım ve korkunçtu. Tabii o zamanlar çöp makinesi yoktu, bu yüzden her şeyi elle yapmak zorundaydık. Yaşlı adamlardan bazıları bana yardım etti. Ben zayıf bir çocuktum ve temizlik işçisi olmaktan utanıyordum – Sanırım, bu doğal. Sabahın erken saatlerinde sokaklar boş olduğunda o kadar da kötü değildi, ama hava aydınlandığında ve kalabalık ortaya çıktığında sokakları süpürmekten gerçekten nefret ettim. Hastalandım ve okulda bir yılı kaçırdım. Babamın bir kız kardeşi vardı ve beni gerçekten kurtardı. Hasta ve açken bana yemem için ekmek verdi. İşitme sorunlarım da o zamanlarda başladı. Nasıl olduğunu hatırlamıyorum. O zamanlardan beri net duymuyorum"

Bu sözler, 2. Dünya Savaşı sırasında yetim kalan ve hayatını sürdürebilmek için sokakları süpüren 9. Dünya Satranç Şampiyonu Tigran Petrosian'ın 1969 yılında Time dergisine verdiği röportajdan.

1963 - 1969 yılları arasında Dünya Satranç Şampiyonu unvanı alan Tigran Vartanovich Petrosian 17 Haziran 1929'da, bugünkü Gürcistan'ın başkenti olan Tiflis'te doğdu. Güvenliği ön planda tutan aşılmaz savunması nedeniyle "Demir Tigran" olarak satranç dünyasında bilinir.

Petrosian 8 kez Dünya Satranç Şampiyonası için adaydı (1953, 1956, 1959, 1962, 1971, 1974, 1977 ve 1980 yıllarında). 1963'te Mikhail Botvinnik'i yenerek Dünya Satranç Şampiyonu oldu. 1966'da Boris Spassky'ye karşı unvanını başarılı bir şekilde savundu ve 1969'da yine Spassky ile oynadı ve bu sefer kaybetti. On kere üst üste dünya şampiyonu ve dünya şampiyonu adayı oldu. 1959, 1961, 1969 ve 1975 yıllarında SSCB Şampiyonasını kazandı.

İlker Pazarcıoğlu
ilkerpazarcioglu@gmail.com

Petrosian küçük bir çocukken, mükemmel bir öğrenciydi ve kardeşi Hmayak ve kız kardeşi Vartoosh gibi ders çalışmayı seviyordu. Satranç oynamayı 8 yaşında öğrendi, ancak okuma yazma bilmeyen babası Vartan, satrancın oğluna kariyer olarak herhangi bir başarı getirmeyeceğini düşündüğü için onu ders çalışmaya devam etmeye teşvik etti.

Petrosian, II. Dünya Savaşı sırasında yetim kalıp yaşamını devam ettirmek için çalışmak zorunda kaldığı dönemde, daha sonra satranç oyuncusu olarak üzerinde en büyük etkiye sahip olduğunu belirttiği bir kitap olan Danimarkalı Büyükusta Aron Nimzowitsch'in Chess Praxis kitabını aldı. Ayrıca Rudolf Spielmann'dan Satrançta Feda Yapma Sanatı kitabını da bu dönemde incelemiştir.

Petrosian'ın erken dönemde satrancı üzerinde erken bir etkiye sahip olan diğer oyuncu José Raúl Capablanca idi. Petrosian, 12 yaşında Archil Ebralidze'nin himayesinde Tiflis Öncüler Sarayı'nda eğitime başladı. Ebralidze, Nimzowitsch ve Capablanca'nın bir destekçisiydi ve satranca bilimsel yaklaşımı, Petrosian'ı taktiksel, vahşi kombinatif oyundan caydırdı. Sonuç olarak, Petrosian Caro – Kann Savunması gibi sağlam konumsal açıklıklardan oluşan bir repertuar geliştirdi. Öncüler Sarayı'nda sadece bir yıl eğitim aldıktan sonra, Sovyet Büyükusta Salo Flohr'u simultane maçta yenmeyi başardı.

1946'da Petrosian, Usta Adayı (CM) unvanını kazandı. O yıl, Gürcistan Satranç Şampiyonasında Büyükusta Paul Keres ile berabere kaldı, ardından Erivan'a taşındı ve burada Ermeni Satranç Şampiyonası ve SSCB Küçükler Satranç Şampiyonasını kazandı. Petrosian, 1947 SSCB Satranç Şampiyonası sırasında Master unvanını kazandı, ancak finallere kalamadı. Oyununu geliştirmek için Nimzowitsch'in "Benim Sistemim"ini inceleyerek ve daha fazla rekabet arayışı içinde Moskova'ya taşındı.

1949'da Moskova'ya taşındıktan sonra, Petrosian'ın bir satranç oyuncusu olarak kariyeri hızla ilerledi. 1951 Sovyet Şampiyonası'nda ikinci oldu ve böylece uluslararası usta unvanını kazandı. Petrosian ilk kez bu turnuvada dünya şampiyonu Botvinnik ile karşılaştı. Beyaz oynarken, açılıştan hafif kötü konumda çıktıktan sonra, bir beraberlik elde etmek için iki kez ajurne olan ve 100 hamle süren oyunu toplamda on bir saat savunarak Botvinnik'ten beraberlik aldı:

Petrosian – Botvinnik
SSCB Şampiyonası Moskova – 1951

1.d4 ♘f6 2.♘f3 e6 3.♗g5 h6 4.♗h4 g5 5.♗g3 ♘e4 6.♘bd2 ♘×g3 7.h×g3 ♗g7 8.c3 d6 9.e3 ♘c6 10.♗d3 ♗d7 11.♕c2 ♕e7 12. O–O–O a5 13.e4 a4 14.a3 ♘a5 15.♖de1 O–O–O 16.♔b1 ♔b8 17.e5 d5 18.g4 ♖c8 19.♕d1 c5 20.♗c2 ♕e8 21.d×c5 ♖×c5 22.g3 ♘c6 23.♖e3 ♖a5 24.♖he1 ♗f8 25.c4 ♗c5 26.♖3e2 ♘e7 27.♔a1 ♕d8 28.♖h1 ♗a7 29.♕b1 ♖c5 30.c×d5 e×d5 31.♗f5 ♘×f5 32.g×f5 ♗b5 33.♖ee1 ♖c7 34.♖h2 g4 35.♘h4 ♕g5 36.f4g×f3 37.♘h×f3 ♕×g3 38.e6f×e6 39.f×e6 ♖hc8 40.♖×h6 ♗f2 41.♖eh1 ♕g4 42.♖g6 ♕f4 43.♖g5 ♕d6 44.♕f5 ♗e3 45.♕×d5 ♕×d5 46.♖×d5 ♗c6 47.♖hh5 ♗×d5 48.♖×d5 ♖e7 49.♖e5 ♗h6 50.♖e4 ♖c6 51.♖×a4 ♖e×e6 52.♖e4 ♖f6 53.♔a2 ♔c7 54.♖e7+ ♔c8 55.♖e2 ♖c2 56.♔b1 ♖cc6 57.♘d4 ♖cd6 58.♘2b3 ♗g7 59.♔a2 ♖f1 60.♘c2 ♖f5 61.♖g2 ♗f6 62.♘b4 ♔d7 63.♖h2 ♔c7 64.♘c2 ♖g5 65.♘d2 ♖e6 66.♘b4 ♗g7 67.♔b3 ♖e3+

68.♔a2 ♖e6 69.♔b3 ♖e3+ 70.♔a2 ♖e8 71.♔b3 ♔b8 72.♘b1 ♖e3+ 73.♘c3 ♖eg3 74.♖d2 ♖g2 75.♖×g2 ♖×g2 76.♘d3 ♖h2 77.♔c4 ♖d2 78.a4 ♔a7 79.♘b5+ ♔b6 80.b4 ♖c2+ 81.♔b3 ♖g2 82.♘c3 ♖g3 83.♔c4 ♖g4+ 84.♔b3 ♖g3 85.♔c4 ♗×c3 86.a5+ ♔c7 87.♔×c3 ♔c6 88.♔c4 ♖g4+ 89.♔c3 ♔b5 90.♘c5 ♖c4+ 91.♔d3 ♖×b4 92.♘×b7 ♔c6 93.a6 ♔d5 94.♘d8 ♖d4+ 95.♔e3 ♖e4+ 96.♔d3 ♖f4 97.a7♖a4 98.♘f7 ♖×a7 99.♘g5 ♖a3+ 100.♔e2 1/2–1/2

Petrosian'ın bu turnuvadaki sonucu, onu ertesi yıl Stockholm'de Interzonal yarışmasına götürdü. Stockholm turnuvasında ikinci olarak Büyükusta unvanını kazandı ve 1953 Adaylar Turnuvasına katılmaya hak kazandı.

Petrosian, 1953 Adaylar Turnuvası'nda beşinci oldu ve bu, kariyerinde durgun bir dönemin başlangıcı oldu. Satrancını geliştirmek ya da Dünya Şampiyonu olmaya çalışmak yerine, zayıf oyuncularla berabere yapmaktan ve Büyükusta unvanını korumaktan memnun görünüyordu. Bu tutum, 1955 SSCB Şampiyonası'ndaki sonucuyla da ortadadır: Oynanan 19 maçta Petrosian hiç kaybetmedi, ancak yalnızca dört maç kazandı ve geri kalan maçlarında yirmi hamle ya da daha az hamlede berabere kaldı.

Bu kayıtsızlık dönemi 1957 SSCB Şampiyonası ile sona erdi ve 21 maçta Petrosian yedi galibiyet, dört mağlubiyet ve on beraberlik aldı. Bu sonuçla 22 oyuncu arasında 7. olsa da, turnuvadaki iddalı tutumu, Sovyet satranç camiasının büyük beğenisini kazandı.

1959'da ilk SSCB Şampiyonluğunu kazandı ve daha sonra o yıl Adaylar Turnuvası'nda Paul Keres'i sık sık gözden kaçan taktik yeteneklerini sergileyerek yendi:

Keres – Petrosian Bled
Zagrep-Belgrad Adaylar Turnuvası (1959)

1.e4 c5 2.♘f3 ♘c6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 g6 5.c4 ♗g7 6.♗e3 ♘f6 7.♘c3 ♘g4 8.♕×g4 ♘×d4 9.♕d1 ♘e6 10.♕d2 d6 11.♗e2 ♗d7 12.O–O O–O 13.♖ac1 ♗c6 14.♖fd1 ♘c5 15.f3a5 16.b3♕b6 17.♘b5 ♖fc8 18.♗f1 ♕d8 19.♕f2 ♕e8 20.♘c3 b6 21.♖c2 ♕f8 22.♕d2 ♗d7 23.♘d5 ♖ab8 24.♗g5 ♖e8 25.♖e1 ♖b7 26.♕f2 ♗c6 27.♕h4 f6 28.♗e3 e6 29.♘c3 ♖d7 30.♗d4 f5 31.e×f5 g×f5 32.♖d2 ♗×d4+ 33.♖×d4 ♖g7 34.♔h1 ♖g6 35.♖d2 ♖d8 36.♖ed1 ♖d7 37.♕f2 ♕d8 38.♕e3 e5 39.f4 e4 40.♘e2 ♖dg7 41.♘d4 ♗d7 42.a3 ♕a8 43.♔g1 h5 44.♖b1 h4 45.♖bb2 ♖g4 46.♖f2 ♕d8 47.b4 ♖g3 48.h×g3 h×g3 49.♖fd2 ♕h4 50.♗e2 ♖h7 51.♔f1 ♕×f4+ 0–1

Petrosian, 1960 yılında SSCB Spor Ustası unvanını aldı ve mükemmel oyunu, ilk Dünya Şampiyonası maçı olacak olan Adaylar Turnuvasına hak kazandığı 1962 yılına kadar devam etti.

Petrosian Stockholm'deki 1962 Interzonal'da oynadıktan sonra, Pal Benko, Miroslav Filip, Bobby Fischer, Efim Geller, Paul Keres, Viktor Korchnoi ve Mikhail Tal ile birlikte Curaçao'daki Adaylar Turnuvasında oynamaya hak kazandı. Bu turnuvayı Sovyetler Birliği'ni temsilen Petrosian, 17½ puanla kazandı, onu 17 puanla Geller ve Keres ve 14 puanla Fischer izledi. Fischer daha sonra Sovyet oyuncularını, kendisini engellemek için anlaşmalı beraberlik yapmakla suçladı. Bu iddiaya delil olarak Petrosian, Geller ve Keres arasında oynanan 12 maçın hepsinin berabere olduğunu gösterdi. İstatistikçiler, birbirlerine karşı oynarken, bu Sovyet rakiplerinin diğer rakiplere karşı oynadıklarında 39.5 hamle yerine, oyun başına ortalama 19 hamle yaptıklarını belirtti. Fischer'in iddialarına verilen yanıtlar karışık olsa da, FIDE daha sonra Adaylar maçlarında gelecekteki gizli anlaşmaları önlemek için kural ve formatta değişikliğe gitti.

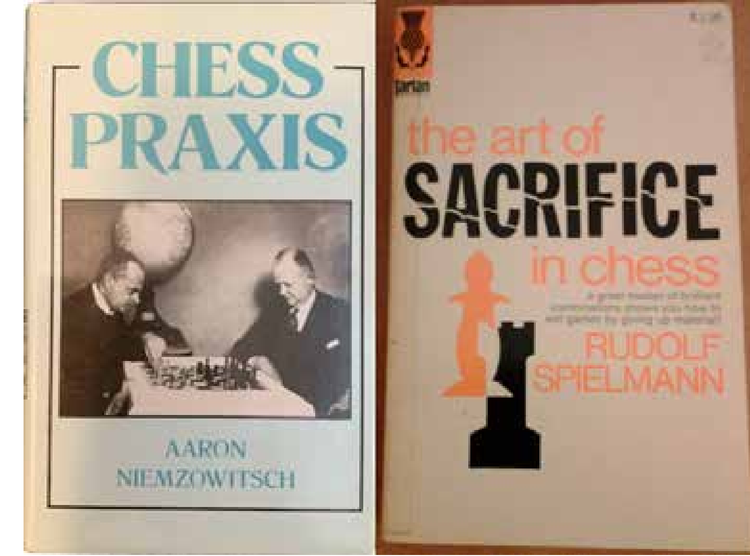

Adaylar Turnuvasını kazanan Petrosian, 24 maçlık bir maçta Dünya Satranç Şampiyonu unvanı için Mikhail Botvinnik'e meydan okuma hakkını kazandı. Petrosian, satranç çalışmalarının yanı sıra, her gün birkaç saat kayak yaparak maça da hazırlandı. Bu kadar uzun bir maçta fiziksel olarak formda olmanın oyunlarda bir faktör olabileceğine inanıyordu. Botvinnik'in Petrosian'dan çok daha yaşlı olması, Petrosian'ın bu avantajını artırdı. Turnuva oyununda çok sayıda beraberlik bir oyuncunun ilk sırayı almasını engellese de, bire bir maçta beraberlikler maç sonucunu etkilemiyor. Bu bağlamda, bire bir maç, Petrosian'ın temkinli oyun stiline, (rakibinin hatalar yapmasını bekleyip sonra bunlardan yararlanmasını bekleyebileceği için) çok uygundu. Petrosian, Botvinnik'e karşı oynadığı maçı 15 beraberlik ile 5 - 2'lik bir final skoru ile kazanarak 9. Dünya Satranç Şampiyonu oldu.

Petrosian, Dünya Şampiyonu olduktan sonra, yalnızca Moskova yerine tüm Sovyetler Birliği için bir satranç gazetesi yayınlanması için kampanya yürüttü. Bu gazete 64 olarak bilinir. Bu arada da, Erivan Devlet Üniversitesi'nde Felsefe Bilimi Yüksek Lisansı yaptı. 1968 tarihli tezi "Satranç Mantığı, Satranç Düşüncesinin Mantığının Bazı Sorunları" başlığını taşıyordu.

1966'da, Petrosian Dünya Satranç Şampiyonu unvanını kazandıktan üç yıl sonra, Boris Spassky ona meydan okudu. Petrosian, bu maçı kazandı. Ancak Spassky, bir sonraki aday döngüsünde Efim Geller, Bent Larsen ve Viktor Korchnoi'yi yenerek 1969'da tekrar Petrosian'ın karşısına çıktı ve Moskova'da oynanan bu mücadelede Spassky maçı 12½ – 10½ kazanarak Petrosian'ın şampiyonluğuna son verdi.

Petrosian genç yıllarından itibaren duyma güçlüğü çekmiştir ve bu durum zaman zaman garip olaylara neden olmuştur. Bir keresinde Svetozar Gligoriç'e bir beraberlik teklif etti, Gligoriç başlangıçta şaşkınlıkla reddetti, ancak birkaç saniye içinde fikrini değiştirdi ve bu sefer o beraberlik teklif etti. Ancak Petrosian cevap bile vermedi, bunun yerine oyuna devam etti ve maçı kazandı. Meğer Petrosian işitme cihazını kapatmış ve Gligoriç'in beraberlik teklifini duymamış!

Geç dönem başarılarından bazıları Lone Pine 1976'daki ve Tallinn'deki 1979 Paul Keres Memorial Turnuvasındaki zaferleri içeriyordu (16 maçta 12 puanla kayıpsız ve Tal, Bronstein gibi ustaların önünde kazandı). Aynı yıl Rio de Janeiro Interzonal'da birinciliği (Portisch ve Hübner ile) paylaştı ve 1981'de Tilburg'da kazanan Beliavsky'nin yarım puan gerisinde ikinci oldu.

Genç Garry Kasparov'a karşı mucizevi bir kaçış olan son ünlü zaferini burada oynadı:

Kasparov – Petrosian Tilburg, 1981
(Analiz: Petrosian)

1.d4 d5 2.c4 d×c4 3.♘f3 ♘f6 4.e3 ♗g4 5.♗×c4 e6 6.h3 ♗h5 7.♘c3 a6 8.g4 ♗g6 9.♘e5 ♘bd7 10.♘×g6 h×g6 11.♗f1!? ⩲

11.g5 ♘d5 12.♘×d5 e×d5 13.♗×d5 c6 =

11…c6 12.♗g2 ♕c7 13.0–0 ♗e7 14.f4 ♘b6 15.g5 ♘fd7 !

15…♘fd5 16.e4 ±

16.♕g4 0–0–0

16…0–0? 17.h4 ∧ h5 +/–

17.♖b1 ♔b8 18.b4 ♘d5 19.♘a4 f5!

19…♘×b4? 20.♗d2 ♘d5 (20…♕a5 21.♘c5! +–) 21.e4 f5±

20.♕g3

20.g×f6 g×f6 21.♕×e6 ♖de8 ⇄

20…♘×b4 21.♗d2 ♘d5 22.♖fc1 ♔a7 23.♕e1 ♗a3 24. ♖c2 ♕d6 25.♖b3 ♕e7 26.♕e2

26.e4!? f×e4 27.♕×e4

26…♖b8?!

26…♖a8!? ∧ ♖hc8,b5

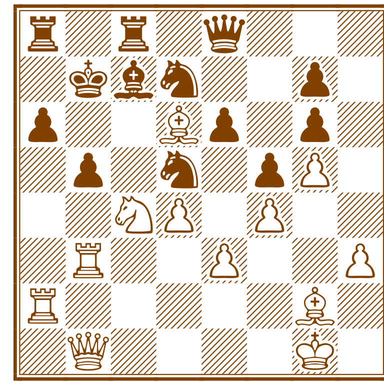
27.♕d3 ♗d6 28. ♘b2! ♖hc8 29. ♘c4 ♗c7 30.a4 b5 ! 31. a×b5 c×b5 32.♖a2 ♔b7 !

32…b×c4 ?? 33. ♖×a6+! + –

33.♗b4 ♕e8 34.♗d6

34.♘d6+!? ♗×d6 35.♗×d6 ♖a8 36.e4

34…♖a8 35.♕b1

wKg1,Qb1,Nc4,Bd6,g2,Ra2,b3,Pd4,e3,f4,g5,h3/
bKb7,Qe8,Nd5,d7,Bc7,Ra8,c8,Pa6,b5,e6,f5,g6,g7

35….♔c6 !!

Kasparov bu hamleden sonra şöyle söylemiştir: *“Birkaç on yıldır, özellikle Botvinnik’ten şahın piyonların arkasında güvenli olduğunu öğrenmiştik. Petrosian da bunu diğerlerinden daha önce anlamıştı. Petrosian’ın aniden yaptığı bu hamle, beni derin bir kafa karışıklığına itti. Steinitz'den sonra kim tahtada bu kadar çok taş varken böyle bir hamle yapabilmiştir. 30….b5!? hamlesinin psikolojik etkisi ve şahın a7-b7-c6 yürüyüşünden sonra düşüncelerimi toplayamadım ve hemen kaybettim.”*

36.♖ba3?–+

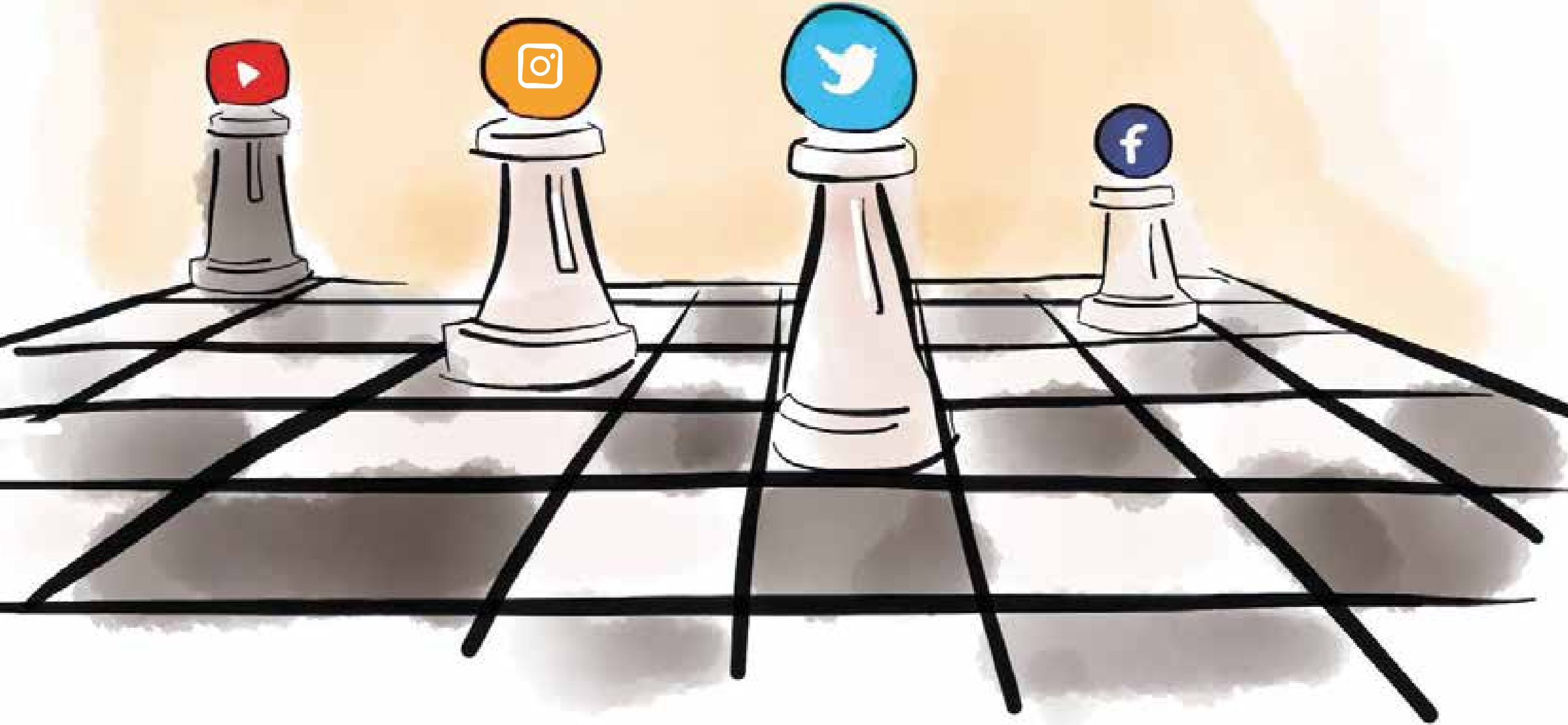
36.♗×c7 b×c4 37.♖b7 ♖×b7 38. ♖×a6+ ♖×a6 39.♕b5+ ♔d6 40.♕×a6+ ♔e7 41.♗×d5 ♖×b7 42.♗×b7 ♕b8=

36…b×c4 37.♖×a6 ♖×a6 38.♖×a6 + ♗b6 39.♗c5 ♕d8 40.♕a1 ♘×c5 41.d×c5 ♔×c5 42.♖a4 0–1

Petrosian 13 Ağustos 1984'te hayatını kaybetti. Petrosian’ın satranca yaptığı katkıları önümüzdeki sayıda da ele almaya devam edeceğim. Yazılarımla ilgili her türlü görüş ve öneri için bana Instagram @ilkerpazarcioglu ya da ilkerpazarcioglu@gmail.com adresimden ulaşabilirsiniz.

Bizi takip edin

www.tsf.org.tr

TurkiyeSatrancFederasyonu

@turkishchess

@turkishchess

TurkishChess

Turkishchessfederation

Çocuklarımız oynasın, Türkiye kazansın.

Türkiye'nin geleceği çocuklarımızın zihinsel gelişimi için satrancı destekliyoruz.
Türkiye'nin Bankası, Türkiye Satranç Federasyonu ana sponsoru.

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Türkiye'nin Bankası